

Framtidsutsikter

Här finns jobben för
akademiker år 2030

Förord

Valet av utbildning är ett av de mest betydelsefulla val du gör i livet. Inte minst när vi lever i en osäker värld. Under de senaste åren har världsläget politiskt och ekonomiskt varit mycket osäkert, en utveckling som tyvärr verkar fortgå. Ett krig pågår i Europa och vi står inför många utmaningar, däribland klimathotet och den stora gröna omställningen av samhället. Lösningarna är inte enkla och det behövs kunskap för att hitta dem. Det behövs akademiker, och en högskoleutbildning gör det möjligt för dig att ta dig an samhällets utmaningar. En högskoleutbildning ökar också dina chanser att få ett intressant och utvecklande arbete med goda arbetsvillkor, och den minskar risken att bli arbetslös. Det har historien visat oss.

Det är viktigt att du låter ditt intresse styra och att ditt hjärta får vara med i valet av studier. Det är lika viktigt att du tar reda på så mycket det går om arbetsvillkor, karriärmöjligheter och framtidsutsikter. Saco vill inspirera till högskolestudier, och tillsammans med Sacoförbunden erbjuda information om studievalet och vägen till ett bra yrkesliv. Målet är att så många som möjligt ska hitta vägen till sitt drömyrke. Det viktigaste är att du gör utbildningsvalet medvetet, med öppna ögon och fakta på hand. Då slipper du obehagliga överraskningar. Ju mer du vet inför valet, desto mer ökar också dina möjligheter att få ett spännande och utvecklande yrke.

Jag vet av egen erfarenhet att vi också behöver fylla på vår kunskap och kompetensutveckla oss under karriären. Inledde själv min yrkesbana i officersyrket, därefter bankman och är nu på väg att avrunda min yrkeskarriär som fackligt förtroendevald. Så jag vet att en högskoleutbildning är en mycket bra grund att stå på och att vidareutvecklas ifrån. Även om akademiker har högst sysselsättning och lägst arbetslöshet i jämförelse med andra grupper, kan även vi drabbas av arbetslöshet. Speciellt tufft kan det vara när du tar det första steget ut på arbetsmarknaden. Men om du känner till ett yrkes arbetsmarknad, villkor och konjunkturkänslighet, kan du undvika att hamna i arbetslöshet och är väl förberedd att hantera den om den kommer.

I *Framtidsutsikter* tittar vi på arbetsmarknaden fem år framåt, då de flesta är färdiga med sin utbildning. Saco och Sacoförbunden hoppas att våra prognoser ska vara ett stöd för dig som ska välja utbildning, och att de inspirerar dig till att ta reda på mer. Din utbildning är en investering på lång sikt.

Göran Arrius, Sacos ordförande

Innehåll

Förord	1
Lägg tid på ditt högskoleval	5
Nyexaminerades arbetsmarknad 2030	11
Sacoförbundens yrkesprognoser från A till Ö	12
Agronom och lantmästare	12
Apotekare	13
Arbetsmiljöingenjör	15
Arbetsterapeut	16
Arkitekt (byggnadsverk)	18
Audionom	20
Barnmorska	21
Beteendevetare	22
Bibliotekarie	24
Biolog	26
Biomedicinare	27
Biomedicinsk analytiker	29
Civilekonom och ekonom	30
Civilingenjör	33
Diakon	36
Dietist och nutritionist	38
Djursjukskötare	39
Fysiker och sjukhusfysiker	40
Fysioterapeut	42
Församlingspedagog	44
Förskollärare	45
Geovetare och naturgeograf	46
Grundlärare, inriktning fritidshem	48
Grundlärare inriktning årskurs F–3 och årskurs 4–6	49
Hortonom, landskapsingenjör och trädgårdsingenjör	51
Hälsovetare	52
Högskoleingenjör	54
Inredningsarkitekt	57
IT-akademiker (data- och systemvetare m.fl.)	59
Jurist	60
Jägmästare, skogsvetare och skogsmästare	63
Kemist	64
Kiropraktor	65
Kommunikationsyrken	67
Landskapsarkitekt	69
Logoped	71
Läkare	72
Matematiker och statistiker	74
Miljöakademiker	75
Musei- och kulturmiljöyrken	76

Officer	78
Optiker	79
Personalvetare	81
Planeringsarkitekt	84
Präst – kyrkoherde och komminister	85
Psykolog	86
Receptarie	89
Samhällsvetare	90
Socionom	93
Speciallärare och specialpedagog	95
Studie- och yrkesvägledare	96
Tandhygienist	98
Tandläkare	99
Veterinär	101
Yrkeslärare i gymnasieskolan	103
Ämneslärare i årskurs 7–9 och gymnasieskolan	105
Läs mer och kontakta Sacoförbunden	107

Framtidsutsikter

Här finns jobben för akademiker år 2030

© Pälle Kamali och Saco 2025

www.saco.se

Lägg tid på ditt högskoleval

De senaste åren har flera händelser i vår omvärld påverkat samhället. Osäkerheten vart ekonomin är på väg är fortfarande stor. Klimatförändringarna kräver omställning både på utbildningssidan och på arbetsmarknaden. Vi lever med ett krig i Europa och i en politiskt och ekonomiskt skakig tid. Förändringar påverkar samhället och ständiga utmaningar kräver ett stort behov av utveckling, inte minst teknisk sådan. En högskoleutbildning är en viktig och stabil grund att stå på genom hela yrkeslivet.

Historiskt sett har akademisk utbildning också varit det bästa skyddet mot arbetslöshet. Men det kräver att vi fyller på vår kompetens under arbetslivet. Det är givetvis svårt att förutsäga framtiden och hur olika hot och utmaningar som vi står inför kommer att påverka framtidens arbetsmarknad. Erfarenheterna från de senaste åren har dock tydligt visat hur sårbart vårt moderna samhälle på många sätt är. Men det har också lett till att vi började använda teknik på ett helt nytt sätt. I stället för att resa blev många möten under pandemin digitala. Vissa förändringar har blivit bestående, till exempel att fler nu kan arbeta på distans några dagar i veckan. Många arbetsgivare har sett både ekonomiska och miljömässiga fördelar med digitala möten jämfört med långa dyra tjänsteresor.

Utbildningen är din investering i ett bra arbetsliv

Med en akademisk utbildning i bagaget och en vilja att fortsätta utvecklas genom arbetslivet är du väl rustad för en föränderlig och spännande framtid. Men en högskoleutbildning är en stor investering, både i tid och i pengar. Därför är det viktigt att din utbildningsinvestering leder till ett spännande jobb, bra lön eller det som är viktigast för dig. Framför allt vill vi att du slipper obehagliga överraskningar. Om prognosen för den utbildning som du är intresserad av ser dyster ut, eller om du vet att den leder till ett yrke med tuffa villkor och relativt lägre lön, är det särskilt viktigt att du tänker igenom ditt val. Väg nackdelar och risker – till exempel perioder av arbetslöshet, flytt till annan ort, deltidsjobb, kortare anställningar och relativt lägre lön – mot utbildningens möjligheter och fördelar. Det är alltid klokt att fundera på vad som är viktigast, och tänka över olika alternativa vägar att nå sina mål.

Högskoleutbildade behövs för att klara utmaningarna i samhället

Precis som utbildning är en investering för individen är en välutbildad befolkning en förutsättning för Sverige att kunna möta dagens och framtidens utmaningar. Positivt i det här läget är att vi har en låg statsskuld. Den svenska statsskulden, mätt som andel av BNP, är en av de lägsta i EU. Det har uppnåtts genom att hårdprioritera bland de offentliga utgifterna och hålla dem lägre än inkomsterna. Men nu är Sverige i behov av stora investeringar i exempelvis energiförsörjning, klimatomställning och säkerhet. Investeringar som också kan skapa tillväxt, och i förlängningen nya jobb på arbetsmarknaden. Ett exempel är mer effektiva och

pålitliga transporter som gör det enklare att resa och transportera produkter. Ett annat är utbildning som ökar utbudet av välutbildad arbetskraft, förbättrar produktiviteten och underlättar matchningen på arbetsmarknaden. Avgörande för hur arbetsmarknaden för många yrken kommer utvecklas är även vilka satsningar som kommer genomföras de närmaste åren för att klara de stora utmaningarna, som exempelvis klimatomställningen. Det kan handla om elektrifieringen av transporter, ökad digitalisering och utvecklingen av en cirkulär ekonomi. Sådana satsningar är avgörande för hur arbetsmarknaden kommer utvecklas. Ett annat angeläget område är den långsiktiga kompetensförsörjningen inom vård, hälso-sjukvård och skola. Det här är bara några exempel, men det vi vet är att vi är mitt inne i en såväl en lågkonjunktur som en strukturomvandling med många stora utmaningar.

Behoven är även stora för försvaret på grund av den osäkra omvärlden och att Sverige tagit steget in i Nato. Förändringar i världspolitiken har gjort att det militära försvaret av landet och säkerheten för medborgarna behöver stärkas. Det betyder att efterfrågan på personer med olika typer av högskoleutbildningar kommer öka. Mer resurser till försvaret påverkar arbetsmarknaden direkt genom att Försvarsmakten behöver anställa fler soldater och officerare. Men det behövs även personer med olika typer av specialistkunskaper inom teknik, logistik och cybersäkerhet. Produktionen av militär utrustning kommer öka och det gör att det kommer finnas fler arbeten inom försvarsindustrin.

Ökade resurser till försvaret påverkar även andra verksamheter som till exempel högteknologiska företag inom AI, digitala försvarssystem och traditionella industrier som metallproduktion och fordonsindustri. Det behöver byggas nya militärförläggningar som kräver byggnadsingenjörer och i regioner där de placeras kommer det skapas fler arbetstillfällen inom transport, kommunikation och offentlig förvaltning. Det kommer även behövas psykologer, sjukvårdspersonal och forskare som kan bidra till att utveckla både den fysiska och mentala beredskapen i samhället.

En förutsättning för att klara utmaningarna är att vi har duktiga ingenjörer, läkare, ekonomer och många andra högskoleutbildande som kan komma med smarta lösningar och analyser av komplexa problem. Historien har visat att personer med högskoleutbildning är väl rustade för strukturomvandlingar och andra stora förändringar på arbetsmarknaden.

Materialet i *Framtidsutsikter* är unikt i sitt slag

Sacoförbunden har i den här rapporten tagit fram prognoser för hur läget på arbetsmarknaden ser ut för ett stort antal akademikeryrken om fem år. Målet är att du på förhand ska veta vilka möjligheter och utmaningar som finns för den utbildning som du är intresserad av. Saco och Sacoförbunden vill att ingen som har utbildat sig och ska börja jobba inom sitt yrke ska bli överraskad över villkor eller löner eller hur lätt eller svårt det är att få jobb.

Framtidsutsikter är en årlig genomgång som presenterar prognoser för hur arbetsmarknaden för ett 60-tal olika akademikeryrken förväntas se ut om fem år. Viktiga faktorer som påverkar prognoserna är hur många som

finns inom ett yrke, hur många som utbildar sig och hur många som är på väg att gå i pension de kommande fem åren. Alla prognoser är som bäst kvalificerade gissningar. Jämför med en väderprognos: ibland lyckas inte meteorologerna förutspå hur vädret ska bli. Det beror på att okända faktorer påverkar utfallet.

Det finns också relativt stora skillnader i arbetslöshet mellan personer med olika typer av akademisk utbildning. Det vi vet är att akademiker generellt sett alltid haft lättare att få jobb än personer med kortare utbildning. Oavsett vilket utbildningsområde du väljer kommer din högskoleutbildning att göra dig rustad för en framtid i utveckling.

Vårt bästa råd är att ta reda på hur arbetsmarknaden ser ut för olika yrken och utbildningar, innan du väljer högskoleutbildning. Med den här skriften vill vi att du som står inför ett studieval ska ha ett bra underlag för att fatta ett välgrundat beslut.

Rapporten i korthet

Prognoserna i den här rapporten visar att de flesta som börjar läsa en högskoleutbildning nu har goda chanser att få jobb efter examen. Trots det osäkra ekonomiska läget ser framtiden ljus ut för de flesta högskoleutbildade som kommer ut på arbetsmarknaden år 2030.

Bäst framtidsutsikter har de som väljer en utbildning inom vård, skola och omsorg, alternativt ett yrke inom teknik, IT eller naturvetenskap. Exempel på yrkesgrupper som kommer att ha lätt att få jobb efter examen är optiker, psykolog, fysioterapeut, ingenjör och officer.

Rapporten visar också att de flesta akademikergrupper går en ljus framtid till mötes och stora grupper som läkare, personalvetare, ekonomer, biologer och jurister förväntas möta en arbetsmarknad i balans. Det innebär att efterfrågan på arbetsmarknaden är lika stor som utbudet av utbildade. För utbildade inom musei- och kulturmiljöyrken, arkitekter och samhällsvetare blir det däremot lite tuffare. För dessa yrkesgrupper kommer det att vara hård konkurrens om jobben efter examen.

Regionala skillnader

I år har vi bitt Sacoförbunden titta lite extra på hur möjligheten att få jobba skiljer sig mellan olika regioner, eller mellan större städer och landsbygd alternativt mellan norra och södra Sverige. Situationen på arbetsmarknaden varierar inom olika yrkesinriktningar och specialiseringar, och beroende på var i landet du vill arbeta. Det kan vara en balanserad arbetsmarknad i en del av Sverige för en viss utbildning och en tuffare situation i en annan.

Ett typiskt exempel är att det kan vara svårare att få jobb i en universitetsstad då det är hårdare konkurrens om jobben vid utbildningsorterna än i övriga delar av landet.

Här följer några exempel på regionala skillnader för olika yrken från rapporten:

Civilingenjörer

Sedan pandemins början har ingenjörernas distansarbete ökat kraftigt. Omkring 70 procent av ingenjörerna arbetar regelbundet på distans åtminstone någon dag i veckan och ingenjörernas arbetsmarknadsregioner har utvidgats. De regionala prognoserna blir något mindre relevanta. Det finns ett antal ingenjörer som bor i ena änden av landet men har sin arbetsplats i den andra. Samtidigt har tillväxten av ingenjörjobb i norra Sverige inte blivit lika stark som många förväntade sig. I södra Sverige ser vi däremot en fortsatt väldigt stark efterfrågan. Möjligheten till distansarbete har medfört att arbetsmarknaden i området runt Köpenhamn öppnat upp sig för framför allt skånska ingenjörer.

Geovetare och naturgeografer

De har goda arbetsmarknadsutsikter i hela landet. Gruvnäringen är stark i norra Sverige, medan bygg- och anläggningsbranschen, teknikkonsultbolag och myndigheter finns i hela landet.

Jurister

De flesta jobb för jurister finns i regionhuvudstäder och tätorter där många myndigheter och företag är belägna. Majoriteten av juristerna jobbar i Stockholmsområdet. För jurister som är intresserade av en internationell karriär finns EU:s institutioner där Sverige för närvarande är underrepresenterade. Jurister med kunskap om mänskliga rättigheter och internationella relationer har goda möjlighet till en karriär. Andra områden som ökar i omfång internationellt är migration, integration, fred- och säkerhetsfrågor, penningtvätt, antikorrupktion och landsöverskridande brottslighet.

Jägmästare, skogsvetare och skogsmästare

Skogsbranschen är koncentrerad till där det finns mycket skog. Jobbmöjligheterna är som störst i mellersta och norra Sverige. Det är större konkurrens om jobben i södra Sverige.

Läkare

Arbetsmarknaden för läkare ser olika ut i olika regioner, och den kan variera även inom regionerna. Generellt sett kan dock sägas att i glesbygd och regioner med minskande befolkning är det svårare för arbetsgivarna att rekrytera läkare. I dessa områden är det ofta en liten konkurrens om jobben.

Officer

Med utbyggnaden av den svenska försvarsförmågan ökar åter antalet platser där officerare behövs runt om i landet. Förmånerna för den som arbetar i utlandstjänstgöring har stärkts under 2024 och Natomedlemskapet har dessutom lett till fler möjligheter att arbeta utomlands.

Hur gör vi prognoserna och hur ska du använda dem?

Rapporten ges årligen ut av Saco – Sveriges akademikers centralorganisation – som är den samlande organisationen för fackligt organiserade akademiker. Saco består av 21 självständiga fackförbund som alla organiserar akademiker, till exempel arkitekter, civilingenjörer, ekonomer, jurister, läkare, lärare, psykologer, naturvetare och bibliotekarier. Prognoserna i *Framtidsutsikter* har tagits fram av Sacos medlemsförbund, som är experter på sina respektive högskoleyrken.

Prognoserna bygger på att Sacoförbunden har god insyn i arbetsmarknaden. Utöver medlemmarnas arbetslöshetssiffror har de återkommande samtal med arbetsgivare och medlemmar om de varsel eller nyanställningar som sker och som är på gång. Ibland gör Sacoförbunden också egna arbetsmarknadsrapporter och analyser. I den här rapporten jämför och hänvisar de också till andra källor, exempelvis från Statistiska centralbyrån (SCB), Arbetsförmedlingen och Socialstyrelsen med flera. Prognoserna bygger på kunskap om ett antal kända faktorer (se mer nedan under Utbud och efterfrågan – styr hur många jobb som finns inom ett visst yrke) och på antaganden om det som är okänt. I praktiken har dock okända faktorer och ändrade förutsättningar ofta stor betydelse för hur det verkligen blir ett visst år.

Vad gör prognoser osäkra?

Eftersom prognoser är osäkra är det viktigt att vara uppmärksam på de olika antagandena. Hur stor risk är det att prognosen slår fel? Vilka är de viktigaste osäkerhetsfaktorerna? I en del prognoser förutspår vi stora förändringar av arbetsmarknadsläget. För att underlätta för dig som läsare redovisar vi en rimlighetsbedömning om hur osäker prognosen är. Vi har uppskattat prognosernas osäkerhet på en skala mellan 1 och 5 och redogör för vad osäkerheten beror på.

För dig som ska välja en utbildning är det bra att ha en uppfattning om framtidsutsikterna för de yrken som du är intresserad av. För att prognoserna ska vara till så stor nytta som möjligt för dig tittar vi på arbetsmarknaden år 2030, då det tar cirka fyra till fem år att bli klar med en akademisk utbildning. En prognos för arbetsmarknadsläget handlar om hur lätt eller svårt det kommer vara att få jobb inom ett visst yrke. Prognoserna delas in i tre kategorier:

- **Liten konkurrens** om jobben – prognosen ger att det kommer finnas fler jobb än utbildade personer. Möjligheterna att få jobb är mycket goda.
- **Balans** – prognosen ger att det råder balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Det innebär att det kommer att finnas ungefär lika många utbildade personer som det finns arbeten. Möjligheterna att få jobb är goda.
- **Stor konkurrens** om jobben – det kommer att finnas fler utbildade personer än jobb. Det kan vara svårt att få jobb och framför allt att få en tillsvidareanställning eller relevanta arbetsuppgifter. Stor konkurrens om jobben innebär en relativt hög risk för arbetslöshet.

När det är balans fungerar arbetsmarknaden

En arbetsmarknad i balans betyder alltså att det finns lika många arbets sökande som det finns jobb. Det är alltså ett läge där arbetsmarknaden inom ett yrke fungerar.

I den här rapporten syftar vi på balansen inom ett visst yrke eller utbildningsområde. Om det inte är balans mellan utbud och efterfrågan inom ett yrke kan det betyda att det behöver utbildas fler (eller färre) inom ett yrke. Alternativt kan arbetsgivare behöva bredda sin sökning när de rekryterar, om det är möjligt.

Liten konkurrens om jobben är inte alltid bra

När det är liten konkurrens om jobben inom ett yrke innebär det inte alltid att utvecklingsmöjligheterna, arbetsmiljön och löneläget kommer att vara bra. Liten konkurrens kan vara positivt, men det kan också bero på att det finns problem inom yrket.

När du ser signaler om att det kommer att vara lätt att få jobb bör du fråga dig varför och försöka ta reda på varför få väljer att utbilda sig inom ett visst yrkesområde. Sacoförbunden svarar gärna på frågor och ger bra information om villkor och arbetsförhållanden inom sina respektive utbildnings- och yrkesområden.

Utbud och efterfrågan – styr hur många jobb som finns inom ett visst yrke

Prognoserna bygger på balansen mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft för ett visst yrke, eller personer med en viss utbildning, i framtiden. De är summan av en lång rad antaganden och bedömningar.

- Utbudet av arbetskraft inom ett yrke är det antal personer som vill och kan arbeta inom yrket vid ett givet tillfälle. Det påverkas till exempel av hur många som just nu studerar en viss utbildning och sedan tar examen, hur många som går i pension eller vad de som redan har utbildat sig väljer att arbeta med. Men även in- och utvandring spelar roll.
- Efterfrågan på arbetskraft handlar till stor del om befolkningens ålderssammansättning. Fler födda kan på sikt innebära ett ökat behov av till exempel lärare eller barnmorskor. Och fler äldre kan betyda ett ökat behov av personal inom vård och omsorg. Andra exempel som påverkar efterfrågan på arbetskraft är politiska prioriteringar och beslut, och tekniska innovationer.

Arbetsmarknadens historiska utveckling

Du som vill veta mer om arbetsmarknaden för ett visst yrke kan också ha stor nytta av information om dess historik. Uppgifter om vad som har hänt i samband med tidigare lågkonjunkturer kan ofta ge en god bild av vad som är rimligt att förvänta sig vid en framtida nedgång. Därför beskriver Sacoförbunden i den här skriften också hur arbetsmarknaden har sett ut tidigare. Det kanske viktigaste är om arbetsmarknaden har kännetecknats av stora eller små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur, det vill säga om konjunkturläget gör det svårare eller lättare att få jobb.

Nyexaminerades arbetsmarknad 2030

Tabellen sammanfattar Sacoförbundens prognoser för nyexaminerades arbetsmarknader om fem år. Siffran inom parentes är måttet på hur osäker prognosen är (1= låg osäkerhet, 5= hög osäkerhet).

Liten konkurrens	Balans	Stor konkurrens
Agronom/lantmästare (2)	Biolog (4)	Arkitekt (byggnadsverk) (5)
Apotekare (3)	Civilekonom/ekonom (2)	Hälsovetare (3)
Arbetsmiljöingenjör (2)	Grundlärare, inriktning fritidshem (3)	Kommunikationsyrken (2)
Arbetsterapeut (2)	Grundlärare årskurs F–3 och årskurs 4–6 (2)	Musei- & kulturmiljöyrken (1)
Audionom (3)	Hortonom, landskapsingenjör och trädgårdsingenjör (4)	Samhällsvetare (3)
Barnmorska (1)	Inredningsarkitekt (5)	
Bibliotekarie (2)	Jurist (3)	
Biomedicinare (4)	Jägmästare, skogsvetare och skogsmästare (3)	
Biomedic. analytiker (1)	Kiropraktor (1)	
Civilingenjör (3)	Landskapsarkitekt (3)	
Diakon (1)	Logoped (2)	
Dietist och nutritionist (2)	Läkare (3)	
Djursjukskötare (2)	Miljöakademiker (4)	
Fysiker/sjukhusfysiker (3)	Personalvetare (2)	
Fysioterapeut (2)	Planeringsarkitekt (3)	
Församlingspedagog (1)	Studie- och yrkesvägledare (3)	
Förskollärare (2)	Veterinär (3)	
Geovetare och naturgeograf (3)		
Högskoleingenjör (3)		
IT-akademiker (3)		
Kemist (3)		
Matematiker och statistiker (3)		
Officer (1)		
Optiker (5)		
Präst – kyrkoherde och komminister (1)		
Psykolog (2)		
Receptarie (3)		
Socionom (1)		
Speciallärare och specialpedagog (2)		
Tandhygienist (2)		
Tandläkare (2)		
Yrkeslärare i gymnasieskolan (1)		
Ämneslärare årskurs 7–9 och i gymnasieskolan (2)		

Obs! Ingen samlad prognos gjordes i år för beteendevetare men du kan läsa mer om yrket och dess arbetsmarknad i rapporten.

Sacoförbundens yrkesprognoser från A till Ö

Här presenterar vi Sacoförbundens yrkesprognoser för ett urval av akademikeryrken i alfabetisk ordning.

Du kan också gå in på den digitala versionen av *Framtidsutsikter*. Där hittar du alla yrkesprognoser i förkortad form: saco.se/framtid.

Du hittar också mer information inför studievalet på saco.se/studieval. Där får du hjälp att ta kontroll över ditt liv och göra ett medvetet studieval. Du kan också dyka direkt in i våra fakta om yrken, framtidsutsikter och lön. Sacoförbunden är experter på högskoleyrken och står för innehållet. Du kan också beställa eller ladda ner alla Sacos olika studievalsböcker.

Agronom och lantmästare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Agronomer har en tvärvetenskaplig kompetens med koppling till lantbruk och livsmedelsproduktion. Agronomutbildningen är en femårig utbildning där man kan inrikta sig mot ekonomi, växtodling, livsmedelsproduktion, teknik, djurhållning och landsbygdsutveckling. Lantmästare är specialister på lantbruk, och utbildningen är ett treårigt kandidatprogram. Båda arbetar ofta inom lantbruks- och livsmedelssektorn. Agronomer kan också arbeta i offentlig verksamhet. Det finns cirka 3 700 agronomer och 3 100 lantmästare på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det råder idag kompetensbrist inom lantbruks- och livsmedelsbranschen, och den kompetens som efterfrågas är framför allt personer med akademisk utbildning. Efterfrågan på kompetens, tillsammans med ett sjunkande antal som läser agronom och lantmästarutbildningar, gör att arbetsmarknaden ser god ut för de agronomer och lantmästare som ska ut på arbetsmarknaden. Efterfrågan är dock något högre för dem som har erfarenhet. Agronomer och lantmästare har möjlighet att ta ut yrkesexamen, ofta i kombination med en masterexamen. Det är en faktor som gör det enklare att etablera sig på arbetsmarknaden.

Arbetslösheten är låg och har under flera år minskat. Förhållandevis stor andel akademiker inom lantbruks- och livsmedelsbranschen närmar sig pension, så pensionsavgångar bland agronomer och lantmästare är att vänta.

Prognos för nyexaminerade

Arbetsmarknaden är god för nyexaminerade agronomer och lantmästare. 84 procent av de som läst agronomprogrammet får jobb inom ett år. Vi ser framför allt en minskad konkurrens om jobben på grund av pensionsavgångar, sjunkande

andel nyexaminerade, och att efterfrågan på kvalificerad kompetens kommer att öka på grund av den digitala och gröna omställningen av livsmedelsproduktionen. Särskilt efterfrågade är lantbruksutbildade med teknisk och analytisk kompetens med erfarenhet av rådgivning. Sveriges livsmedelsstrategi har ännu inte lett till ökad efterfrågan på lantbrukskompetens. Ett inhemskt lantbruk och en inhemsk livsmedelsproduktion är en viktig del av vår krisberedskap.

Regionala prognoser och skillnader

Agronomer och lantmästare arbetar ofta inom lantbruks- och livsmedelssektorn eller inom offentlig verksamhet, på allt från kommuner till departement. Sveriges lantbruk och livsmedelsproduktion är utspridda över hela landet, med en koncentration i de södra delarna. Det finns flest verksamma agronomer och lantmästare i södra Sverige samt i Stockholmsregionen. Men det finns även jobb i kommuner, i regioner, på länsstyrelser och på lantbruksskolor utspridda över hela Sverige.

Påverkan av AI

AI används i allt större utsträckning för att optimera livsmedelsproduktionen. Teknisk kompetens har blivit allt viktigare. En problematik är att utbildningsinriktningen teknik inom agronomprogrammet har tagits bort. För att stå ut på arbetsmarknaden kan det vara en god idé att komplettera en lantbruksutbildning med tekniska kurser.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknadsläget för agronomer och lantmästare är stabilt. Kompetensen är efterfrågad inom flera branscher och sektorer i hela landet. Konkurrensen från andra utbildningar är begränsad inom lantbrukssektorn, och antalet examinerade förändras från år till år. Det är också medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

På en skala från 1 till 5 uppskattas prognosens osäkerhet till 2 för nyexaminerade, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror främst på politiska satsningar på Sveriges livsmedelsproduktion och hur utvecklingen av antalet examinerade utvecklas.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Apotekare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Apotekare är samhällets läkemedelse experter. Apotekare är ett legitimationsyrke som har en bred arbetsmarknad, från forskning om nya läkemedel inom

akademin eller på läkemedelsföretag till arbete nära patientens läkemedelsanvändning inom hälso- och sjukvården och på apotek. Apotekare bidrar också till utvecklingen av en säker och kostnadseffektiv läkemedelsanvändning på myndigheter och i regionerna. Det finns idag cirka 4 600 yrkesverksamma apotekare i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Arbetslösheten bland apotekare kan variera mellan olika delar av landet och olika branscher, men sammantaget råder liten konkurrens om jobben. Knappt hälften av alla apotekare arbetar på apotek, och för nyexaminerade är det vanligt att arbeta på apotek under den första tiden. Antalet apotekare som är anställda i regionerna ökar. Där arbetar de exempelvis i olika roller på sjukhus. Det finns också flera myndigheter där apotekare arbetar. På Läke-medelsverket arbetar flest, men även på Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket och på E-hälsomyndigheten. Apotekarutbildningen är forskningsförberedande. Att forska inom läkemedelsindustri eller på lärosäten är därmed också en möjlig yrkesväg. Inom läkemedelsföretag kan apotekare ha flera olika roller som inkluderar till exempel myndighetskontakter, kvalitetsinriktade tjänster eller marknadsföring och försäljning.

Prognos för nyexaminerade

Under de närmaste fem åren förväntas det vara fortsatt liten konkurrens om jobben för nyexaminerade apotekare. Detta kan dock variera mellan olika branscher. Det är i allmänhet lättast för en nyexaminerad apotekare att få jobb på apotek. Möjligheterna för apotekare att få arbete inom läkemedelsindustrin finns kvar. Framöver påverkas dessa möjligheter av företagets livskraft, något som i sin tur påverkas av politiska beslut och tillgänglig finansiering. Små företag kan ha sämre möjligheter än stora när det gäller att anställa nyutbildade.

Förutsättningarna för att enkelt hitta ett jobb kan också skilja sig åt mellan olika delar av landet. Arbetsmarknaden påverkas av politiska beslut som kan ha stor effekt på apotekens och regionernas arbetstillfällen. Bland annat driver Sveriges Farmaceuter frågan om att i större utsträckning nyttja apotekares kompetens på apotek och inom hälso- och sjukvården. Antalet äldre personer ökar, och äldre använder ofta många olika läkemedel. Användningen av läkemedel påverkas inte nämnvärt av hög- eller lågkonjunkturer.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknadsläget kan variera beroende på bransch och i olika delar av landet. I allmänhet är det enklast för nyexaminerade apotekare att få arbete på apotek. Svensk läkemedelsindustri och små, nischade läkemedelsföretag anställer även apotekare. Regionerna är också en växande arbetsmarknad där apotekare bland annat kan arbeta patientnära på sjukhusens kliniker, med läkemedelsförsörjning eller med stöd i läkemedelsfrågor till vårdens övriga professioner.

Förutsättningarna för apotekare att få jobb i hela landet är goda, eftersom apotek och hälso- och sjukvård finns på landsbygden såväl som i storstäderna. Allra flest

arbetstillfällen finns i Stockholm, Göteborg och Malmö där även de flesta läkemedelsföretag och myndigheter finns.

Påverkan av AI

Vi bedömer att AI ännu inte kommer att påverka arbetsmarknaden för apotekare på något negativt sätt under de närmaste åren, men detta beror på hur snabbt utvecklingen går.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för apotekare är stabil. Så har det varit i många år, med relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Bedömning av prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Osäkerheten beror dels på att efterfrågan av arbetskraft är olika i olika delar av landet, dels på hur apoteksmarknaden och läkemedelsindustrin utvecklas framöver. Politiska beslut kan också påverka apotekares arbetsmarknad i relativt hög utsträckning.

Mer information

Sveriges Farmaceuter, www.sverigesfarmaceuter.se

Arbetsmiljöingenjör

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Arbetsmiljöingenjörer hanterar biologiska, fysiska och kemiska risker på arbetsplatser. De arbetar på större företag, som konsulter eller inom företagshälsovården. En del arbetar också som arbetsmiljöinspektörer på Arbetsmiljöverket. Idag blir du arbetsmiljöingenjör genom att läsa ett magisterprogram i arbetsmiljö och hälsa. En naturvetenskaplig eller teknisk kandidatexamen krävs för att bli antagen. Det finns i nuläget cirka 1 100 arbetsmiljöingenjörer på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det är idag balans mellan utbud och efterfrågan på nyexaminerade arbetsmiljöingenjörer. I yrket är det en stor fördel att ha erfarenhet från de branscher där man verkar som arbetsmiljöingenjör. Att få tag på personer med arbetsmiljöutbildning och branscherfarenhet är emellertid svårt. Så för erfarna arbetsmiljöingenjörer är det liten konkurrens om jobben.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är prognosen fortsatt liten konkurrens om jobben för erfarna arbetsmiljöingenjörer. För nyexaminerade tros efterfrågan öka, dels på grund av den ökade ohälsan i arbetslivet vilken driver på efterfrågan på arbetsmiljökompetens, dels på grund av få nyexaminerade tillsammans med stora pensionsavgångar inom företagshälsovården. På Arbetsmiljöverket är det troligt att antalet personer i kärnverksamheten kommer att fortsätta vara oförändrad.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknaden för arbetsmiljöingenjörer är fördelad över hela landet eftersom de kan arbeta både i offentlig sektor på kommuner, regioner och myndigheter som arbetsmiljöverket, och i den privata sektorn inom företagshälsovården. Det är troligt att det finns fler jobbomgångar inom företagshälsovården i storstadsområdena där de flesta företag är verksamma.

Påverkan av AI

Den mest uppenbara effekten av AI för arbetsmiljöingenjörer är att det kommer att bli viktigare med kompetens i hur AI påverkar arbetsmiljön och arbetstagares hälsa.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det är främst politiska prioriteringar som påverkar efterfrågan.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär mycket låg osäkerhet och 5 innebär mycket hög osäkerhet.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Arbetsterapeut

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Arbetsterapeuter arbetar med människors hälsa och aktivitet. De utreder vilka aktiviteter en person behöver klara av för att få en fungerande och meningsfull vardag, och ger förslag på hur aktiviteterna kan utföras utifrån personens fysiska, psykiska och sociala förmåga samt den omgivande miljön. Arbetsterapeuter kan arbeta exempelvis på sjukhus, i skolan, på vårdcentralen, på äldreboende eller på Arbetsförmedlingen. Totalt finns det nästan 13 000 yrkesverksamma arbetsterapeuter och varje år tar cirka 400 nya studenter examen.

Arbetsmarknaden idag

Efterfrågan på arbetsterapeuter är hög. Arbetslösheten är låg och förväntas fortsätta vara det under kommande år. Arbetsterapeut toppar återkommande listorna över yrken med bäst jobbchanser nu och i framtiden. Vidare får Sveriges Arbetsterapeuter regelbundet signaler om att regioner och kommuner inte kan tillsätta lediga tjänster på grund av brist på sökande. Därför får de flesta legitimerade arbetsterapeuter jobb direkt efter examen.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt förväntas det vara liten konkurrens om jobben för både nyexaminerade och erfarna arbetsterapeuter. Efterfrågan på arbetsterapeuter förväntas öka snabbare än antalet studenter som examineras från utbildningen. Bedömningen av Sveriges Arbetsterapeuter är att antalet examinerade arbetsterapeuter behöver öka till 600 per år, en ökning med cirka 50 procent.

Flera faktorer gör att behovet av arbetsterapeutiska insatser förväntas öka i framtiden. Många arbetsterapeuter arbetar med äldre och Sverige står inför en demografisk utveckling med en åldrande befolkning. Det pågår även satsningar på rehabilitering för att bryta sjukfrånvaro och främja återgång till arbete. Även omställningen till god och nära vård innebär fler förebyggande och hälsofrämjande insatser, inte minst inom den kommunala hälso- och sjukvården. Parallellt med dessa faktorer efterfrågas arbetsterapeuters kompetens inom nya områden, till exempel inom företagshälsovården och i skolan.

Regionala prognoser och skillnader

Efterfrågan på arbetsterapeuter är hög på de flesta håll i landet. Vissa regionala skillnader finns dock. Framför allt är utbudet av yrkesverksamma arbetsterapeuter högre på orter där arbetsterapeututbildningen ges vilket, undantaget de största städerna, återspeglas i en ökad konkurrens om jobben.

Påverkan av AI

Idag finns inga tecken på att AI skulle påverka efterfrågan på arbetsterapeuter negativt. På samma sätt som med annan teknik kommer arbetsterapeuter behöva ha kompetens inom AI när personerna de möter börjar använda den nya tekniken, för att fullt ut kunna stötta dem i deras vardagliga aktiviteter.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Utöver att det är brist på arbetsterapeuter, är en anledning till det att de flesta yrkesverksamma arbetsterapeuter arbetar inom den offentligt finansierade vården och omsorgen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

En framtida efterfrågan på arbetsterapeuter bygger i stor utsträckning på att politikerna fortsätter prioritera rehabilitering och förebyggande insatser.

Mer information

Sveriges Arbetsterapeuter, www.arbetsterapeuterna.se

Arkitekt (byggnadsverk)

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: stor konkurrens
-

Arkitekter utformar byggnader och miljöer utifrån olika regler, krav, förutsättningar och behov. De flesta arkitekter ritar eller projekterar byggnader och är anställda i arkitekt- och konsultföretag eller driver egna företag. Arkitekter arbetar också i kommuner som till exempel stadsarkitekter eller bygglovsarkitekter. Arkitekter jobbar också i bygg- och byggherreföretag eller på statliga myndigheter. Yrket kräver digitala verktyg för ritningar, beräkningar och modeller. Det finns cirka 8 300 yrkesverksamma arkitekter i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Det råder idag stor konkurrens om jobben för nyexaminerade arkitekter. Efterfrågan på såväl erfarna som nyexaminerade arkitekter är låg på grund av lågkonjunktur i byggsektorn. Arbetslösheten bland arkitekter är hög. Sveriges Arkitekters undersökningar visar att arbetslösheten bland nyexaminerade är ännu högre. SCB bedömde i *Arbetskraftsbarometern 2023* att det rådde en god tillgång på nyutexaminerade arkitekter. Mot bakgrund av att konjunkturen försämrats bör nyexaminerade arkitekter idag vara inställda på stor konkurrens om jobben. Sedan pandemin har färre nyexaminerade fått göra praktik på arkitektkontor och färre kontor efterfrågar nyexaminerade arkitekter. Demografiska prognoser visar på ett minskat behov av att bygga skolor och förskolor på längre sikt. På kortare sikt är det en fortsatt lägre efterfrågan på nybyggda bostäder som en konsekvens av lågkonjunkturen.

Under högkonjunktur går det fortare att få jobb. Sveriges Arkitekter rekommenderar alltid att du fullföljer studierna på arkitektutbildningen så att du kan ta ut en examen. Detta blir extra viktigt vid en konjunkturedgång.

Dagsaktuella hållbarhets- och digitaliseringskunskaper spelar en allt större roll på arbetsmarknaden, vilket kan stärka nyexaminerade arkitekters attraktivitet på arbetsmarknaden. Sveriges Arkitekters omvärldsanalys pekar på att digitalisering, urbanisering och klimatomställning är trender som stärker efterfrågan på förmågan att gestalta och planera framtidens hållbara livsmiljöer. Det pågår en mängd initiativ som syftar till att öka takten i omställningen till ett ekologiskt hållbart byggande med minskad klimat- och miljöpåverkan, högre grad av cirkularitet i byggsektorn och större fokus på ombyggnation och det redan byggda. Arkitekter som anpassar sina kunskaper och lösningar till detta får större konkurrensfördelar på marknaden.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade 2030 är att det råder stor konkurrens mellan tillgång och efterfrågan på jobb. Pensionsavgångarna väntas inte bli stora under prognosperioden, eftersom det är små årskullar som närmar sig pension under de kommande åren. Det är också många arkitekter som väljer att jobba vidare efter pensionsåldern. Sammantaget förväntas fler examineras än gå i pension, vilket innebär att antalet yrkesverksamma arkitekter fortsätter öka. SCB bedömer i sin prognos *Trender och Prognoser 2023* en fortsatt risk för överskott av nyexaminerade arkitekter 2040, eftersom tillgången beräknas öka kraftigt och betydligt mer än efterfrågan under prognosperioden.

Regionala prognoser och skillnader

De allra flesta arkitekter arbetar inom privat sektor som konsulter (som anställda eller i eget företag) men arkitekter finns också anställda i olika roller i kommuner i hela landet. Några få arbetar också statligt. Ungefär åtta av tio arkitekter arbetar i de tre storstadsregionerna och ungefär hälften av alla arkitekter arbetar i Stockholm.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som arkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta i designprocessen, gestaltungsbesluten och skapa möjligheter för arkitekter att ta en större roll vid exempelvis klimatberäkningar och beslut i tidiga skeden. En arkitekts kreativa process kan inte ersättas av AI, men i takt med att AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras. Arkitekter med kunskaper inom digitalisering och programmering har redan idag en stor konkurrensfördel på arbetsmarknaden.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för arkitekter präglas av stora skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Samhällsbyggnadssektorn är konjunktur- och politikberoende. Men samtidigt har arkitekternas arbetsmarknad vuxit stadigt under de senaste 25 åren, dels till följd av bostads- och lokalbrist, dels eftersom arkitekters kompetens har efterfrågats på fler områden än tidigare.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Den huvudsakliga orsaken till osäkerheten är omvärldskonjunkturen, inflationen, ränteläget och den ekonomiska politiken. Det offentliga förmåga att fortsätta investera i anläggningar och offentlig service har stor betydelse.

Mer information

Sveriges Arkitekter, <https://www.arkitekt.se/din-karriar/bli-arkitekt/>

Audionom

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Audionomer arbetar självständigt med diagnostisering och rehabilitering av personer med skadad eller nedsatt hörsel. Audionomer ingår även i multiprofessionella team som arbetar med habilitering och rehabilitering av hörselskadade barn och vuxna. Bra förutsättningar är intresse för teknik, medicin, pedagogik, ljud och människor. Det arbetar idag cirka 1 350 yrkesverksamma legitimerade audionomer inom hälso- och sjukvården, och 410 personer är antagna till audionomprogrammet.

Arbetsmarknaden idag

Efterfrågan på audionomer är stor på grund av en allmänt ökad efterfrågan på hörselvård. I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård*, från 2023, framkommer det att 12 av 21 regioner i Sverige rapporterar om personalbrist bland audionomer. Det kan vara lite svårare att få jobb på utbildningsorterna, medan möjligheterna är större i andra delar av landet.

Prognos för nyexaminerade

Vår bedömning är att arbetsmarknadsläget inte kommer att förändras under de kommande fem åren. Konkurrensen om jobben kommer troligen att vara liten även år 2029, och efterfrågan på hörselvård kommer att fortsätta öka. De främsta anledningarna till denna ökning är att de åldersgrupper som har störst behov av hjälp med sin hörsel kommer att utgöra en större andel av befolkningen. Vi ser också att attityderna till hörselnedsättningar börjar förändras så att även yngre söker vård i högre utsträckning. Den tekniska och medicinska utvecklingen gör också att fler rehabiliteras och att människor ställer högre krav på hörselvården. I regioner där vårdval införs ökar efterfrågan på audionomer, och även närliggande regioner påverkas av detta.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknaden skiljer sig åt i olika delar av landet, och därför är det bra att vara beredd på att flytta dit jobben finns. De privata aktörerna på arbetsmarknaden finns framför allt i större regioner, på grund av politiska beslut om att införa vårdval.

Audionomers kompetens efterfrågas i viss mån av myndigheter och företag som på olika sätt verkar inom hörselvård eller med personer med hörselnedsättning. Audionomer finns också inom forskning och undervisning på universitet och högskolor.

Påverkan av AI

AI har ännu inte implementerats inom audiologi men det är något som utforskas.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsberande professioner,
www.srat.se

Barnmorska

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Barnmorskor har ett självständigt arbete och möter människor i olika åldrar genom hela livet. Barnmorskan vårdar primärt kvinnan, men i yrkesutövningen ingår även barnet och familjen, ungdomar, unga vuxna och äldre kvinnor. Det finns runt 8 000 yrkesverksamma legitimerade barnmorskor idag.

Arbetsmarknaden idag

Det är stor brist på barnmorskor idag, delvis beroende på pensionsavgångar. Arbetsmarknaden kännetecknas av liten konkurrens om jobben. Dock kan det finnas regionala skillnader när det kommer till valmöjligheter inom barnmorskeyrket. Som helhet är det fortfarande en god arbetsmarknad för barnmorskor.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är bedömningen att det är fortsatt liten konkurrens om jobben, eftersom utvecklingen går mot ett ännu större behov av barnmorskor.

Regionala prognoser och skillnader

Det finns begränsad kunskap och statistik kring regionala skillnader inom barnmorskeyrket, men det är tydligt att sådana skillnader existerar. I vissa regioner kan det vara svårare att få jobb inom specifika delar av yrket, beroende på faktorer som vårdbehov, resurstillgång och arbetsmarknadens struktur.

Påverkan av AI

Användningen av AI inom barnmorskeyrket har ännu inte påbörjats, och bedömningen är att AI:s påverkan på yrket kommer att vara begränsad. Däremot finns möjligheten att AI kan användas för att effektivisera och förenkla vissa arbetsuppgifter i framtiden.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för barnmorskor kännetecknas av att det historiskt sett nästan alltid har funnits jobb att få, även om det under kortare perioder inte har funnits samma valmöjligheter. Sedan ett antal år tillbaka är arbetsmarknaden god, oftast med många valmöjligheter, särskilt på större orter.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsberande professioner, srat.se & Svenska Barnmorskeförbundet, barnmorskeforbundet.se

Beteendevetare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: *
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: *
-

De beteendevetenskapliga ämnena finns inom pedagogik, psykologi, socialpsykologi och sociologi, varav ett väljs till huvudämne. Beteendevetare arbetar inom många områden, bland annat med gruppdynamik, organisation och arbetsmiljö, och med en stor variation av arbetsuppgifter. Beteendevetare kan specialisera sig inom till exempel organisations- och verksamhetsutveckling, projektledning, rehabilitering eller inom informations- och kommunikationsteknik. Den beteendevetenskapliga kompetensen efterfrågas i samtliga sektorer. Det finns idag cirka 40 000 personer med en personal- eller beteendevetarutbildning.

* För gruppen beteendevetare har det varit för osäkert och svårt att fastställa en prognos i något av de tre lägena liten konkurrens, balans eller stor konkurrens om jobben. Vi kan inte fastställa en tydlig bild av hur stor eller liten efterfrågan det är på beteendevetare på arbetsmarknaden om fem år. Beroende på arbetsområde kan det råda stor konkurrens om jobben eller så kan arbetsmarknaden vara mer i balans. Men vi analyserar ändå situationen i text nedan.

Arbetsmarknaden idag

En beteendevetenskaplig examen är en generalistexamen. En utbildad beteendevetare har en bred arbetsmarknad. Var man arbetar beror till viss del på vilken inriktning man väljer under sin studietid, och om man väljer att specialisera sig efter grundexamen. I Lunds universitets studentundersökning var det vanligt att de som läst psykologi som huvudämne arbetade inom offentlig och privat sektor, medan de som valt sociologi arbetade främst i offentlig sektor.

Akademikerförbundet SSR:s beteendevetarundersökning 2023, visar att en majoritet av beteendevetarna arbetar i en kommun (42 procent) följt av arbete på

myndighet (30 procent) och vinstdrivande företag (17 procent i privat sektor). Att arbeta inom en region (7 procent) eller till exempel ideella föreningar och stift (3 procent i civilsamhället) är inte lika vanligt. En majoritet av beteendevetarna arbetar på en arbetsplats med över 300 anställda. Av de svarande uppgav 13 procent att de arbetade som chef.

Lite drygt hälften (53 procent) av de beteendevetare som deltog i Akademikerförbundets undersökning, svarade att de upplever stor konkurrens om de tjänster som beteendevetare kan söka. Samtidigt visar undersökningen att sju av tio beteendevetare (69 procent) hade ett för studierna relevant arbete inom sex månader efter examen (29 procent innan examen, 27 procent inom 1–3 månader och 13 procent inom 4–6 månader). Det finns med andra ord goda chanser till ett relevant arbete efter examen för den beteendevetare som redan under utbildningen riktar in sig på önskat arbetsområde och som är aktiv i sitt jobbsökande.

Det kan vara bra att känna till att det finns stor variation på yrkestitlar och arbetsområden bland beteendevetare. Val av huvudämne och arbetsområde påverkar om det är stor konkurrens, balans eller liten konkurrens om jobben efter examen. Det är därför mycket svårt att ställa en generell prognos för en beteendevetares framtidsutsikter på kort sikt.

Av de beteendevetare som arbetar i chefsbefattningar, med hr och rekrytering eller inom regional sektor, är fler nöjda med sitt yrkesliv, jämfört med de som arbetar i olika handläggarroller med mycket klientkontakter. De flesta beteendevetarna är nöjda och svarar ja på frågan om de skulle rekommendera en beteendevetenskaplig utbildning till andra. Beteendevetare i terapeutiskt eller annat behandlande arbete avviker däremot från detta och svarar i stor utsträckning att de inte skulle rekommendera utbildningen till andra. Något som tyder på att det är ett arbetsområde med stor konkurrens. För de beteendevetare som har en it-inriktning är prognosen till arbete däremot bra.

Prognos för nyexaminerade

Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* svarar en majoritet av arbetsgivarna som anställer personal- och beteendevetare att det är god eller balanserad tillgång på nyutexaminerade. Samtidigt visar universitetens alumnundersökningar och Akademikerförbundet SSR:s undersökning att mer än hälften av beteendevetarna fick ett relevant jobb under utbildningen eller strax därefter, och att studenterna snabbt kommer ut i arbete. Arbetslösheten är också fortsatt låg bland nyexaminerade och yrkesverksamma beteendevetare. Det kan däremot dröja innan nyexaminerade får en tillsvidareanställning.

På lång sikt, till 2035, förväntas tillgången öka mer än efterfrågan på utbildade personal- och beteendevetare, enligt Arbetsförmedlingens *Trender och prognoser 2023*. Detta innebär att det finns risk för ett visst överskott på beteendevetare och att det kan bli stor konkurrens om jobben på längre sikt.

Sammanfattningsvis är det svårt att ställa en prognos som ger en tydlig bild av hur stor eller liten efterfrågan det är på beteendevetare på arbetsmarknaden.

Beroende på arbetsområde kan det råda stor konkurrens om jobben eller så kan arbetsmarknaden vara mer i balans.

Prognos för erfarna

Jobbmöjligheterna för beteendevetare med erfarenhet och bred kompetens ser ut att utvecklas bättre. Arbetsmarknaden för beteendevetare med yrkeserfarenhet bedöms vara i fortsatt balans om fem år.

Historik

Beteendevetarnas arbetsmarknad har historiskt sett präglats av en viss konjunkturkänslighet på grund av att många arbetar inom konjunktur känsliga yrken. Typiskt för dessa yrken är medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

För gruppen beteendevetare har det varit för osäkert och svårt att ställa en prognos som ger en tydlig bild av hur stor eller liten efterfrågan det är på beteendevetare på arbetsmarknaden. Beroende på arbetsområde kan det råda stor konkurrens om jobben eller så kan arbetsmarknaden vara mer i balans. Ytterligare en osäkerhet är vad som händer med pensionsavgångarna.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se

Bibliotekarie

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Bibliotekarier är informationsspecialister med speciell kompetens att hantera, strukturera och förmedla information. Bibliotekarier arbetar med att organisera och söka tryckta och elektroniska medier, och kritiskt granska olika källors kvalitet och innehåll. I arbetsuppgifterna ingår att hjälpa besökare att hitta det de söker, att utbilda och handleda människor i informationssökning och källkritik samt att arbeta läsförmedlande – bland annat genom evenemang för allmänheten. Det finns ungefär 6 400 yrkesverksamma bibliotekarier.

Arbetsmarknaden idag

Arbetsmarknaden för bibliotekarier kännetecknas av relativt liten konkurrens om jobben. Många bibliotekarier väntas gå i pension under de kommande åren, och det utbildas för få nya bibliotekarier för att täcka behoven. Enligt fackförbundet DIK:s statistik har arbetslösheten bland bibliotekarier länge legat på en mycket låg nivå. Samtidigt har en del bibliotek fått mindre resurser under de senaste åren på grund av lågkonjunkturen. På en del orter kan det därför vara svårare att få jobb. Arbetsförmedlingens bedömning är att det just nu finns medelstora möjligheter till arbete för bibliotekarier, och att efterfrågan förväntas vara oförändrad på fem års sikt.

Prognos för nyexaminerade

Eftersom arbetslösheten bland bibliotekarier är låg får många studenter jobb direkt i anslutning till examen. Många jobbar också extra på bibliotek redan under studietiden. De allra flesta bibliotekarier har en tillsvidareanställning, men för den som nyligen avslutat sin utbildning kan den första anställningen vara ett vikariat eller annan visstidsanställning.

Fackförbundet DIK bedömer att det kommer finnas stora möjligheter att få jobb som bibliotekarie under de kommande åren. En femtedel av bibliotekarierna är över 60 år, och även om många väljer att fortsätta arbeta efter pensionsåldern kommer det inte täcka upp för pensionsavgångarna. Erfarna bibliotekarier och bibliotekarier med specialistkunskap är särskilt eftertraktade. Det finns också en växande efterfrågan på skolbibliotekarier till följd av en nationell satsning på att bemanna alla skolbibliotek, som inleds under 2025.

Regionala prognoser och skillnader

Vid utbildningsorterna är det vanligtvis hårdare konkurrens om jobben än i övriga delar av landet. En särskilt efterfrågad grupp är bibliotekarier med kompetens att arbeta på skolbibliotek, eftersom många skolbibliotek saknar bemanning. Bibliotekariers kompetens efterfrågas också på andra arbetsplatser än bibliotek.

Påverkan av AI

Behovet av bibliotekariers specifika kunskaper inom informationshantering, digital kompetens och källkritik kommer sannolikt öka till följd av det ökande användandet av AI och riskerna för en ökad mängd desinformation. Bibliotekarierna kan också dra nytta av AI-verktyg i sitt arbete, till exempel för informationssökning, katalogisering och textanalys.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Efterfrågan kan dock påverkas av politiska beslut om att minska resurserna till biblioteken. Eftersom biblioteken främst styrs på kommunal nivå, kan det leda till skillnader i bemanning och personaltäthet runt om i landet.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det kan finnas skillnader i efterfrågan i olika delar av landet, men mot bakgrund av den låga arbetslösheten, kommande pensionsavgångar och bristen på både skolbibliotekarier och annan specialistkompetens, finns det inga tecken på att efterfrågan på bibliotekarier kommer att minska.

En faktor som kan ändra prognosen på längre sikt, är om antalet platser på utbildningarna i Biblioteks- och informationsvetenskap utökas, vilket det finns stort behov av. Effekterna av detta kommer dock inte att synas inom de kommande fem åren.

Mer information

DIK – facket för kultur, kommunikation och kreativ sektor, www.dik.se

Biolog

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Biologer har en bred och generell kompetens inom både kemi och biologi. De arbetar med allt från bioteknik och läkemedelsutveckling till miljö och naturvård. Det finns cirka 15 000 biologer på arbetsmarknaden idag.

Arbetsmarknaden idag

En utbildning i biologi kan leda till jobb inom många olika yrken. De dominerande sektorerna för biologer är life science, miljö samt hälso- och sjukvård. Arbetsmarknaden för biologer är idag mer i balans än för några år sedan då det rådde stor konkurrens om jobben. Trots att efterfrågan på biologisk kompetens har ökat stort i samhället, har det under många år examinerats många biologer. Som nyexaminerad biolog är det viktigt att ha en plan för hur man vill använda sin kompetens för att lättare kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Nästan varannan biolog fortsätter på en forskarutbildning, men det är svårt att få en tillsvidare tjänst som forskare och det påverkar biologers arbetsmarknad negativt.

Prognos för nyexaminerade

Satsningar inom life science och miljöområdet skapar goda förutsättningar för biologer att etablera sig på arbetsmarknaden. Den digitala och gröna omställningen ökar även efterfrågan på analytisk och strategisk kompetens. På fem års sikt är prognosen balans mellan utbud och efterfrågan på jobb. Ökningen av antalet biologer har avtagit och vi ser en ökad efterfrågan på biologer inom såväl life science som miljö. Båda branscherna är under stark tillväxt. Biologer med branschkunskap, affärsförståelse och kunskap om marknadsföring, matematik och teknik efterfrågas i allt större utsträckning. Alltmer av den tekniska utvecklingen bygger också på biologisk kunskap.

Eftersom biologiutbildningen är bred så kan det vara klokt att vidta åtgärder för att underlätta steget in på arbetsmarknaden genom att nischas mot ett område, bygga ett professionellt nätverk och skaffa relevant arbetslivserfarenhet redan under studietiden. Att bredda sin kunskap med exempelvis ekonomi, marknadsföring och regelverk är ett annat sätt att få sitt cv att sticka ut.

Regionala prognoser och skillnader

För biologer som vill arbeta inom miljöområdet finns det möjligheter att jobba i hela landet, både i kommun och i den privata sektorn. Biologer inom hälso- och sjukvården kan arbeta i regioner i hela landet. Däremot, för biologer som vill arbeta inom life science-branschen, är den som starkast i södra Sverige, Västra Götaland, och Stockholms- och Uppsala-regionen.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom AI skapar nya möjligheter för biologer att mäta naturvärden, ta fram nya läkemedel eller bättre förstå cellers funktion genom att analysera stora databaser. Sannolikt kommer möjligheterna leda till många nya arbetsmöjligheter. Förutsättningen är emellertid att biologer vill och har möjlighet att tillskansa sig AI-kompetens för att kunna använda verktygen på ett professionellt sätt.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Nedskärningar är vanligt för företag inom life science-branschen, men även under en lågkonjunktur kommer de flesta tillbaka i anställning relativt snabbt.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten är stor eftersom biologer arbetar inom ett stort antal branscher och kan specialisera sig inom många områden, samtidigt som det finns en betydande konkurrens från andra utbildningar inom exempelvis biomedicin, bioteknik, natur och miljö.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Biomedicinare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Biomedicinare arbetar med medicinsk forskning och utveckling inom life science, läkemedelsindustri och hälso- och sjukvård. Utbildningen till biomedicinare fokuserar på människans biologi och hur sjukdomar, såsom cancer, allergier och hjärt- och kärlsjukdomar, uppkommer. Idag finns det cirka 2 000 yrkesverksamma biomedicinare i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

De allra flesta biomedicinare arbetar inom life science på läkemedels-, bioteknik- eller medicinteknikföretag. Men det sker en trend mot att fler biomedicinare arbetar inom hälso- och sjukvården med laboratoriearbete, forskning, utveckling och projektledning. Biomedicinare är högutbildade och har ofta en master- eller doktorsexamen. De kan också forska på universitet och högskolor. Det börjar också bli vanligt förekommande att forska på företag i samverkan med akademien.

Life science-sektorn i Sverige går bra och flertalet företag bedömer att de kommer att anställa fler. Inom flera områden råder det också brist på personal. Utvecklingen inom precisionsmedicinen (skräddarsydda behandlingar för

enskilda patienter baserat på genetisk profil), ökade satsningar på kompetenscentrum, samt forskning och utveckling inom hälso- och sjukvården, bedöms leda till ökad efterfrågan på biomedicinsk kompetens.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt bedöms det vara liten konkurrens för biomedicinare. Enligt Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024) är det brist på biomedicinare, och det är svårt för arbetsgivare att rekrytera. På fem års sikt förväntas efterfrågan vara oförändrad. Det innebär att arbetsmarknadsutsikterna är goda för nyexaminerade biomedicinare.

Life science är en bransch som växer snabbt i Sverige och bedriver affärer på global nivå. Det är stor efterfrågan på kompetens och det finns goda möjligheter att få jobb. Samtidigt efterfrågar branschen hög utbildningsnivå, där nästan hälften av alla som arbetar inom life science har en forskarutbildning.

Regionala prognoser och skillnader

Life science-branschen är som starkast i södra Sverige, Västra Götaland, och Stockholms- och Uppsalaregionen. För de som vill arbeta inom hälso- och sjukvården finns det arbetstillfällen över hela landet.

Påverkan av AI

De potentiella vinsterna av att i större utsträckning använda hälsodata för diagnostik, prevention, behandling och forskning är enorma. För biomedicinare medför de nya AI-verktygen många nya spännande möjligheter. Inom hälso- och sjukvården är emellertid etiska avvägningar kring integritet brännande, och just nu vet vi inte så mycket om hur en framtida lagstiftning kommer att se ut.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett förekommer nedskärningar oftare under en lågkonjunktur, men även då kommer de flesta tillbaka i anställning relativt snabbt. Life science-branschen är också relativt känslig för upp och nedgångar i ekonomin.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror framför allt på att många andra utbildningar kan konkurrera om jobben.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Biomedicinsk analytiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Biomedicinska analytiker arbetar på hälso- och sjukvårdens laboratorier där de analyserar och kvalitetssäkrar de prover som genereras vid i stort sett all vård. Det finns idag cirka 10 400 legitimerade biomedicinska analytiker på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det är idag akut brist på biomedicinska analytiker. Socialstyrelsens Nationella planeringsstöd för 2023, bedömde att det i 20 av 21 regioner är brist på biomedicinska analytiker. De flesta biomedicinska analytiker arbetar inom hälso- och sjukvård i regionerna, men det finns också efterfrågan från privata laboratorier, läkemedelsbolag, akademi och djursjukvård.

Prognos för nyexaminerade

Bristen på biomedicinska analytiker kommer att bestå eller kanske till och med tillta på fem års sikt, enligt Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024). Tillgången på kompetensen minskar samtidigt som efterfrågan ökar. Anledningen till bristen är pensionsavgångar, för få examinerade och alltför många som lämnar yrket. Arbetsgivarorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tydligt uttryckt behovet av fler biomedicinska analytiker.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024) visar att det är brist på biomedicinska analytiker i alla Sveriges län. Det indikerar att arbetsmarknadsutsikterna är goda för nyexaminerade i hela Sverige.

Påverkan av AI

När det gäller biomedicinska analytiker har bland annat Stiftelsen för strategisk forskning framfört att de kommer att ersättas av AI. Professionsföreträdare delar inte alls den uppfattningen och det gör inte heller Naturvetarna. Många analyser har automatiserats, men samtidigt är det långt ifrån alla analyser som kan automatiseras. Biomedicinska analytiker vittnar också om att kraven på diagnostiken i stället ökat, och att arbetet i själva verket blivit svårare. I automatiseringen fångas avvikande prover upp och utredningen kring vad avvikelsen beror på tar mycket tid, men gör samtidigt att fler sjukdomar kan fångas upp i ett tidigt stadium. Vi ser också redan nu en utveckling där allt fler biomedicinska analytiker vidareutbildar sig inom programmering för att bli skickliga användare av de nya verktygen. Kvalitetssäkring och validering kommer att fortsätta vara viktiga arbetsuppgifter. Det är också viktigt att komma ihåg att små regioner har små ekonomiska möjligheter att hänga med i den pågående automatiseringen.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknadsläget kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognosen underlättas av att biomedicinsk analytiker är ett legitimationsyrke.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Civilekonom och ekonom

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Civilekonomer och ekonomer har en bred utbildning med affärs- och verksamhetsfokus. I deras uppgifter ingår ofta att analysera komplex ekonomisk information och att föreslå åtgärder utifrån analyserna. Efterfrågade förmågor och kompetenser hos ekonomer är analytiskt och kreativt tänkande, kommunikation och AI-kompetens. Det finns omkring 200 000 ekonomer på arbetsmarknaden, ungefär lika många kvinnor som män.

Arbetsmarknaden idag

Ekonomer arbetar inom alla sektorer och branscher på arbetsmarknaden, och 85 procent arbetar i privat sektor. Övriga är statligt anställda eller arbetar i kommuner och regioner. En grupp är också egenföretagare. Många ekonomer arbetar med budgetering, redovisning, revision, finans, marknadsföring, public relations (pr), försäljning, hr, personal, management och verksamhetsutveckling. Andra arbetar med utredningsarbete, forskning och utveckling.

Akavias undersökning *Efter examen 2023*, visar att hälften av de nyexaminerade ekonomerna fick ett arbete med relevans för utbildningen redan innan de avslutat studierna. Ett halvår efter examen hade åtta av tio ett arbete med relevans för utbildningen och åtta av tio var tillsvidareanställda.

Bland ekonomer med företagsekonomi som huvudämne är de vanligaste inriktningarna redovisning och revision, organisation och management samt finansiering. För dem som valt nationalekonomi som huvudämne är finans och finansiell ekonomi samt internationell ekonomi de vanligaste inriktningarna.

Traditionellt har den vanligaste vägen in på arbetsmarknaden varit via kontakter. Nu hittar sex av tio nyexaminerade ekonomer sitt första jobb via internet och sociala medier. En fjärdedel svarade att de fått sitt nuvarande jobb via LinkedIn. Många anger också att praktik eller extrajobb varit en viktig faktor för att få första

jobbet. Åtta av tio arbetade parallellt med sina studier, de flesta 9–20 timmar per vecka.

Undersökningen visar också att de två viktigaste faktorerna för att få första jobbet är dels akademisk utbildning, oavsett från vilket lärosäte, dels personliga egenskaper. Arbetsgivare värderar också praktik eller extraarbete under studierna.

Många nya jobb tillkommer inom den växande tjänstenäringen, exempelvis företagstjänster och tjänster inom handel, organisation och konsultverksamhet, som är branscher där många ekonomer jobbar. E-handeln har ett ökat behov av ekonomer inom olika områden, som inköp, logistik och regelverk. Även inom offentlig sektor finns stort behov av ekonomer.

Det är fortsatt stor efterfrågan på redovisningsekonomer, controllers, revisorer, inköpare och upphandlare. En av Akavias rapporter, *Redovisning, ett ämne i kris? (2024)*, bekräftar att det finns stort behov av redovisningsekonomer och controllers, och att verksamheter i vissa delar av landet inte pratar om kompetensbrist utan kompetenskris. Ekonomyrken med större konkurrens är finansanalytiker, ekonomiassistenter, administratörer och utredare.

Prognos för nyexaminerade

Sammantaget är bedömningen på fem års sikt att arbetsmarknaden för nyexaminerade civilekonomer och ekonomer fortsatt är i balans.

Det har under flera år varit särskilt stor efterfrågan på revisorer och redovisningsekonomer, controllers, inköpare och upphandlare och organisationsutvecklare. Efterfrågan kommer att vara stor också på fem års sikt. För ekonomer inom nationalekonomi kommer arbetsmarknaden i stort sett att vara i balans på fem års sikt, medan det beräknas vara större konkurrens för ekonomer inom finansiering och marknadsföring.

Bedömningen är att arbetsmarknaden för erfarna ekonomer om fem år kommer att präglas av liten konkurrens om jobben. Enligt Statistiska Centralbyråns (SCB:s) *Arbetskraftsbarometern 2023*, ser 41 procent av arbetsgivarna ett ökat behov av erfarna ekonomer på tre års sikt. Arbetslösheten bland yrkeserfarna ekonomer är låg, men har ökat något under lågkonjunkturen. Kraven på specialistkompetens och erfarenhet kommer sannolikt att fortsätta öka.

I rapporten *Trender och prognoser 2023. Befolkning, Utbildning, Arbetsmarknad – med sikte på 2040*, bedömer SCB att arbetsmarknaden för ekonomer kommer att vara i balans även år 2040. SCB:s bedömning är att det också fram till dess finns ett ökat behov av högskoleutbildade ekonomer som har treårig eller längre eftergymnasial utbildning. Det beror till stor del på utbildningsväxlingen, det vill säga att fler jobb blir alltmer komplexa och därför kräver högre utbildning. Arbetsmarknaden kommer alltså att vara fortsatt god för ekonomer.

Däremot påverkar den generella förändringen av arbetsmarknaden också ekonomer. Uppdragen och arbetsuppgifterna blir mer komplexa och det krävs både bredd- och spetskompetens. Rollerna är inte lika tydliga som förr och de

går in i varandra. Digitaliseringen och automatiseringen påverkar arbetsmarknaden och kommer att göra det i allt högre grad i framtiden. Det leder till att en del jobb förändras eller försvinner och att nya tillkommer. Redovisning, revision och bank- och finanssektorn är områden som genomgår stora förändringar, vilket också ställer andra krav på ledarskapet. Många organisationer och företag tar löpande fram rapporter med analyser av den pågående utvecklingen.

Regionala prognoser och skillnader

I storstadsregionerna arbetar de flesta ekonomer inom den privata sektorn, medan en större andel ekonomer i övriga regioner arbetar inom den offentliga sektorn. Omkring 40 procent av landets ekonomer arbetar i Stockholmsregionen. Det är också där andelen ekonomer som är chefer är störst, och andelen ekonomer som har de högsta lönerna. Behovet av civilekonomer och ekonomer är stort i hela landet.

Påverkan av AI

En rapport som Akavia gjorde hösten 2024, visar att två av fem studenter på högskolor och universitet använder generativa AI-verktyg varje vecka i sina studier. It-akademiker och ekonomer är de studentgrupper som använder verktygen mest. AI-användningen har medfört att lärosätena har allt fler salsskrivningar för examinationer, för att motverka otillåten användning och fusk. Samtidigt används AI i större utsträckning inom undervisning och forskning, och många lärosäten erbjuder studenter tillgång till AI-verktyg, exempelvis Copilot.

På arbetsmarknaden används ny teknik som möjliggörs av AI inom många olika områden. Utvecklingen inom automation och digitalisering är snabb och ekonomer behöver därför både digital och teknisk kompetens, och vara inställda på ett kontinuerligt lärande. Områden där kompetens kommer att efterfrågas i allt högre grad är datahantering och dataanalys, programmeringsspråk som SQL, Python och R, cybersäkerhet, AI, molntjänster och blockkedjeteknik. Akavias rapport *AI-ekonomer och Robotcontrollers? – Ekonomers framtida arbetsmarknad*, visar att åtta av tio ekonomer anser att de har rätt kompetens för framtidens arbetsmarknad.

Nya verktyg och AI används redan och kommer att spela en större roll på arbetsmarknaden i framtiden. Det innebär inte att alla jobb försvinner, det tillkommer nya. Flera områden påverkas redan av den nya tekniken, som marknadsföring, försäljning, finansiell rådgivning och analys. Redovisning är ett annat område där processer i arbetet automatiseras och digitaliseras. Samtidigt ökar behovet av rådgivning som kräver mänskliga förmågor och egenskaper som empati, kreativitet, analytiskt och kreativt tänkande. Just de egenskaperna finns på listan *Core Skills*, i *The Future of Jobs Report 2025*, av World Economic Forum.

Det är viktigt att komma ihåg att utvecklingen på arbetsmarknaden hela tiden pågår och att det är många framtida jobb som ännu inte finns. Likaså sker den digitala utvecklingen på olika sätt i olika organisationer. Den påverkas bland

annat av vilken typ av verksamhet det är, hur stor verksamheten är och vilka verksamheten finns till för.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Ekonomers arbetsmarknad kännetecknas normalt av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Däremot påverkas olika branscher i olika grad av konjunkturerna. IT-ekonomi, redovisning och revision är mindre konjunktürkänsliga. Arbeten inom finans och marknadsföring påverkas mer och snabbare av konjunkturväxlingar och den digitala utvecklingen.

Trots det har lågkonjunkturer historiskt påverkat ekonomer i lägre grad än många andra yrken. Det har i perioder tagit längre tid för nyexaminerade ekonomer att få sitt första jobb efter examen, men även under lågkonjunkturer har det funnits ett anställningsbehov.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, <https://akademssr.se/ekonom>
Akavia, www.akavia.se

Civilingenjör

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Civilingenjörens yrke är brett och arbetsuppgifterna kan innebära allt från forskning och utveckling av ny teknik till produktionsplanering och marknadsföring. Med stigande erfarenhet får civilingenjören ofta chefsroller eller företagsledande roller. År 2023 fanns i Sverige cirka 148 000 yrkesverksamma civilingenjörer (inklusive ett mindre antal med en masterexamen inom teknik). Ytterligare drygt 16 000 hade en teknologie doktorsexamen.

Arbetsmarknaden idag

Efter pandemin tog ekonomin åter fart, och arbetslösheten för yrkesverksamma medlemmar i Sveriges Ingenjörer sjönk under de redan låga nivåerna som fanns åren före pandemin. År 2022 dök nya orosmoln upp i form av ett spänt säkerhetspolitiskt läge, med inflation och höga energipriser som följd. Inflationen har sedan dess dämpats, men under slutet av hösten 2023 började arbetslösheten öka på arbetsmarknaden totalt. Den utvecklingen, som har fortsatt in i 2024, har inneburit en viss ökning även inom ingenjörskåren. När detta skrivs i januari 2025, ligger dock den samlade arbetslösheten för medlemmar i Sveriges Ingenjörer fortfarande inte högre än 1,2 procent. Detta kan jämföras med 2,4 procent för alla akademiker.

Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns inte tillgängliga på samma sätt som för yrkesverksamma. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) tar däremot fram uppgifter över hur väl examinerade med olika utbildningar har lyckats etablera sig på arbetsmarknaden. Ingenjörsutbildningar brukar höra till de utbildningar som har den högsta andelen etablerade.

UKÄ:s senaste uppgifter för etableringen på arbetsmarknaden avser examinerade 2020/21. Av civilingenjörerna var 94 procent etablerade 1–1,5 år efter examen, det gäller både kvinnor och män. Genomsnittet för samtliga examina i högskolan var 86 procent. Pandemin hade enligt UKÄ ingen större effekt på etableringen, vilket de menar till viss del kan förklaras av att fler studenter studerade vidare även efter avslutad examen.

Viktigt att komma ihåg är dock att utbildning är en investering på lång sikt. Teknikutvecklingen fortsätter, och ingenjörer som är verksamma inom forskning, utveckling och tillämpning av teknik är därför oerhört betydelsefulla för hela samhällsekonomin.

Prognos för nyexaminerade

Bedömningen är att läget för nyexaminerade civilingenjörer på fem års sikt fortsatt kommer att innebära liten konkurrens om jobben.

Prognoser över arbetsmarknadsläget tas fram av Arbetsförmedlingen på kort och medellång sikt, av Statistiska centralbyrån (SCB) på längre sikt. Till underlag för prognoserna ligger uppgifter från privata och offentliga arbetsgivare. SCB:s bedömningar avser rekryteringsläget för olika *utbildningar*, medan Arbetsförmedlingens prognoser avser *yrken*. Skillnaden är inte oväsentlig: dels arbetar inte alla civil- och högskoleingenjörer i ingenjörssyrken, dels är inte alla som arbetar i ingenjörssyrken civil- eller högskoleingenjörer. Arbetsförmedlingen (AF) bedömer att utsikterna att hitta ett arbete inom större ingenjörssyrken och kvalificerade it-yrken för närvarande är stora eller medelstora, och att de på fem års sikt kommer vara oförändrade eller öka.

Regionala prognoser och skillnader

Sedan pandemins början har ingenjörernas distansarbete ökat kraftigt. Omkring 70 procent av ingenjörerna arbetar regelbundet på distans åtminstone någon dag i veckan. Det har inneburit att ingenjörernas arbetsmarknadsregioner har utvidgats. Det genomsnittliga avståndet mellan hem och arbetsplats har ökat med mer än en mil på några år. Det gör att de regionala prognoserna blir något mindre relevanta. Det finns ett antal ingenjörer som bor i ena änden av landet men har sin arbetsplats i den andra.

Samtidigt kan vi ändå konstatera att tillväxten av ingenjörjobb i norra Sverige inte ser ut att bli lika stark som många förväntade sig tidigare. I södra Sverige ser vi däremot en fortsatt väldigt stark efterfrågan. Möjligheten till distansarbete har gjort att arbetsmarknaden i området runt Köpenhamn öppnat upp sig för framför allt skånska ingenjörer.

På längre sikt

Ett växande intresse för såväl civilingenjörer som för högskoleingenjörer har lett till en kraftig ökning av antalet examinerade. Sett över tid har tillgången på civil- och högskoleingenjörer (inklusive närliggande examina och teknologie doktorer) vuxit mycket kraftigt. Enligt SCB:s senaste långtidsprognos, *Trender och Prognoser 2023*, fortsätter den utvecklingen. 2021 var antalet examinerade i de två utbildningsgrupperna totalt 229 000. Sett till perioden mellan 2010 och 2040 beräknas de nära nog ha fördubblats, från 155 000 till drygt 300 000. Av dessa förväntas civilingenjörer utgöra cirka 200 000.

Samtidigt bedömer SCB i sin prognos att efterfrågan på civilingenjörer växer i en omfattning som ungefär svarar mot den ökade tillgången. På längre sikt räknar SCB därför med att arbetsmarknadsläget för civilingenjörer totalt kommer att övergå från "dagens brist" till "en mer balanserad situation". Undantaget är civilingenjörer med inriktningar mot teknisk fysik, elektro- och datateknik, där SCB bedömer att efterfrågan även på sikt kan vara större än tillgången.

Påverkan av AI

Ingenjörer är med och såväl utvecklar AI-lösningar, tillverkar fordon och produkter som innehåller AI och använder sig av AI för att lösa problem. Det är därmed en yrkesgrupp som står mitt i AI-utvecklingen.

AI öppnar upp nya möjligheter för ingenjörer både inom industrin och tjänstesektorn. Att med hjälp av AI kunna förutsäga exempelvis underhållsbehov och logistikflöden gör det möjligt att optimera tillverkning och drift. Inom programmering går utvecklingen snabbt och gör det möjligt för ingenjörer att ägna tid åt mer avancerade arbetsuppgifter. Nya yrken som prompt engineer och maskininlärningsingenjör har redan tillkommit, medan gamla yrkesroller omformas. Den snabba utvecklingen gör att ingenjörer, och deras arbetsgivare, i ännu högre utsträckning än idag kommer att behöva investera i kompetensutveckling, livslångt lärande och självledarskap.

Framtidens utmaning handlar mindre om att lösa problem och mer om att förstå vilka problem som behöver lösas. Det finns ett behov av ingenjörer som kombinerar AI-kunskaper med gedigna kunskaper inom en viss domän eller bransch. AI-utvecklingen ökar också efterfrågan på ingenjörer med kunskap inom energiproduktion och telekom, eftersom dessa är nödvändiga för ett breddinförande av AI-lösningar. Ingenjörer bidrar också med sin kunskap till att införandet av AI-lösningar sker på ett etiskt hållbart sätt.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Sett över längre tid följer arbetslösheten för akademiker ett mönster som är snarlikt det för arbetsmarknaden i stort, men generellt sett på en betydligt lägre nivå. Arbetslösheten bland medlemmar i Sveriges Ingenjörer har som regel också legat något lägre än genomsnittet för akademikerförbunden inom Saco.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

För ingenjörer är konjunkturen det som typiskt sett tydligast påverkar osäkerheten i alla prognoser. Den har störst betydelse för de nyexaminerades möjligheter att finna ett relevant arbete.

En annan osäkerhetsfaktor följer av att civilingenjörsutbildningarna spänner över en mängd olika teknikområden och branscher med skilda förutsättningar. Till osäkerheten – i både positiv och negativ riktning – bidrar att civilingenjörer både kan och väljer att arbeta även i yrken som inte är utpräglade ingenjörsyrken. Det betyder att utbildningsspridningen inom de yrkena kan vara större och efterfrågan en annan. Läget, både totalt och för enskilda inriktningar, påverkas av förändringar av antalet nybörjare på utbildningarna, men också av om viss teknisk kompetens kan tillgodoses av personer med annan utbildning.

Högskoleingenjörer och flera andra teknik-, data- och naturvetenskapliga högskoleutbildningar ger ett betydande tillskott till arbetskraften inom ingenjör-, data- och teknikeryrken. Även in- och utflyttning av tekniskt högskoleutbildade, såväl inrikes som utrikes födda, påverkar tillgången.

Yrkeshögskolan ger ytterligare ett tillskott till de teknikutbildade, som dessutom har ökat de senaste åren. Även den nya gymnasieingenjörsutbildningen bidrar med teknisk kompetens. Utöver de examinerade lämnar även ett stort antal ingenjörsstudenter högskolan utan fullföljd utbildning. De faller utanför den prognostiserade utvecklingen av antalet ingenjörer, men tillgodoser likafullt en viss del av behoven.

Ingenjörernas breda arbetsmarknad och det totala behovet av teknisk kompetens talar ändå för en fortsatt låg arbetslöshet. Tillgången på arbeten med relevant inriktning och nivå är dock alltid svårbedömd.

Mer information

Sveriges Ingenjörer, www.sverigesingenjorer.se

Diakon

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

De flesta diakoner arbetar som församlingsdiakoner med olika slags stöd och hjälp till församlingsbor, inte minst stöd till utsatta människor. Alternativa karriärvägar för en diakon är att arbeta som sjukhusdiakon på landets sjukhus eller fängelsediakon som ger stöd till intagna i landets fängelser. Diakoner är ofta arbetsledare, antingen för kollegor eller för ideella medarbetare som de leder i den diakonala verksamheten. Därefter görs en avslutande ettårig pastoralteologisk utbildning. För att kunna verka som diakon inom Svenska

kyrkan krävs att du blir vigd till uppgiften av en biskop i ett stift. Att bli vigd till ett uppdrag inom Svenska kyrkan motsvarar att få en legitimation i andra yrken. Det finns idag omkring 1 300 vigda diakoner som innehar aktiv tjänst inom Svenska kyrkan.

Arbetsmarknaden idag

Det råder mycket stor brist på diakoner idag och därmed mycket liten konkurrens om tjänsterna. För en behörig diakon är det lätt att få arbete. Utanför storstäderna är det störst brist, och arbetsgivarna har svårt att få sökande till tjänsterna.

För att bli diakon ska du ha en fackutbildning från högskola eller universitet samt vara antagen som diakonkandidat i ett stift. Därefter studerar du pastoralteologi vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut. För en blivande diakon krävs lägst kandidatexamen med huvudområde, 90 högskolepoäng, inom något av områdena: socialt arbete, vård, psykologi, medicin eller folkhälsa. Alternativt har du en annan kandidatexamen med kompletterande 90 högskolepoäng, inom något av områdena: socialt arbete, vård, psykologi, medicin eller folkhälsa, utanför examen. Du kan också ha en yrkesexamen omfattande lägst 180 högskolepoäng inom motsvarande områden, till exempel socionom eller sjuksköterska.

Prognos för nyexaminerade

För att kunna få tjänst som diakon krävs en yrkesutbildning samt en godkänd diakonexamen och att bli vigd till diakon inom Svenska kyrkan. Den som har blivit vigd kan räkna med att få ett arbete relativt omgående.

Prognosen fem år framåt är att det kommer vara fortsatt liten konkurrens om jobben. Idag utbildas för få diakoner för att motsvara den stora efterfrågan. Arbetslösheten bland diakoner är mycket låg. Efterfrågan på erfarna diakoner är också mycket hög.

Regionala prognoser och skillnader

De allra flesta diakoner arbetar idag inom Svenska kyrkan. Några har vidareutbildat sig och arbetar mer terapeutiskt, medan andra gör en administrativ karriär på nationell nivå eller går vidare och disputerar inom ett valt område med anknytning till diakoni. Bristen på diakoner förväntas även framöver vara störst utanför storstäderna.

Påverkan av AI

AI kommer sannolikt i framtiden att påverka diakonyrket på flera sätt, men inte genom att ersätta själavård och den mänskliga kontakten. I stället kan AI fungera som ett stöd i administrativa uppgifter, kommunikation och viss vägledning. Att använda AI kräver en noggrann hantering av etik och sekretess.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för diakoner kännetecknas av mycket små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har konjunkturväxlingar inte medfört några större förändringar i diakoners arbetsmarknad. Tillgången på tjänster har varit

mycket god i såväl hög- som lågkonjunktur. Diakonyrket är idag ett bristyrke som kommer att ha en mycket säker efterfrågan i många år framöver.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Kyrkans Akademikerförbund, www.kyrka.se

Dietist och nutritionist

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade dietister idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade dietister till år 2030: liten konkurrens
-

Dietister arbetar huvudsakligen med nutritionsbehandling inom hälso- och sjukvården. Dietist är ett legitimationsyrke och kan arbeta med rådgivning och behandling i nutrition. Nutritionister finns främst inom forskningen, på myndigheter och inom läkemedels- och livsmedelsbranschen. Det finns drygt 1 900 legitimerade dietister och 400 nutritionister på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Idag bedömer både regioner och kommuner att det är brist på dietister. Samtidigt är en stor andel dietister anställda i regionerna, och där har det skett både nedskärningar och anställningsstopp. Något som försämrar jobbutsikterna för dietister. För nyexaminerade nutritionister är det idag relativt svårt att få ett jobb som är relaterat till yrkesområdet. Enligt Naturvetarnas professionsförbund är det endast en tredjedel som hittar jobb inom ett halvår. Majoriteten av de som får ett jobb inom forskning, livsmedel- eller läkemedelsbranschen har behövt vidareutbilda sig på avancerad nivå. Därefter råder det balans på arbetsmarknaden.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är prognosen fortsatt liten konkurrens för dietister. I dagsläget råder det brist på antagna studenter inom nutrition. De kommande åren kommer färre nutritionister att examineras, men antalet jobb kommer vara detsamma eller öka. Därmed bedöms jobbchanserna att öka framöver.

Antalet sysselsatta dietister har ökat, framför allt i privat sektor. Vi kan förvänta oss ett ökat fokus på förebyggande arbete inom hälsoområdet och en större medvetenhet om sambandet mellan kost och hälsa. Under de senaste åren har vi sett en större efterfrågan på dietister från primärvården. Ett ökande antal dietister och nutritionister driver också egna företag. Intresset för att utbilda sig till dietist är stort, men antalet utbildningsplatser är begränsat. På nutritionsprogrammet är det lägre söktryck och lätt att komma in på utbildningen.

Regionala prognoser och skillnader

Det finns goda arbetsmarknadsutsikter i hela landet för de som vill jobba inom kommun och region. I den privata sektorn är det vanligt att arbeta inom life science eller livsmedelsbranschen. Life science-branschen är som starkast i södra Sverige, Västra Götaland, och Stockholms- och Uppsalaregionen, medan livsmedelsbranschen är störst i södra Sverige.

Påverkan av AI

Möjligheterna att förbättra sin hälsa genom att på olika sätt följa sitt kostintag och effekterna av det, är stora. För dietister och nutritionister kommer troligen nya AI-verktyg förändra arbetet. I de bästa av världar kan det leda till att fler kan få stöd och hjälp att i ett tidigt stadium förändra sitt kostintag för att undvika sjukdom. Inom hälso- och sjukvården är emellertid etiska avvägningar kring integritet brännande, och just nu vet vi inte så mycket om hur en framtida lagstiftning kommer att se ut.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för dietister och nutritionister kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. En viss osäkerhet finns kring hur regioner och kommuner kommer att hantera sina svårigheter att få budgeten att gå ihop.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Djursjukskötare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Djursjukskötare är sjuksköterskor för djur, och arbetar i djursjukvårdsbranschen. Djursjukskötare vårdar och rehabiliterar sjuka och skadade djur, bedömer djurs hälsotillstånd, sover, passar narkos och kommunicerar med djurägare om lämplig skötsel. Idag finns cirka 2 100 djursjukskötare med legitimation på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Det är idag stor brist på djursjukskötare. Detta gäller både för nyexaminerade och yrkeserfarna. Efterfrågan på kompetens i djursjukvård ökar stadigt, men det finns få utbildningsplatser och därmed få nyexaminerade djursjukskötare. Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024) bedömer att det finns rekryteringssvårigheter på nationell nivå. Samtidigt som det finns ett potentiellt utbud av arbetskraft som idag endast arbetar deltid inom yrket.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen på fem års sikt är fortsatt brist, eftersom efterfrågan ökar snabbare än antalet utbildningsplatser. Jordbruksverket och branschen har vid flera tillfällen understrukt att det råder brist på legitimerade djursjukskötare.

Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024) bedömer att det råder kompetensbrist och på fem års sikt förväntas efterfrågan på djursjukskötare vara oförändrad. Antalet platser på utbildningen behöver utökas för att inte bristen ska bestå på längre sikt.

Regionala prognoser och skillnader

Djursjukskötare arbetar på djurkliniker, djursjukhus och distriktsveterinärstationer och inom läkemedels-, foder- och försäkringsbranscherna. Djursjukskötare finns över hela landet.

Påverkan av AI

Djursjukskötare är ett omvårdnadsyrke som sannolikt kommer att påverkas i liten utsträckning av utvecklingen inom AI.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Det är få skillnader i hög och lågkonjunktur för djursjukskötare. Det är en kontinuerlig efterfrågan, och få på arbetsmarknaden som har kompetensen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Säkerheten i prognosen påverkas av att det är oklart hur fördelningen av arbetsuppgifter och regleringen av djursjukvården kommer att se ut framöver.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Fysiker och sjukhusfysiker

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Fysiker finns inom alla branscher som ägnar sig åt högteknologisk forskning och utveckling. Vanliga arbetsgivare är it- och telekombranschen, fordonsindustrin och annan industri, myndigheter, försvaret samt universitet och högskolor.

Sjukhusfysiker arbetar huvudsakligen inom sjukvården med strålbehandling, bilddiagnostik och strålskydd. De deltar också vid utvecklingen av ny medicinsk teknik. Antalet yrkesverksamma fysiker är idag cirka 4 800 och antalet legitimerade sjukhusfysiker på arbetsmarknaden är drygt 600.

Arbetsmarknaden idag

Fysikers arbetsmarknad är i balans. När det gäller sjukhusfysiker upplever 8 av 21 regioner en brist på sjukhusfysiker (Nationella planeringsstödet, Socialstyrelsen, 2023). Fysikkompetens efterfrågas från flera olika delar av

arbetsmarknaden, så det kan vara svårt för en nyexaminerad fysiker att veta var man kan söka jobb. Det finns en hel del likheter mellan civilingenjörers och fysikers arbetsmarknad. Som fysiker kan man arbeta inom olika högteknologiska branscher som till exempel energi- och datakonsultbranschen, men de är även eftertraktade i finans- och försäkringsbranschen.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är prognosen brist. Den tekniska utvecklingen styr kompetensbehovet, och digitaliseringen har ökat behovet på fysikkompetens. De få fysiker som examineras får nästan undantagslöst kvalificerade arbeten. De flesta fysiker på arbetsmarknaden är mycket högutbildade och de flesta slutför en forskarutbildning innan de börjar arbeta i näringslivet.

Nyexaminerade fysiker upplever alltför ofta att de inte är förberedda för ett arbetsliv utanför akademien. Det är därför viktigt att fundera över hur du vill använda din fysikkompetens och vad du är intresserad av att jobba med.

Även för sjukhusfysiker är prognosen på fem års sikt brist. Efterfrågan på sjukhusfysiker ökar något, och det blir också allt vanligare att kompetensen efterfrågas utanför sjukvården. Det finns exempelvis en efterfrågan från producenter av medicinsk-teknisk utrustning och från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Regionala prognoser och skillnader

Fysiker efterfrågas i flera olika branscher, och sjukhusfysiker arbetar inom regionen. Efterfrågan på kompetensen finns alltså utspridd i hela landet.

Påverkan av AI

Fysiker har en utomordentlig, gedigen grund för att utveckla och använda AI. När AI börjar implementeras i arbetslivet på bred front kommer sannolikt efterfrågan på fysiker öka. De kommer att behövas som konsulter och rådgivare. AI kommer sannolikt också bidra till ett kunskapssprång inom forskningen. Inom hälso- och sjukvården är potentialen att använda AI för exempelvis bildanalys stor. Samtidigt är etiska avvägningar kring integritet brännande, och just nu vet vi inte så mycket om hur en framtida lagstiftning kommer att se ut.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för fysiker kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. När det gäller sjukhusfysiker är det liten skillnad på arbetsmarknaden mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade fysiker, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har främst att göra med att fysiker finns inom flera branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden. När det gäller sjukhusfysiker uppskattas osäkerheten till 2. Det är ett legitimerat yrke och efterfrågan påverkas inte nämnvärt av konjunktursvängningar.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Fysioterapeut

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Fysioterapeuter arbetar inom såväl hälsofrämjande som sjukdomsförebyggande, habiliterande och rehabiliterande verksamheter på nationella- och internationella arenor. De verkar inom ledning och administration, eget företagande samt inom forskning och utbildning. Fysioterapeuter arbetar med individer som fått en skada eller sjukdom som påverkar möjligheten att röra på sig. De ser sambandet mellan fysisk och psykisk funktion samt mellan rörelse och hälsa. De arbetar med rehabilitering, träning och anpassad fysisk aktivitet, och med att främja hälsa genom att förebygga sjukdom och skada. Fysioterapeuter arbetar ofta i team med andra yrkesgrupper. Det finns idag omkring 17 733 legitimerade och yrkesverksamma fysioterapeuter, varav 13 933 inom hälso- och sjukvården i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Fysioterapeuter arbetar främst inom regional eller kommunal hälso- och sjukvård. Samtidigt ökar efterfrågan från andra verksamheter och arenor. De flesta fysioterapeuter är anställda, men många är egenföretagare med offentlig finansiering. Under de senaste åren har efterfrågan på fysioterapeuter ökat, vilket har lett till att det idag är liten konkurrens om jobben i hela landet. Det gäller för både nyexaminerade och erfarna fysioterapeuter.

Professions- och fackförbundet Fysioterapeuterna, bedömer att det fortsatt kommer att finnas ett utökat behov av fysioterapeuter i hälso- och sjukvården under de kommande fem åren. I Socialstyrelsens Nationella planeringsstöd 2024, anger en majoritet av arbetsgivarna att de råder fortsatt brist på fysioterapeuter, både nyexaminerade och erfarna. Likaså uppger knappt hälften av samtliga kommuner en brist på fysioterapeuter.

Fortsatt brist på fysioterapeuter återspeglas även i Statistiska centralbyråns (SCB) *Trender och Prognoser 2023 – med sikt på år 2040*, som lyfter att omkring 70 procent av arbetsgivarna uppger brist på nyexaminerade fysioterapeuter. Likväl anger drygt 80 procent av tillfrågade arbetsgivare att det råder brist på yrkeserfarna fysioterapeuter. SCB:s samlade bedömning är att nuvarande brist på fysioterapeuter kvarstår under prognosperioden 2023–2040. Fysioterapeuterna får regelbundet signaler från både regioner och kommuner i hela landet, att det är få sökande till de utlysta tjänsterna.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen är liten konkurrens om jobben på fem års sikt för både nytexaminerade och erfarna fysioterapeuter. Det är idag fortsatt brist på fysioterapeuter, och svårt att rekrytera i hela landet, samtidigt som efterfrågan förväntas öka.

Andelen äldre i befolkningen har redan ökat och kommer att fortsätta öka. År 2015–2035 kommer antalet personer över 80 år att öka med 76 procent jämfört med den senaste 20-årsperioden. Det leder till ett ökat behov av rehabilitering, men även av hälsofrämjande och förebyggande insatser för äldre. Detta kommer att påverka behovet av fysioterapeutiska insatser inom såväl den kommunala som primära hälso- och sjukvården, vilket återspeglas i både *Nationella planeringsstödet 2024* (Socialstyrelsen) och *Trender och Prognoser 2023 – med sikte på 2040* (SCB).

Fysioterapeuters kompetens förväntas bli alltmer efterfrågad inom andra områden, till exempel inom elevhälsan i skolan, försäkringsbranschen, vid rehabiliteringsinsatser hos arbetsgivare, i uppdrag mot arbetsförmedlingarna och inom hälsobranschen när det gäller hälsofrämjande arbete och livsstilsfrågor.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsförmedlingens bedömning och aktuella yrkesbarometer (september 2024) för fysioterapeuter på fem års sikt (2025–2029), är att möjligheterna till arbete är och kommer att vara fortsatt mycket stora över hela landet. Därtill uppger 16 av 21 län att efterfrågan kommer att öka ytterligare. Resterande fem regioner uppger att möjligheten till arbete som fysioterapeut kommer att vara fortsatt stora fram till 2029.

Påverkan av AI

Hälso- och sjukvården genomgår en genomgripande digitalisering. Det innefattar bland annat nya sätt att komma i kontakt med vården och nya sätt att genomföra olika former av behandling digitalt. Det innefattar också ny digital infrastruktur som möjliggör mer effektiva arbetssätt, och möjlighet att samla data som grund, bland annat till vidare fysioterapeutisk forskning. På lite sikt kan AI ha potential att underlätta och förbättra det kliniska arbetet för fysioterapeuter, till exempel via triagering av patienter och som kliniska beslutstöd.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. En anledning till detta är att en majoritet av yrkesverksamma fysioterapeuter arbetar inom den offentligt finansierade hälso- och sjukvården samt omsorgen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 på skalan innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Politiska beslut gällande hälso- och sjukvårdens utformning, är det som eventuellt ytterligare kan påverka arbetsmarknaden för fysioterapeuter. På sikt

kommer efterfrågan på fysioterapeuter att öka snabbare än vad utbildnings-
orterna kan utbilda.

Mer information

Fysioterapeuterna, www.fysioterapeuterna.se

Församlingspedagog

-
- Arbetsmarknaden för församlingspedagoger idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Församlingspedagoger spelar en avgörande roll i att främja tro, gemenskap och lärande inom Svenska kyrkan. En församlingspedagogs arbete kan vara mångsidigt och inkluderar planering och genomförande av undervisningsaktiviteter, skapande av resurser för Svenska kyrkans undervisning, ledning av ungdomsgrupper och organisering av läger. Att utbilda sig till församlingspedagog innebär att kombinera studier inom teologi och pedagogik med praktisk erfarenhet inom församlingsarbete. För att bli församlingspedagog behöver du en fackutbildning från universitet eller högskola, eller från folkhögskola kompletterad med en utbildning från universitet eller högskola. Alternativt har du arbetslivserfarenhet inom barn och ungdom från församling, kompletterad med utbildning från universitet eller högskola. Till detta kommer några stiftsförlagda utbildningsmoment och studier vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Det finns omkring 1 000 församlingspedagoger i Svenska kyrkan idag.

Arbetsmarknaden idag

Det är hög efterfrågan på församlingspedagoger idag och liten konkurrens om jobben. Arbetslösheten bland församlingspedagoger är mycket låg.

Prognos för nyutexaminerade

Prognosen för nyutexaminerade församlingspedagoger ser mycket positiv ut på fem års sikt. Det kommer enligt prognosen finnas goda möjligheter till sysselsättning inom Svenska kyrkan. Prognosen fem år framåt är att det kommer vara fortsatt liten konkurrens om jobben.

Församlingspedagoger kan även enkelt finna arbetsmöjligheter inom till exempel skolväsendet. Församlingspedagoger kan också bidra med sin expertis för att utveckla program och aktiviteter som främjar välbefinnande och gemenskap inom socialt arbete.

Påverkan av AI

AI kommer sannolikt i framtiden att påverka yrket på flera sätt, men inte genom att ersätta den mänskliga kontakten. I stället kan AI fungera som ett stöd i administrativa uppgifter, kommunikation och viss vägledning. Att använda AI kräver en noggrann hantering av etik och sekretess.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för församlingspedagoger kännetecknas av mycket små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har konjunkturväxlingar inte medfört några större förändringar för församlingspedagogers arbetsmarknad. Tillgången på tjänster har varit mycket god i såväl hög- som lågkonjunktur. Det råder idag brist på församlingspedagoger.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyutexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Kyrkans Akademikerförbund, www.kyrka.se

Förskollärare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Förskollärare arbetar med de yngre barnens lärande och utveckling, från de första orden fram till att de börjar första klass. I det dagliga arbetet med barnen ingår bland annat läs- och skrivutveckling och att uppmuntra till lek och kreativitet. I arbetet ingår även kontakt med föräldrar och dokumentation av det pedagogiska arbetet. Förskollärare är enligt läroplanen ansvariga för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla den pedagogiska verksamheten. Hösten 2023 fanns det cirka 100 000 heltidstjänster i förskolan, varav cirka 40 000 av de anställda har en förskollärexamen.

Arbetsmarknaden idag

Det råder brist på utbildade förskollärare idag. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023*, upplever fyra av tio arbetsgivare att det råder brist på nyexaminerade förskollärare. Även Arbetsförmedlingens bedömning är att det råder brist på förskollärare, vilket därmed ger stora möjligheter till jobb bland utbildade.

Prognos för nyexaminerade

Även om antalet barn väntas minska under de närmaste åren, råder det fortsatt stor brist på förskollärare. Skolverket bedömer i *Lärarytprognos 2024*, att rekryteringsbehovet av förskollärare till förskolan bedöms uppgå till cirka 40 000 heltidstjänster fram till år 2038. Men behovet kan vara större beroende på hur stor andel förskollärare det ska finnas på varje förskola. Rekryteringsbehovet till förskolan beror, liksom för övriga skolformer, till stor del på kommande pensionsavgångar, eftersom en av tre förskollärare idag är 50 år eller äldre. I lärarytprognosen framkommer också att förskollärare i något högre utsträckning än tidigare lämnar förskolan för arbete i andra skolformer eller utanför skolan. Eftersom antalet som tar förskollärexamen under prognosperioden inte väntas

täcka behoven, finns risk för en fortsatt bristsituation i framtiden. Det ger liten konkurrens om jobben även på längre sikt.

Regionala prognoser och skillnader

Förskollärare behövs över hela landet, även om vissa regionala skillnader kan förekomma. Kännetecknande för län med stora rekryteringsbehov är en relativt liten minskning av antalet barn och unga samt stora pensionsavgångar.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom digitalisering och AI kommer sannolikt att ha stor påverkan på läraryrket och de arbetsmetoder som används i skolan. Användning av digital teknik kan i bästa fall bidra till att effektivisera administration, och till nya arbetssätt som ger lärare större utrymme att ägna sig åt sitt kärnuppdrag, även om det enligt Skolverket idag saknas längre studier om hur AI påverkar undervisning och annat arbete i skolan.

Konjunktorkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur, och konjunkturläget kan endast påverka arbetsläget för lärare marginellt. Till viss del kan ett bra konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Konjunkturläget ska dock inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av befolkningens utveckling och av politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognoserna för förskollärare är över lag mycket säkra och styrks av prognoser gjorda av Skolverket, Arbetsförmedlingen och SCB. Det mesta tyder på att arbetsmarknadsläget kommer att vara mycket bra för nyexaminerade förskollärare. Den osäkerhet som finns är kring hur kvarvaron i yrket samt antalet nybörjare på utbildningarna utvecklar sig.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Geovetare och naturgeograf

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Geovetare arbetar framför allt på myndigheter, på teknikkonsultföretag och inom gruvnäringen. Undersökningar vid infrastrukturprojekt, prospektering och

kartläggning av naturresurser och miljögifter är vanliga arbetsuppgifter. Det finns i dagsläget cirka 6 000 yrkesverksamma geovetare i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Det är balans mellan tillgång och efterfrågan på nyexaminerade geovetare (naturgeografer liksom geologer är inkluderade). Geovetarnas arbetsmarknad har gynnats dels av satsningar på infrastruktur, klimat- och miljöutmaningar, dels av möjligheter med geografiskt informationssystem (GIS) och dels av en ökad efterfrågan på mineral, metaller och andra naturtillgångar. Inom området finns stor möjlighet att specialisera sig och många företag upplever att det är svårt att få tag på erfarna geovetare inom flera områden. Arbetslösheten är låg och har minskat över tid.

Prognos för nyexaminerade

Den gröna omställningen har lett till att gruvnäringen har fått ett uppsving och det sker satsningar på infrastruktur och förebyggande arbete för att hantera klimatförändringarna, och där är kompetens inom geovetenskap efterfrågad. Geovetare har även en viktig roll för vår krisberedskap. AI ökar möjligheten att modellera och visualisera geologiska förlopp. Vi bedömer därför att efterfrågan på geovetenskaplig kompetens kommer att öka och att det kommer att vara liten konkurrens om jobben om fem år.

Regionala prognoser och skillnader

Geovetare och naturgeografer har goda arbetsmarknadsutsikter i hela landet. Gruvnäringen är stark i norra Sverige, medan bygg- och anläggningsbranschen, teknikkonsultbolag och myndigheter finns i hela landet.

Påverkan av AI

För geovetare innebär utvecklingen inom AI helt nya möjligheter att kartlägga, visualisera och följa användningen av naturresurser. Användandet av geografiska informationssystem är inget nytt. Det vi ser nu är att det är allt viktigare för geovetare att ha den tekniska kompetens som krävs för att kunna använda verktygen på ett professionellt sätt. Att det nu erbjuds kurser inom maskininlärning för geovetare, bekräftar den bilden. Maskininlärning används för att utveckla bättre modeller och för att bestämma vilka variabler som är viktiga.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Bygg- och anläggningsbranschen liksom gruvnäringen är konjunktur känsliga. Detta avspeglas i efterfrågan på geovetare. Konjunktursvängningarna i gruvnäringen och bygg- och anläggningsbranschen följer nödvändigtvis inte varandra, eftersom det är olika faktorer som påverkar dessa två branscher. Det ska även tilläggas att det är främst vid långvariga och globala lågkonjunkturer som geovetares arbetsmarknad påverkas.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög

osäkerhet. Osäkerheten har att göra med att efterfrågan delvis kan mötas upp av andra yrkesgrupper, samt att politiska prioriteringar kan komma att påverka utfallet.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Grundlärare, inriktning fritidshem

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Lärare i fritidshem undervisar yngre barn och elever i åldern 6–12 år. Undervisningen i fritidshemmet är ett komplement till grundskolan och styrs av samma läroplan. Fritidshemmet har en egen del, med eget syfte och innehåll. Att undervisa i fritidshem innebär att omsorg, utveckling och lärande ska vara en helhet. Exempel på innehåll i utbildningen är språk, samhällsfrågor och skapande, samt lekar och fysisk aktivitet. Läsåret 2023/24 arbetade närmare 24 000 heltidstjänster i fritidshem. Av dessa har drygt hälften, 53 procent, en tjänst som lärare, men endast en fjärdedel, 23 procent, har behörighet att undervisa i fritidshem.

Arbetsmarknaden idag

SCB skriver i *Arbetskraftsbarometern 2023* att över sju av tio arbetsgivare uppger att det råder brist på nyexaminerade. Personaltätheten och andelen lärare i fritidshemmet har minskat under senare år, samtidigt som antalet nybörjare på utbildningen har varierat. För lärare i fritidshem görs bedömningen att det idag är relativt liten konkurrens om jobben.

Prognos för nyexaminerade

Under kommande år väntas antalet barn i åldrarna 6–12 år minska, vilket även påverkar antalet inskrivna elever i fritidshem. Behovet av lärare och övrig pedagogisk personal i fritidshem följer utvecklingen av antalet elever, och beräknas därmed också minska. Enligt Skolverkets *Läraprognos 2024* beräknas rekryteringsbehovet av lärare till fritidshemmen uppgå till 3 800 heltidstjänster fram till 2038. En stor del av rekryteringsbehovet beror på kommande pensionsavgångar, eftersom fyra av tio lärare i fritidshem idag är 50 år eller äldre. Sammantaget tyder det på att det kommer vara ett balanserat läge för lärare i fritidshem på fem års sikt. För att öka behörighetsläget och personaltätheten ytterligare bland lärare i fritidshem, är dock behovet av utbildade större.

Regionala prognoser och skillnader

Det varierar stort mellan olika län hur stor andel av den pedagogiska personalen i fritidshem som har en lärartjänst, från 84 procent i Värmlands län till 25 procent i Uppsala län. Andelen lärartjänster säger dock inget om hur stor andel som har behörighet att undervisa i fritidshem. Variationen tyder på att behoven kan se olika ut regionalt.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom digitalisering och AI kommer sannolikt att ha stor påverkan på läraryrket och på de arbetsmetoder som används i skolan. Användning av digital teknik kan i bästa fall bidra till att effektivisera administration och till nya arbetssätt som ger lärare större utrymme att ägna sig åt sitt kärnuppdrag, även om det enligt Skolverket idag saknas längre studier om hur AI påverkar undervisning och annat arbete i skolan.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget kan endast marginellt påverka arbetsläget för lärare. Till viss del kan ett bra konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Konjunkturläget ska dock inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av demografi och politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Prognoserna för lärare i fritidshem är över lag säkra och styrks av prognoser gjorda av Skolverket och SCB. Det mesta tyder på att nyexaminerade i denna verksamhet har goda eller balanserade jobbmöjligheter.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Grundlärare inriktning årskurs F–3 och årskurs 4–6

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Lärare i årskurs F–3 och årskurs 4–6 arbetar med att undervisa unga elever. Arbetet som lärare är självständigt och omväxlande. Läroplanen och kursplanerna anger ramarna, men det är den enskilda läraren som tillsammans med eleverna står för innehållet i undervisningen. Läsåret 2023/24 fanns det närmare 92 000 anställda med pedagogisk högskoleexamen i grundskolan. Av dessa var 8 600 lärare inom förskoleklass, 34 800 lärare inom grundskolans årskurs 1–3 och 40 600 lärare i årskurs 4–6.

Arbetsmarknaden idag

För nyexaminerade lärare i årskurserna F–3 och 4–6 är det balanserad tillgång på jobben. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023* upplever två av tio arbetsgivare brist på nyexaminerade. Samtidigt har andelen behöriga lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 ökat under senare år, till närmare nio av tio lärare.

I årskurs 4–6 är andelen behöriga något lägre, närmare åtta av tio, vilket indikerar något mindre konkurrens om jobben.

Prognos för nyexaminerade

Behovet av lärare i grundskolan följer utvecklingen av antalet barn. Under närmast kommande år förväntas barnkullarna i dessa stadier minska, vilket leder till ett minskat behov av lärare. Över hälften av lärare i förskoleklass och en av tre lärare i årskurs 1–3, är 50 år eller äldre, och väntas gå i pension inom de kommande åren. I årskurs 4–6 beräknas det fortsatt råda viss brist på lärarutbildade i slutet av 2038, enligt Skolverkets *Läraprognos 2024*. Det tyder sammantaget på att det kommer att vara balanserad konkurrens om jobben för lärare i grundskolans tidigare år, inom en femårsperiod. Det finns dock flera föreslagna reformer som kan påverka behovet av lärare i förskoleklass och årskurs 1–3. Exempelvis har regeringen aviserat att en tioårig grundskola kommer att införas 2028, vilket kan innebära en ökning av lärartätheten i förskoleklass och därmed behovet av fler nyexaminerade.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknaden för lärare ser olika ut beroende på region. Storstads-områden har ofta flera huvudmän och fler skolor, och därför fler arbetstillfällen. Mindre orter är oftast mer beroende av elevkullarnas storlek. Samtidigt kan det sägas råda en generell lärarbrist i hela landet, vilket gör att skillnaderna minskar mellan olika regioner och orter när det gäller behov.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom digitalisering och AI kommer sannolikt att ha stor påverkan på läraryrket och på de arbetsmetoder som används i skolan. Användning av digital teknik kan i bästa fall bidra till att effektivisera administration och till nya arbetssätt som ger lärare större utrymme att ägna sig åt sitt kärnuppdrag, även om det enligt Skolverket idag saknas längre studier om hur AI påverkar undervisning och annat arbete i skolan. Samtidigt innebär digitalisering och AI ibland utmaningar för lärare redan idag, när det gäller att hantera exempelvis fusk. Digitalisering och AI är inte alltid inkluderat i skolornas arbetsmiljöarbete, och det finns behov av kompetensutveckling.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur, och konjunkturläget kan endast påverka arbetsläget för lärare marginellt. Till viss del kan ett bra konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Konjunkturläget ska dock inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av befolkningens utveckling och av politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognoserna för lärare i årskurserna F–3 och 4–6 är överlag mycket säkra och styrks av prognoser gjorda av Skolverket och SCB. Det mesta tyder på att arbetsmarknadsläget kommer att vara balanserat, eller att det kommer att vara liten konkurrens om jobben för nyexaminerade.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Hortonom, landskapsingenjör och trädgårdsingenjör

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Hortonomer och trädgårdsingenjörer arbetar med den produktionsmässiga odlingen av blommor, grönsaker eller trädgårdsväxter, samt med att driva offentliga trädgårdar. Landskapsingenjörer anlägger och förvaltar parker, lekplatser, kyrkogårdar och trädgårdar. Uppskattningsvis finns det cirka 500 hortonomer, 500 landskapsingenjörer och 600 trädgårdsingenjörer på den svenska arbetsmarknaden idag.

Arbetsmarknaden idag

Idag är det konkurrens om jobben för hortonomer, landskapsingenjörer och trädgårdsingenjörer. För erfarna hortonomer bedömer Naturvetarna att det är balans. Arbetsmarknadsläget är dock svårbedömt på grund av att arbetsgivarna anser att det är svårt att rekrytera, samtidigt som arbetslösheten är betydligt högre än för andra naturvetare. Möjligen är det så att det främst är personer med praktisk erfarenhet och en mer praktisk utbildning, från exempelvis naturbruksgymnasier, som efterfrågas.

Prognos för nyexaminerade

Vi kan förvänta oss stora pensionsavgångar i branschen och ökade kompetensbehov på grund av nya krav på planering, uppföljning, kvalitet och kostnads-effektivitet. Regeringens uppdaterade livsmedelsstrategi kan också medföra en ökad efterfrågan på kompetens. På sikt förväntar sig fackförbundet Naturvetarna balans på arbetsmarknaden, för såväl nyexaminerade som yrkeserfarna.

Regionala prognoser och skillnader

Konkurrensen om jobben är störst i södra Sverige. Så vissa möjligheter finns för den som är villig att lämna utbildningsorten och flytta norrut.

Påverkan av AI

AI används i allt större utsträckning för att optimera livsmedelsproduktionen. Inom den professionella odlingen i växthus är den utvecklingen ännu tydligare. Möjligheten att monitorera och automatisera tillskott av gödning och vatten är stor. Teknisk kompetens har blivit allt viktigare för hortonomer och trädgårdsingenjörer. För landskapsingenjörer har nya digitala verktyg sedan

länge omformat arbetet och erbjudit nya möjligheter att övervaka och planera underhåll av storstädernas parker.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det finns även en viss säsongsarbetslöshet där arbetslösheten går upp under vinterhalvåret och ner vid vår, sommar och höst.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. En faktor som starkt bidrar till osäkerheten är otydliga signaler om kompetensbehovet, där branschen rapporterar en sak medan arbetslöshetsstatistiken ger en annan bild. Att efterfrågan delvis kan mötas av andra yrkesgrupper bidrar också till osäkerheten, liksom att statistiken är osäker på grund av att yrkesgrupperna är små och underlaget litet.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Hälsovetare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: stor konkurrens
-

Hälsovetare samt idrottsvetare och folkhälsovetare är breda yrkes- och utbildningsområden med möjlighet till olika inriktningar inom områdena folkhälsa, hälsa och friskvård samt idrott. Typiska arbetsuppgifter för hälsovetare, idrottsvetare och folkhälsovetare är att driva projekt, göra kartläggningar, utföra hälsofrämjande aktiviteter samt utreda och utvärdera hälsoarbete på olika nivåer (individ, grupp, organisation och samhälle).

Arbetsmarknaden idag

Det finns idag fler utbildade hälsovetare, idrottsvetare och folkhälsovetare än vad det finns jobb, på grund av det stora utbudet av utbildningar på universitet och högskolor. Följden är att det kan vara svårt att få jobb, en varaktig tjänst och relevanta arbetsuppgifter. I konkurrensen om jobben har yrkeserfarna hälsovetare, idrottsvetare och folkhälsovetare en fördel gentemot nyexaminerade, när det gäller att få en tjänst med relevanta och kvalificerade arbetsuppgifter. Men konkurrensen om jobben är stor även för erfarna.

Prognos för nyexaminerade

Även på fem års sikt är prognosen fortsatt stor konkurrens om jobben för både nyexaminerade och erfarna. Idag finns ett trettiotal utbildningar i landet som examinerar hälsovetare, idrottsvetare och folkhälsovetare varje år. Utvecklingen de senaste 10 åren har dock gått i rätt riktning mot något färre utbildningar, men framför allt har flera utbildningar valt att ha olika inriktningar med bättre fokus på

olika arbetsområden. Föreningen HälsoAkademikerna har ett aktivt samarbete med utbildningarna, som sannolikt kommer ge effekter på arbetsmarknaden. Arbetsgivarna har fått mer kännedom om yrket och det har skapat något fler arbetstillfällen, men den stora konkurrensen om jobben kommer sannolikt ändå att bestå i några år till.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknadsläget ser ungefär likadant ut i hela landet, men det finns flest jobbmöjligheter i de större städerna och regionerna.

Antalet arbetstillfällen inom idrotten har ökat de senaste åren, och det tillkommer även allt fler yrken med krav på akademisk utbildning. Företagshälsovården är en stark arbetsgivare, och vi ser en positiv utveckling av branschen i riktning mot ett hälsofrämjande förhållningssätt. Folkhälsoutbildningarna har en bredd som gör att studenterna har stora möjligheter att finna jobb både inom och utanför det traditionella folkhälsovetenskapliga området.

Påverkan av AI

Det är inte klarlagt exakt hur AI kommer påverka arbetsmarknaden för hälsovetare, idrottsvetare och folkhälsovetare. Men AI kan sannolikt automatisera vissa arbetsuppgifter och förbättra analyser genom att bearbeta en större mängd data. I takt med att AI blir mer utbredd är det sannolikt att mer specifik kompetens, snarare än generell kompetens, kommer att efterfrågas. AI är redan ett bra hjälpmedel i arbetet för hälso-, idrotts- och folkhälsovetare. AI kan underlätta och förenkla en del av jobbet med att ta fram artiklar, presentationer, material till föreläsningar och utbildningar.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. För cirka 20–25 år sedan var hälsovetare, idrottsvetare och folkhälsovetare nya yrkesgrupper på arbetsmarknaden, och det fanns färre tjänster men också färre utbildade. Arbetsmarknaden har sedan dess utvecklats. Hälsovetare, idrottsvetare och folkhälsovetare finns idag även på mer strategiska positioner inom både offentlig och privat sektor samt inom civilsamhället. På senare år har tjänsterna utvecklats till att vara mindre konjunktur känsliga.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Om antalet utbildningar och antalet nyexaminerade kvarstår varje år, kommer arbetsmarknadsläget inte att förbättras inom de närmaste åren för nyexaminerade hälso-, idrotts- och folkhälsovetare. Osäkerheten är ungefär densamma för de erfarna, men de påverkas i stället mer av konjunkturen i samhället och av det ekonomiska läget i privat och offentlig sektor.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner,

www.srat.se

Högskoleingenjör

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Högskoleingenjörer arbetar bland annat med olika former av tekniskt utvecklings- och konstruktionsarbete. Högskoleingenjören arbetar som regel nära verksamheten och ofta i samarbete med civilingenjörer och andra yrkesgrupper. Arbeten finns inom industrin och på konsultföretag, affärsdrivande verk och inom områdena stadsbyggnad, energiförsörjning och fastigheter. År 2023 fanns i Sverige ungefär 54 000 yrkesverksamma med högskoleingenjörutbildning. Därutöver fanns cirka 16 000 med en teknologie kandidatexamen och drygt 7 000 med en teknologie magister.

Arbetsmarknaden idag

Efter pandemin tog ekonomin åter fart och arbetslösheten för yrkesverksamma medlemmar i Sveriges Ingenjörer sjönk under de redan låga nivåerna åren före pandemin. 2022 dök nya orosmoln upp i form av ett spänt säkerhetspolitiskt läge, med inflation och höga energipriser som följd. Inflationen har sedan dess dämpats, men under slutet av hösten 2023 började arbetslösheten öka på arbetsmarknaden totalt. Den utvecklingen, som har fortsatt in i 2024, har inneburit en viss ökning även inom ingenjörskåren. När detta skrivs ligger dock den samlade arbetslösheten för högskoleingenjörer bland Sveriges Ingenjörers medlemmar, på cirka 1,5 procent, vilket är betydligt lägre än de 2,4 procent som gäller för alla akademiker.

Arbetslöshetssiffror för helt nyexaminerade finns dock inte tillgängliga på samma sätt. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) tar däremot fram uppgifter över hur väl examinerade med olika utbildningar har lyckats etablera sig på arbetsmarknaden. Ingenjörutbildningar brukar höra till de utbildningar som har de högst andelarna etablerade – se vidare nedan.

UKÄ:s senaste uppgifter för etableringen på arbetsmarknaden avser examinerade 2020/21. Av högskoleingenjörerna var 90 procent etablerade 1–1,5 år efter examen, bland såväl kvinnor som män. Genomsnittet för samtliga examina i högskolan var 86 procent. Pandemin hade enligt UKÄ ingen större effekt på etableringen, vilket de menar till viss del kan förklaras av att fler studenter studerade vidare även efter avslutad examen.

Viktigt att komma ihåg är att utbildning är en investering på lång sikt. Teknikutvecklingen fortsätter, och ingenjörer som är verksamma inom forskning, utveckling och tillämpning av teknik är därför oerhört betydelsefulla för hela samhällsekonomin.

Prognos för nyexaminerade

Bedömningen är att läget för nyexaminerade högskoleingenjörer på fem års sikt fortsatt kommer att innebära liten konkurrens om jobben.

Prognoser över arbetsmarknadsläget tas fram av Arbetsförmedlingen på kort och medellång sikt, och av Statistiska centralbyrån (SCB) på längre sikt. Till underlag för prognoserna ligger uppgifter från privata och offentliga arbetsgivare. SCB:s bedömningar avser rekryteringsläget för olika *utbildningar*, medan Arbetsförmedlingens prognoser avser *yrken*. Skillnaden är inte oväsentlig: dels arbetar inte alla civil- och högskoleingenjörer i ingenjörsyrken, dels är inte alla som arbetar i ingenjörsyrken civil- eller högskoleingenjörer.

Arbetsförmedlingen (AF) bedömer att utsikterna att hitta ett arbete inom större ingenjörsyrken och kvalificerade it-yrken för närvarande är stora eller medelstora, och att de på fem års sikt kommer vara oförändrade eller öka.

På längre sikt

Ett växande intresse för såväl högskoleingenjörer som för civilingenjörer har lett till en kraftig ökning av antalet examinerade. Sett över tid har tillgången på högskole- och civilingenjörer (inklusive närliggande examina och teknologie doktorer) vuxit mycket kraftigt.

Enligt SCB:s senaste långtidsprognos *Trender och Prognoser 2023*, fortsätter den utvecklingen. 2021 var antalet examinerade i de två utbildningsgrupperna totalt 229 000. Sett till perioden mellan 2010 och 2040 beräknas de nära nog ha fördubblats, från 155 000 till drygt 300 000. Av dessa förväntas högskoleingenjörer utgöra cirka 100 000.

Samtidigt bedömer SCB i sin prognos att efterfrågan på högskoleingenjörer växer i en omfattning som ungefär svarar mot den ökade tillgången. På längre sikt räknar SCB därför med att arbetsmarknadsläget för högskoleingenjörer totalt kommer att övergå från "dagens brist" till "en mer balanserad situation". Ingen redovisning sker för olika inriktningar inom högskoleingenjörsexamen.

Regionala prognoser och skillnader

Sedan pandemins början har ingenjörernas distansarbete ökat kraftigt. Omkring 70 procent av ingenjörerna arbetar regelbundet på distans åtminstone någon dag i veckan. Det har inneburit att ingenjörernas arbetsmarknadsregioner har utvidgats. Det genomsnittliga avståndet mellan hem och arbetsplats har ökat med mer än en mil på några år.

Det här innebär att de regionala prognoserna blir något mindre relevanta. Det finns ett antal ingenjörer som bor i ena änden av landet men har sin arbetsplats i den andra.

Samtidigt kan vi ändå konstatera att tillväxten av ingenjörjobb i norra Sverige inte ser ut att bli lika stark som många förväntade sig tidigare. I södra Sverige ser vi däremot en fortsatt väldigt stark efterfrågan. Möjligheten till distansarbete har

medfört att arbetsmarknaden i området runt Köpenhamn har öppnat upp sig för framför allt skånska ingenjörer.

Påverkan av AI

Ingenjörer är med och såväl utvecklar AI-lösningar, tillverkar fordon och produkter som innehåller AI samt använder sig av AI för att lösa problem. Det är därmed en yrkesgrupp som står mitt i AI-utvecklingen.

AI öppnar upp nya möjligheter för ingenjörer både inom industrin och tjänstesektorn. Att med hjälp av AI kunna förutsäga exempelvis underhållsbehov och logistikflöden, gör det möjligt att optimera tillverkning och drift. Inom programmering går utvecklingen snabbt och gör det möjligt för ingenjörer att ägna tid åt mer avancerade arbetsuppgifter. Nya yrken som prompt engineer och maskininlärningsingenjör har redan tillkommit, medan gamla yrkesroller omformas. Den snabba utvecklingen gör att ingenjörer, och deras arbetsgivare, i ännu högre utsträckning än idag kommer att behöva investera i kompetensutveckling, livslångt lärande och självledarskap.

Framtidens utmaning handlar mindre om att lösa problem och mer om att förstå vilka problem som behöver lösas. Det finns ett behov av ingenjörer som kombinerar AI-kunskaper med gedigna kunskaper inom en viss domän eller bransch. AI-utvecklingen ökar också efterfrågan på ingenjörer med kunskap inom energiproduktion och telekom, eftersom dessa är nödvändiga för ett breddinförande av AI-lösningar. Ingenjörer bidrar också med sin kunskap till att införandet av AI-lösningar sker på ett etiskt hållbart sätt.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Sett över längre tid följer arbetslösheten för akademiker ett mönster som är snarlikt det för arbetsmarknaden i stort, men på en generellt sett betydligt lägre nivå. Arbetslösheten bland medlemmar i Sveriges Ingenjörer har som regel också legat något lägre än genomsnittet för akademikerförbunden inom Saco.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

För ingenjörer är konjunkturen det som typiskt sett tydligast påverkar osäkerheten i alla prognoser. Den har störst betydelse för de nyexaminerades möjligheter att finna ett relevant arbete.

En annan osäkerhetsfaktor följer av att högskoleingenjörsutbildningarna spänner över en mängd olika teknikområden och branscher med skilda förutsättningar.

Till osäkerheten – i både positiv och negativ riktning – bidrar att högskoleingenjörer både kan och väljer att arbeta även i yrken som inte är utpräglade ingenjörsyrken. Det betyder att utbildningsspridningen där kan vara större och efterfrågan en annan. Läget totalt, eller för enskilda inriktningar, påverkas av

förändringar av antalet nybörjare på utbildningarna, men också av om viss teknisk kompetens kan tillgodoses av personer med annan utbildning.

Civilingenjörer och flera andra teknik-, data- och naturvetenskapliga högskoleutbildningar bidrar med betydande tillskott till arbetskraften inom ingenjör-, data- och teknikeryrken. Även in- och utflyttning av tekniskt högskoleutbildade, såväl inrikes som utrikes födda, påverkar tillgången.

Yrkehögskolan ger ytterligare ett tillskott till de teknikutbildade, som dessutom har ökat de senaste åren. Även den nya gymnasieingenjörsutbildningen bidrar med teknisk kompetens. Utöver de examinerade, lämnar också ett stort antal ingenjörsstudenter högskolan utan fullföljd utbildning. De faller utanför den prognostiserade utvecklingen av antalet ingenjörer, men tillgodoser likafullt en viss del av behoven.

Ingenjörernas breda arbetsmarknad och det totala behovet av teknisk kompetens talar ändå för en fortsatt låg arbetslöshet. Tillgången på arbeten med relevant inriktning och nivå är dock alltid svårbedömd.

Mer information

Sveriges Ingenjörer, www.sverigesingenjorer.se

Inredningsarkitekt

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Inredningsarkitekter utformar människors närmiljöer med inredning och möblering. De skapar helhetslösningar utifrån olika regler, krav, förutsättningar och behov. De flesta inredningsarkitekter arbetar med rumsgestaltning eller möbeldesign. Idag finns cirka 700 yrkesverksamma inredningsarkitekter.

Arbetsmarknaden idag

Det råder idag stor konkurrens för nyexaminerade inredningsarkitekter. Efterfrågan på såväl erfarna som nyexaminerade inredningsarkitekter är låg på grund av lågkonjunktur i byggsektorn. Arbetslösheten bland inredningsarkitekter är hög. Sveriges Arkitekters undersökningar visar att arbetslösheten bland nyexaminerade är ännu högre. SCB bedömde i *Arbetskraftsbarometern 2023*, att det rådde god tillgång på nyexaminerade arkitekter (där inredningsarkitekter ingår). Det examineras mycket få inredningsarkitekter varje år eftersom det endast finns ett fåtal platser på utbildningarna, som är unika i sitt slag, med sin konstnärliga och specialiserade inriktning. Mot bakgrund av att konjunkurläget försämrats, bör nyexaminerade inredningsarkitekter idag vara inställda på stor konkurrens om jobben. Sedan pandemin har färre nyexaminerade fått göra praktik på arkitektkontor och färre kontor efterfrågar nyexaminerade arkitekter.

Under högkonjunktur går det fortare att få jobb. Sveriges Arkitekter rekommenderar alltid att du fullföljer studierna på arkitektutbildningen så att du kan ta en examen. Detta blir extra viktigt vid en konjunkturedgång.

Det pågår en mängd initiativ som syftar till att öka takten i omställningen till ett ekologiskt hållbart byggande med minskad klimat- och miljöpåverkan, och en högre grad av cirkularitet i bygg- och fastighetssektorn. Inredningsarkitekter som anpassar sina kunskaper och lösningar till detta får större konkurrensfördelar på marknaden.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade inredningsarkitekter är balans 2030. Sedan mer än tio år är det färre inredningsarkitekter som utbildas än vad som går i pension. Söktrycket till Konstfack är högt och utbildningsplatserna är mycket få. Även om det finns allt fler verksamheter på marknaden som saknar inredningsarkitektutbildning, vilket medför att konkurrensen om enklare uppdrag ökar – är utbildningen till inredningsarkitekt unik i sitt slag med sin konstnärliga och specialiserade inriktning.

Regionala prognoser och skillnader

De flesta inredningsarkitekter jobbar i privat sektor i storstadsregionerna, som anställda eller egenföretagare, men många har starka kopplingar till möbelföretag runt om i Sverige och internationellt. Inredningsarkitekter kan också vara anställda inom möbelindustrin för att designa och utveckla möbler.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som inredningsarkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta i designprocessen och gestaltningsbesluten samt kan skapa möjligheter för arkitekter att ta en större roll vid exempelvis klimatberäkningar och återbruk. En inredningsarkitekts kreativa process kan inte ersättas av AI, men i takt med att AI utvecklas kan yrket påverkas och förändras.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har inredningsarkitekter varit beroende av uppdrag inom offentlig sektor. I lågkonjunktur har inredningsarkitekter haft svagare ställning på arbetsmarknaden än andra arkitekter. Det offentligas förmåga att hålla uppe sina investeringar har haft stor betydelse.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Den huvudsakliga orsaken till osäkerheten är omvärldskonjunkturer, inflationen, ränteläget och den ekonomiska politiken. Det offentligas förmåga att hålla uppe sina investeringar har stor betydelse. En annan osäkerhet i prognosen är om digitaliseringen leder till mer konkurrens om kreativa jobb i människors närmiljö.

Mer information

Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli-student

IT-akademiker (data- och systemvetare m.fl.)

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

IT-utbildade akademiker arbetar ofta med systemanalys och utveckling, till exempel som systemanalytiker, databasutvecklare, webbutvecklare eller it-arkitekt. De analyserar vilka behov som finns, designar och utvecklar fungerande lösningar och utbildar användare. Det finns idag cirka 39 000 yrkesverksamma akademiker med en it-utbildning.

Arbetsmarknaden idag

Data- och systemvetare och andra it-akademiker har en bred arbetsmarknad, och efterfrågas i både privat och offentlig sektor. Den pågående digitaliseringen medför också att efterfrågan ökar starkt. Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024) visar att det är stor efterfrågan i hela landet på mjukvaru- och systemutvecklare, systemadministratörer, och systemförvaltare. Naturvetarna och Akavia kan konstatera att arbetslösheten bland såväl nyexaminerade som yrkeserfarna data- och systemvetare är mycket låg.

Det är framför allt högskoleutbildade som efterfrågas inom den digitala sektorn. Särskilt stort är behovet av programmerare och projektledare, samtidigt som efterfrågan på kompetens inom data science växer snabbast. Mer information finns i Naturvetarnas senaste arbetsmarknadsrapport.

Akavias arbetsmarknadsundersökning från 2023, visar också att arbetsmarknaden för systemvetare är god, och att det finns en mycket stor efterfrågan på nyexaminerade. Bland de systemvetare i undersökningen som tog examen under läsåret 2019/20, fick drygt sex av tio kvalificerat arbete innan de tagit examen. Nio av tio hade fått sitt första arbete med relevans för utbildningen inom tre månader efter examen. Drygt nio av tio it-akademiker hade också en tillsvidareanställning.

Prognos för nyexaminerade

SCB ger i *Trender och prognoser 2023* en sammantagen bild av utbud och efterfrågan på datautbildade, som omfattar högskoleutbildningar i data- och systemvetenskap, informatik och informationsteknik samt motsvarande yrkeshögskoleutbildningar. Tillgången på utbildade beräknas öka med närmare 85 procent fram till 2040, samtidigt som efterfrågan beräknas öka med 90 procent. Utgångspunkten för prognosen är små pensionsavgångar, ett tillskott på 2 500 nyexaminerade per år och ett visst tillskott genom migration. Trots ett stort tillskott av utbildade inom området, bedömer vi att införandet av AI kommer att fortsätta driva på efterfrågan på kompetens. Det gör att vi även på fem års sikt förväntar oss liten konkurrens på arbetsmarknaden för nyexaminerade it-akademiker.

Regionala prognoser och skillnader

Det finns jobbmöjligheter för it-akademiker både i den privata och offentliga sektorn, och efterfrågan på deras kompetens sträcker sig över hela landet.

Påverkan av AI

AI är en del av den digitalisering som pågår på bred front. Hittills har digitaliseringen lett till en kraftig ökning av efterfrågan på digital spetskompetens. Det är troligt att detsamma gäller nu när AI är på väg att införas på bred front. Störst är tillväxttakten inom data science och AI. Samtidigt kommer en del yrken, såsom programmerare, att förändras radikalt i och med möjligheterna att använda AI för att generera kod.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för it-akademiker kännetecknas av viss skillnad mellan hög- och lågkonjunktur. Andelen arbetslösa har historiskt sett följt den allmänna konjunkturen och svängt relativt mycket – särskilt bland nyexaminerade. De som tar examen i högkonjunktur får ofta ett kvalificerat arbete snabbt, medan de som tar examen i lågkonjunktur kan möta en betydligt tuffare arbetsmarknad.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Konjunktursvängningar, den snabba tekniska utvecklingen och möjligheten att skaffa sig kompetens inom området utanför akademien gör framtidsutsikterna svårbedömda.

Mer information

Akavia, www.akavia.se

Naturvetarna, www.naturvetarna.se

Jurist

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Juristutbildningen ger en god grund för arbete inom en rad olika områden i både offentlig och privat sektor. Knappt fyra av tio yrkesverksamma jurister arbetar med traditionellt juridiskt arbete, som exempelvis domare, åklagare, advokat, organisationsjurist eller med företagsförvaltning. Det finns idag drygt 36 000 yrkesverksamma med juristutbildning.

Arbetsmarknaden idag

Jurister har mycket bred arbetsmarknad i både privat och offentlig sektor, eftersom i stort sett alla verksamheter behöver juridisk kompetens. Fyra av tio jurister arbetar på juristbyråer och inom rättsväsendet. Resterande 60 procent

jobbar till exempel som utredare och handläggare på banker, tjänsteföretag, intresseorganisationer och inom offentlig förvaltning på olika myndigheter och kommuner. På dessa tjänster är det inget krav på juristexamen eller notariatjänstgöring, därför konkurrerar juristerna här ofta med ekonomer och samhällsvetare. Totalt 57 procent av de nyexaminerade juristerna arbetar i privat sektor. 36 procent jobbar hos statliga arbetsgivare och resten arbetar i kommun och region eller på högskolor.

Fackförbundet Akavia konstaterar att arbetslösheten bland såväl nyexaminerade som yrkeserfarna jurister är stabilt låg. Akavias senaste arbetsmarknadsundersökning från 2023, visar att det finns en stor efterfrågan på nyexaminerade jurister. Bland de jurister i undersökningen som tog examen under läsåret 2021/22 svarade mer än hälften att de fick sitt första arbete med relevans för utbildningen redan innan de hade avslutat sina studier. För ytterligare 30 procent tog det inte mer än tre månader.

I en annan undersökning från Akavia svarar åtta av tio jurister att de fick tillräcklig information från lärosätet om vad utbildningen kan leda till för slags arbete, medan två av tio inte fick tillräcklig information.

Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2022*, uppger nästan hälften av arbetsgivarna att tillgången på nyexaminerade jurister är god. För nyexaminerade med utbildning i juridik, gör majoriteten av arbetsgivarna bedömningen att tillgången på sökande är i balans, enligt *Arbetskraftsbarometern 2023*. Det är mycket få arbetsgivare som upplever brist på nyexaminerade jurister.

Vad gäller yrkeserfarna jurister är det, enligt *Arbetskraftsbarometern 2022*, bara 10 procent av arbetsgivarna som gör bedömningen att tillgången är god. 30 procent upplever att arbetsmarknaden för yrkeserfarna jurister är i balans och mer än hälften upplever brist på yrkeserfarna jurister.

Allt eftersom miljö- och klimatfrågor får ett större utrymme i samhället kan nyexaminerade jurister med inriktning mot hållbarhet och klimaträtt bli eftertraktade. Det gäller även jurister som kan anlitas i arbetet med militär och civil beredskap.

Jurister inom rättsväsendet som arbetar med att hantera alltmer komplicerade brott som kräver stora utredningar, till exempel brott mot barn, ekonomiska brott och organiserad brottslighet, kommer också behövas.

Det finns få kvinnor i finansbranschen och bland delägare på advokatbyråer. Det kan därför vara en fördel att vara jobbsökande kvinna hos arbetsgivare i dessa branscher.

Prognos för nyexaminerade

Med utgångspunkt i antalet nybörjare på juristprogrammet och examensfrekvensen, beräknar SCB antalet nyexaminerade jurister till cirka 1 500 per år. Tillsammans med beräknade pensionsavgångar förutspår SCB:s *Trender och*

prognoser 2020, därmed att tillgången på juristutbildade kommer att öka med 35 procent fram till 2040, samtidigt som efterfrågan på utbildade jurister ökar med 15 procent. Den ökade efterfrågan på jurister förklaras dels av att arbetsmarknaden för jurister förväntas breddas, dels av att de branscher där jurister är verksamma tros växa och dels av att en högre andel av de som arbetar som planerare och utredare förväntas ha en juristutbildning, jämfört med idag. I *Arbetskraftsbarometern 2022*, bedömer 45 procent av arbetsgivarna att antalet anställda med juristutbildning kommer att öka. Sammantaget ger detta en bild av en arbetsmarknad i balans för nyexaminerade jurister år 2040, med risk för ett visst överskott.

Arbetsmarknaden för yrkeserfarna jurister har varit stabilt god under de senaste åren. Arbetsförmedlingen bedömer i prognosen *Var finns jobben? Bedömning för 2019 och på fem års sikt*, att det kommer att vara viss konkurrens om de jobb som inte kräver specialistkompetens, medan behovet av kvalificerade jurister ökar. Arbetsförmedlingens senaste prognos för jurister, pekar på att det kommer finnas stora möjligheter till arbete fram till 2026. Prognosen är en samlad bedömning av advokater, affärs- och företagsjurister, domare, förvaltnings- och organisationsjurister, åklagare och övriga jurister. Sammantaget bedöms arbetsmarknaden för erfarna jurister vara i balans under de kommande åren.

Regionala prognoser och skillnader

De flesta jobb för jurister finns i regionhuvudstäder och tätorter där många myndigheter och företag är belägna. Majoriteten av juristerna jobbar i Stockholmsområdet.

För jurister som är intresserade av en internationell karriär finns EU:s institutioner där Sverige för närvarande är underrepresenterade. Där har jurister med kunskap om bland annat mänskliga rättigheter och internationella relationer möjlighet till en karriär.

Andra områden som ökar i omfång internationellt, är migration, integration, fred- och säkerhetsfrågor, penningtvätt, antikorruption och landsöverskridande brottslighet. Där är juridisk kunskap efterfrågad.

Påverkan av AI

Digitaliseringen påverkar hela arbetsmarknaden, och inom juristyrket finns vissa grupper vars arbetsuppgifter påverkas mer än andra. Genom nya standardiserade och automatiserade tjänster uppstår möjligheter att effektivisera det juridiska arbetet. Det kan göra att biträdande jurister och andra instegsjobb rationaliseras bort. Nyexaminerade jurister bör då vara beredda på att börja arbeta på en mer avancerad nivå. Det är bra att redan under studierna hålla sig uppdaterad och gärna specialutbilda sig. Jurister med spetskompetens är ofta efterfrågade.

Arbetsgivare letar redan nu efter jurister med it-kompetens. Allt pekar på att jurister i framtiden kommer att behöva mer digital kompetens och besitta förmågan att bearbeta, förstå och tolka stora mängder digital information i olika format. Framtidens jurister behöver också förstå effekterna av de algoritmer och

koder som styr hur den digitala informationen systematiseras, katalogiseras och indexerar i stora databaser.

Juristerna själva är inte särskilt oroliga för att branschen ska påverkas negativt av digitalisering, visar Akavias undersökningar. Hälften av juristerna tror att digitaliseringen kommer att ha en positiv effekt på arbetslivet, 40 procent är osäkra eller tror inte det påverkas alls. Endast 13 procent av juristerna tror att AI kommer ha en negativ påverkan på det egna arbetslivet.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för jurister är bred och relativt okänslig för konjunktursvängningar. Majoriteten av juristerna arbetar inom områden med stabil efterfrågan på arbetskraft, till exempel i rättsväsendet, i övrig offentlig förvaltning samt på advokatbyråer och juristbyråer. Skillnaderna mellan hög- och lågkonjunktur vad gäller efterfrågan på jurister är därför relativt små.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Akavia, www.akavia.se

Jägmästare, skogsvetare och skogsmästare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Jägmästare, skogsvetare, skogstekniker och skogsmästare arbetar oftast i skogsbranschen. De är utbildade för att ta tillvara skogens ekonomiska, ekologiska och sociokulturella värden. Det finns idag cirka 600 med en treårig utbildning och 1 800 med en längre akademisk skoglig utbildning på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Klimatomställningen och digitaliseringen driver på utvecklingen inom skogsbranschen. Den växande skogen och produkter av trä som ersätter stål, betong och plast, i till exempel möbler och inredning, samt cellulosa produkter för hygien och förpackningar, har goda framtidsutsikter. Tillsammans med ökade satsningar på forskning och utveckling bidrar detta till att efterfrågan på skoglig kompetens ökar. Utbud och efterfrågan på såväl nyexaminerade som erfarna är i balans. Arbetslösheten är låg och minskar. Jägmästare och skogsmästare har

möjlighet att ta ut yrkesexamen, och det är en faktor som gör det enklare att etablera sig på arbetsmarknaden.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen på fem års sikt är balans för nyexaminerade och liten konkurrens för erfarna. Bristen på erfarna beror främst på att stora pensionsavgångar förutses, framför allt bland skogsmästarna där 37 procent är 60 år eller äldre.

Regionala prognoser och skillnader

Skogsbranschen är koncentrerad till områden där det finns mycket skog. Jobbmöjligheterna är som störst i mellersta och norra Sverige. Det är större konkurrens om jobben i södra Sverige.

Påverkan av AI

Ökade möjligheter att använda AI för planering, övervakning och automatisering vässar skogsbranschen och leder till nya karriärmöjligheter för skogligt utbildade med teknisk kompetens.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Skogsbranschen är konjunkturkänslig och påverkas i regel relativt kraftigt vid lågkonjunkturer.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Förändringar i EU:s regelverk samt den globala konkurrensen i branschen påverkar kompetensbehovet och bidrar till osäkerheten.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Kemist

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Kemister finns i alla verksamheter där kunskap om kemiska ämnen och produkter behövs. De ägnar sig framför allt åt laborativ analys, utredning och forskning och utveckling. Det finns idag cirka 8 000 yrkesverksamma kemister i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Arbetsmarknaden för kemister har förbättrats och allt fler arbetsgivare upplever brist på kemister. Kemister arbetar framför allt inom life science- och kemiindustrin, hälso- och sjukvården och på myndigheter. Arbetslösheten är låg bland kemister.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt bedömer Naturvetarna att det kommer vara liten konkurrens för såväl nyexaminerade som erfarna. Vi står inför en situation där fler kemister går i pension än vad som examineras, samtidigt som behovet av kompetensen sannolikt kommer att öka. Kompetensen behövs för att möta många av de utmaningar vi står inför på material- och energiområdet, när kraven på hållbarhet ökar i samhället.

Regionala prognoser och skillnader

Kemister arbetar inom life science- och kemiindustrin, hälso- och sjukvården och på myndigheter. Det finns därför jobbmöjligheter i hela Sverige. För de kemister som vill arbeta inom life science är branschen koncentrerad till södra Sverige, Västra Götaland, och Stockholms- och Uppsalaregionen.

Påverkan av AI

För kemister är AI ett kraftfullt verktyg för att förutse kemiska ämnens uppbyggnad, funktion och påverkan på vår hälsa och miljö. AI ökar möjligheterna att ta fram nya, säkrare och mer hållbara material, vilket sannolikt kommer att innebära en stärkt karriär för kemister med teknisk kompetens.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Upp- och nedgångar i efterfrågan följer i stort sett konjunkturerna. Samtidigt är det framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som effekten på arbetslösheten blir mer påtaglig.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna kemister, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har att göra med att kemister finns inom flera branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden. Det är också svårt att säga i vilken utsträckning efterfrågan kommer att mötas av andra grupper.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Kiropraktor

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Kiropraktorer är specialiserade på att diagnostisera, behandla och rehabilitera människor med besvär i rörelseapparaten. De vanligaste problemen som en kiropraktor möter är ryggsmärta, nack- och axelbesvär, huvudvärk av olika typer, yrsel, idrottsskador och arm-, ben- och bäckensmärter. Kiropraktorn använder olika metoder för att återställa funktionen i kroppens muskler och leder, så att

patientens funktion återgår till det normala. Det finns knappt 1 000 legitimerade kiropraktorer i Sverige, av vilka cirka 250 har en utbildning från utlandet.

Arbetsmarknaden idag

Sveriges kiropraktorer blir långsamt fler, och de allra flesta nyexaminerade har idag arbete inom sex månader efter avslutad utbildning. Det finns dock regionala skillnader. I några regioner kan det vara utmanande att hitta anställning för den ettåriga praktiktjänstgöringen omedelbart efter utbildningen. I andra regioner har arbetsgivare svårt att hitta nya medarbetare. Utöver regionala skillnader, har det uppmärksammats att det finns en viss utmaning att hitta praktikplatser inom hälso- och sjukvården, medan det inte är några problem alls att hitta praktikplatser på kiropraktorkliniker. Den sammantagna arbetsmarknaden för nyexaminerade kännetecknas ändå av balans, men med inslag av liten konkurrens. För kiropraktorer med yrkeserfarenhet är det liten konkurrens om jobben.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen är balans för nyexaminerade om fem år. Nyexaminerade väntas fortsatt ha arbete inom sex månader efter avslutad utbildning. Men de regionala skillnaderna kommer att bestå, och i vissa regioner kommer arbetsgivare ha svårt att hitta ny arbetskraft på grund av att det är relativt få som studerar till kiropraktor.

Regionala prognoser och skillnader

Majoriteten av yrkesutövarna är privata vårdgivare och lokala variationer i konkurrensnivå förekommer. Konkurrensen är generellt störst i storstadsregionerna, med hälften så många invånare per kiropraktor i Stockholm, jämfört med landet i övrigt. För den som vill etablera sig utanför dessa regioner finns många områden där kiropraktorer saknas. Ungefär 90 procent av kiropraktorerna är verksamma som egna företagare. Liksom alla företagare behöver de ha ett mått av entreprenörskap och vara beredda att arbeta utanför normala arbetstider vid behov.

Påverkan av AI

Tillkomsten av AI kommer troligen att underlätta viss diagnostik och kommunikation, till exempel om rehabilitering för kiropraktorer, men kan inte på något sätt ersätta den manuella behandling som kiropraktorer utför.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Eftersom majoriteten av kiropraktorerna är privata vårdgivare utan offentlig finansiering, sjunker efterfrågan normalt sett något i samband med lågkonjunktur. Men inte heller i lågkonjunktur har arbetsmarknaden kännetecknats av arbetslöshet.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Nack- och ryggbesvär är ett växande folkhälsoproblem i alla åldersgrupper. Bedömningen är att kunskapen och kännedomen om detta kommer att öka bland allmänhet och beslutsfattare under de närmaste åren. Legitimerade kiropraktorer är den yrkesgrupp som har mest omfattande utbildning inom diagnostik, behandling och förebyggande av ryggradsrelaterade besvär. Efterfrågan skulle öka ännu mer om kiropraktorerna integrerades mer i sjukvården för att bidra till lösningen på problemen. Denna osäkerhetsfaktor har inte beaktats i prognosen. Prognosen beskriver arbetsmarknaden för de akademiskt utbildade kiropraktorerna som organiseras inom Saco.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsberande professioner, www.srat.se & Legitimerade Kiropraktors Riksorganisation, www.lkr.se

Kommunikationsyrken

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: stor konkurrens
-

Kommunikatör, webbredaktör, pr-konsult, projektledare, opinionsbildare, copywriter... många titlar ryms inom kommunikationsområdet. De som arbetar med information och kommunikation har ofta som uppgift att utforma och förmedla företags, myndigheters och organisationers budskap och varumärken. Enligt SCB finns det ungefär 24 000 yrkesverksamma informatörer, kommunikatörer och pr-specialister på arbetsmarknaden idag, och ytterligare ungefär 5 000 chefer.

Arbetsmarknaden idag

Yrkesområdet kommunikation och media är populärt. Konkurrensen om jobben är därför relativt stor men det finns samtidigt många tjänster i omlopp. Arbetsförmedlingen bedömer att möjligheterna till jobb just nu är medelstora, och att efterfrågan förväntas vara oförändrad under de kommande åren.

Kommunikationsområdet har vuxit mycket under de senaste årtiondena och det finns många olika utbildningar som leder till arbete inom olika delar av branschen. Utbildningar finns både på akademisk nivå, inom yrkeshögskolan och via privata utbildningsanordnare. Många som arbetar med kommunikation har läst medie- och kommunikationsvetenskap, men många har också en annan utbildningsbakgrund, till exempel inom journalistik, kultur eller samhällsvetenskap. Det är därför många olika grupper som konkurrerar om jobben.

Statistik från fackförbundet DIK visar att arbetslösheten i kommunikationsbranschen stigit något under den pågående lågkonjunkturen, särskilt i privat sektor. Efterfrågan på kompetens inom kommunikationsområdet kan dock skifta snabbt. Den som har digital kompetens och är snabb på att haka på nya

kommunikations- och arbetssätt kan vara mycket eftertraktad på arbetsmarknaden.

Inträdet på arbetsmarknaden kan också underlättas om du har haft ett relevant extrajobb under studierna eller gör praktik inom ditt utbildningsområde. Även engagemang vid sidan av studierna, som styrelsearbete eller volontäruppdrag, kan vara meriterande för att få jobb.

Prognos för nyexaminerade

Det finns inget som tyder på att intresset för kommunikationsområdet minskar framöver. Som nyexaminerad kan det vara särskilt svårt att få en varaktig och relevant tjänst, och projekt- och visstidsanställningar är vanliga. Detta gäller särskilt för den privata sektorn där lågkonjunkturen har haft störst påverkan. Samtidigt är det ändå i den privata sektorn som majoriteten får sitt första jobb. 79 procent av de nyexaminerade fick jobb i privat sektor, enligt Akavias undersökning *Efter examen 2023* (gäller personer som examinerades 2022).

Regionala prognoser och skillnader

Under rubriken kommunikationsyrken ryms en mängd olika yrken och titlar. Den som jobbar med kommunikation kan arbeta inom alla delar av arbetsmarknaden och i en stor bredd av verksamheter. Många är också egenföretagare och konsulter. Även om konkurrensen är stor kan det tvärtom vara brist på arbetskraft när det gäller vissa inriktningar och kompetenser.

Arbetsmarknaden är störst i de tre storstadsregionerna, men det är också där det största överskottet på arbetskraft finns. Specialkompetenser kan vara särskilt eftertraktade i andra delar av landet.

Påverkan av AI

Yrken som arbetar med text och bild påverkas av generativ AI, och många arbetsgivare i kommunikationsbranschen efterfrågar kompetens inom AI-verktyg. Eftersom utvecklingen går snabbt behöver de som jobbar i branschen få kontinuerlig kompetensutveckling så att de kan hänga med och lära sig nya verktyg.

Många yrkesgrupper inom kommunikationsområdet använder AI-verktyg som exempelvis bollplank, för att ta fram textunderlag och bilder eller för att analysera data. På det sättet kan kommunikatörerna fokusera mer på strategiskt och kreativt arbete. Som kommunikatör är det dock viktigt att säkerställa att de källor som AI använder är korrekta och att den information som genereras stämmer. Enligt Akavias AI-rapport *Akademiker och algoritmer*, från 2024, är kommunikatörer den yrkesgrupp bland förbundets medlemmar som flitigast använder AI-verktyg. Det är också kommunikatörer som i störst utsträckning vill utbilda sig och lära sig mer om dessa verktyg.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur, särskilt i den privata sektorn. Under en högkonjunktur ökar trycket, medan behovet minskar under en lågkonjunktur.

Prognosen osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för både nyexaminerade och erfarna, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Arbetsmarknaden för den som jobbar inom kommunikationsområdet har länge präglats av hög konkurrens, och det finns inga tecken på förändring. Kommunikationsgruppen är dessutom en relativt ung yrkesgrupp, vilket betyder att större pensionsavgångar inte är att vänta.

Mer information

Akavia, www.akavia.se

DIK – Facket för kultur, kommunikation och kreativ sektor, www.dik.se

Landskapsarkitekt

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Landskapsarkitekter utformar hållbara och estetiska landskapsmiljöer. De skapar helhetslösningar utifrån olika regler, krav, förutsättningar och behov. De flesta landskapsarkitekter arbetar med park- och landskapsdesign, stadsplanering eller utformning och utveckling av ekosystemtjänster. Idag finns cirka 2 000 yrkesverksamma landskapsarkitekter.

Arbetsmarknaden idag

Det råder idag balans för nyexaminerade landskapsarkitekter. Efterfrågan på landskapsarkitekter har minskat något under rådande lågkonjunktur. Arbetslösheten bland yrkeserfarna landskapsarkitekter är låg men nyexaminerade landskapsarkitekter ska vara inställda på en mer ansträngd men balanserad arbetsmarknad. Sedan pandemin har färre nyexaminerade fått göra praktik och färre kontor efterfrågar nyexaminerade landskapsarkitekter.

Sveriges Arkitekter rekommenderar alltid att fullfölja studierna på arkitektutbildningen för att kunna ta ut en examen. Detta blir extra viktigt vid konjunkturedgång. Det som skapar jobb är främst utvecklingen av allmänna platser i städer för ökad social och ekologisk hållbarhet. Andra viktiga arbetsfält är återställande grönplanering i syfte att stärka biologisk mångfald, klimatresiliens och social hållbarhet i kommunernas planering samt gestaltning och landskapsanpassning av vägbyggen och infrastrukturprojekt i linje med förändrade resvanor och mobilitet.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade landskapsarkitekter är balans 2030. Sveriges Arkitekters omvärldsanalys pekar på att digitalisering, urbanisering och klimatomställning är trender som stärker efterfrågan på gestaltning och planering av framtidens hållbara livsmiljöer. Klimatförändringarna förändrar och förstärker

behoven av landskapsarkitektens kunskaper om ekologisk hållbarhet, ekosystemtjänster och kretslopp.

Regionala prognoser och skillnader

Landskapsarkitekter arbetar i både privat och offentlig sektor. De finns i hela landet, men främst i storstadsregionerna. Det behövs landskapsarkitekter i hela landet, inte minst i anslutning till infrastrukturprojekt som till exempel Trafikverket genomför. Landskapsarkitekter är därför inte helt beroende av att jobba i storstäderna. De kan ta bredare roller och arbeta med olika typer av uppdrag. De har också goda möjligheter att arbeta som anställda i kommunerna med regionala utvecklingsfrågor, landsbygdsutveckling samt planering och förvaltning av gemensamma anläggningar, gator och parker.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som landskapsarkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta i designprocessen, gestaltungsbesluten och skapa möjligheter för landskapsarkitekter att ta en större roll vid exempelvis klimatberäkningar och beslut i tidiga skeden. En landskapsarkitekts kreativa process kan inte ersättas av AI, men i takt med att AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för landskapsarkitekter kännetecknas av relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur, och har haft en jämn tillväxt ända sedan utbildningens start i Sverige omkring 1960. Landskapsarkitekterna har till exempel ofta många små uppdrag när de arbetar som konsulter. Det gör dem mindre sårbara för konjunktursvängningar. Landskapsarkitekter arbetar också mycket i stora och långsiktiga infrastrukturprojekt. Kommunerna behöver förvalta sina parker och grönytor oavsett konjunktur. Tillsammans ger det en stabil arbetsmarknad.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. De huvudsakliga orsakerna till osäkerheten är omvärldskonjunkturen, inflationen, ränteläget, den ekonomiska politiken samt om samhällets investeringar i hållbara livsmiljöer kommer att fortsätta i dagens omfattning. Landskapsarkitektutbildningarna har historiskt sett varit bra på att möta nya samhällsutmaningar genom att förbereda studenterna för att ta nya roller och hantera komplexiteten och mångfalden i samhällsplaneringen. Det minskar prognosens osäkerhet.

Mer information

Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli-student

Logoped

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Logoped är ett legitimationsyrke som innebär att man arbetar med behandling av människor i alla åldrar, som av en eller annan anledning har svårt att kommunicera. Det kan till exempel handla om stamning, eller svårigheter att läsa, skriva och samspela med andra. Logopederna arbetar också med barn och unga med hörselproblem och cochleaimplantat, samt med svälj- och ättsvårigheter. Logopederna informerar, utbildar och handleder anhöriga och skol- och sjukvårdspersonal, så att de i sin tur kan stödja de som behöver extra hjälp med sin kommunikation. Det finns drygt 2 900 yrkesverksamma legitimerade logopederna.

Arbetsmarknaden idag

Logopedernas arbetsmarknad har under lång tid präglats av stabilitet och balans. Det innebär att det finns ungefär lika många jobb att söka som det finns personer som kan ta dessa jobb, på en nationell nivå.

I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård*, från 2023, framkommer att 10 av 21 regioner i Sverige rapporterar om personalbrist bland logopederna.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är bedömningen att det är fortsatt balans för nyexaminerade logopederna på arbetsmarknaden. Logopedernas arbetsmarknad är relativt stabil. Det finns dock tendenser som pekar på att logopedyrket är på väg att bli ett bristyrke, då allt fler arbetsgivare vittnar om svårigheter att rekrytera logopederna. Det kan bero på att logopedernas arbetsmarknad växer, samtidigt som färre tar examen än tidigare. Det skulle i så fall innebära en minskad konkurrens om jobben, men också risken att tjänster som är svåra att tillsätta plockas bort och att logopederna därmed inte prioriteras. Arbetslösheten för logopederna har under lång tid legat på en låg nivå, och ingenting tyder på att detta kommer att ändras. Det visar statistik från Akademikernas a-kassa.

Regionala prognoser och skillnader

Möjligheterna till arbete varierar mellan olika delar av landet. Det kan vara svårare för nyexaminerade logopederna att få jobb nära utbildningsorterna, medan det i mindre orter kan vara svårt för arbetsgivare att rekrytera logopederna till vakanta tjänster. Som nyexaminerad logoped kan det vara värt att undersöka möjligheten att ta en anställning på annan ort, då det ökar chanserna till anställning och kan ge större förhandlingsmöjligheter vad gäller ingångslön.

Påverkan av AI

AI ser ut att kunna ta allt större plats i administreringen av svensk hälso- och sjukvård. Däremot ses inga tecken på att AI eller andra digitala lösningar skulle påverka logopedernas arbetsmarknad eller arbetsuppgifter i någon högre grad.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Logopedier har haft en stabilt låg arbetslöshet. Regionernas behov av logopedier förväntas inte minska. Finansieringen av den kommunala sektorn tillför en viss osäkerhet i prognosen för logopedernas utbredning inom skolan.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner, www.srat.se & Logopedförbundet, www.logopedforbundet.se

Läkare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2029: balans
-

Det finns idag 47 000 legitimerade och yrkesverksamma läkare i Sverige. De allra flesta läkare arbetar i den offentligt finansierade hälso- och sjukvården, till exempel på sjukhus eller vårdcentraler. Andra arbetar med forskning och undervisning vid universitet, inom företagshälsovården, läkemedelsindustrin eller på myndigheter.

Arbetsmarknaden idag

Idag är det balans på arbetsmarknaden för nyexaminerade läkare. Studenter som började på läkarutbildningen före hösten 2021 behöver göra allmäntjänstgöring (AT) för att kunna ansöka om läkarlegitimation. Dagens arbetsmarknad för nyexaminerade läkare präglas av stor konkurrens om AT-tjänsterna. I väntan på AT arbetar dock de flesta som olegitimerade underläkare.

De flesta legitimerade läkare väljer att bli specialistläkare. Det finns många olika specialiteter. De största specialiteterna är allmänmedicin, psykiatri samt anestesi och intensivvård. Idag är arbetsmarknaden för specialistläkare god. Det är brist på erfarna specialistläkare bland annat inom allmänmedicin och psykiatri. Tillgången och efterfrågan på specialistläkare skiljer sig dock åt, såväl inom som mellan olika regioner, samt från specialitet till specialitet.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt är prognosen att det kommer vara fortsatt balans på arbetsmarknaden för nyexaminerade läkare. Konkurrensen om olika typer av utbildningstjänster (AT, BT och ST) kommer vara fortsatt stor, men i väntan på en utbildningstjänst kommer det dock finnas jobb.

Sedan hösten 2021 är den svenska läkarutbildningen sex år. Efter den sexåriga utbildningen kommer det vara möjligt att direkt ansöka om läkarlegitimation. Våren år 2027 kommer de första läkarna som gått den legitimationsgrundande utbildningen ut på arbetsmarknaden. De behöver inleda sin specialiserings-tjänstgöring (ST) med en bastjänstgöring (BT). Arbetsgivarna kommer behöva anpassa sin rekrytering av nyexaminerade läkare utifrån detta. Till exempel behöver antalet BT-tjänster öka kraftigt när de första kullarna från den legitimationsgrundande läkarutbildningen examineras. (I dagsläget är det endast utlandsutbildade läkare som gör BT.)

Socialstyrelsens riktvärde är att varje heltidsarbetande specialistläkare i primärvården bör ansvara för runt 1 100 listade patienter. För att nå riktvärdet skulle antalet läkare i primärvården närmast behöva dubblas. Oavsett vilka satsningar regionerna gör på primärvården under de kommande åren, kommer behovet av läkare i primärvården fortsatt vara stort.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknaden för läkare ser olika ut i olika regioner, och den kan variera även inom regionerna. Generellt sett kan dock sägas att i glesbygd och regioner med minskande befolkning är det svårare för arbetsgivarna att rekrytera läkare. I dessa områden är det ofta liten konkurrens om jobben.

Påverkan av AI

Redan idag är AI en del av svensk sjukvård. Så många som en av fyra läkare uppger att de använder AI i sitt arbete, enligt en enkät som Sveriges läkarförbund gjort. Rätt använd har AI potential att förbättra både diagnosticering och behandling. Exempelvis har det visat sig att AI kan vara ett effektivt verktyg för att bättre diagnosticera bröstcancer. Men det finns också risker och fallgropar med AI. Både dagens och morgondagens läkare behöver ha kunskap och förståelse för hur AI kan användas i vården.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Läkaryrket har historiskt sett haft relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Sveriges läkarförbund, www.lakarforbundet.se

Matematiker och statistiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Matematiker och statistiker arbetar ofta med optimering, it eller statistik. De gör bland annat prognosberäkningar, statistiska undersökningar, utvärderingar och marknads- och riskanalyser. Det finns idag cirka 3 700 matematiker och 2 300 statistiker på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Idag kännetecknas arbetsmarknaden för matematiker och statistiker av liten konkurrens. Det gäller både nyexaminerade och erfarna. Digitaliseringen och utvecklingen inom AI har förbättrat möjligheterna att beskriva och modellera verkligheten och ökat efterfrågan på matematiker, statistiker, analytiker och aktuarier (försäkringsmatematiker). Arbetslösheten är låg och minskar.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt bedömer vi att det kommer att vara fortsatt liten konkurrens för den som utbildar sig till matematiker eller statistiker.

Regionala prognoser och skillnader

Matematiker efterfrågas på hela arbetsmarknaden. Men det kan vara ännu mindre konkurrens i storstadsområden där det finns många företag och jobbtillfällen.

Påverkan av AI

Vi ser redan hur efterfrågan på matematisk kompetens ökar i och med införandet av AI och maskininlärning. Behovet av personer som kan utveckla algoritmer, kvalitetssäkra dem och förklara hur de fungerar eller hur de kan användas i en verksamhet är tydligt.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Det är framför allt när lågkonjunkturen biter sig fast som andelen sysselsatta påverkas.

Prognosen osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för både nyexaminerade och erfarna, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten har framför allt att göra med att matematiker och statistiker finns inom i stort sett alla branscher och kan specialisera sig inom så många olika områden.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Miljöakademiker

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Det finns ett stort och växande utbud av miljövetenskapliga utbildningar med olika inriktning. Utöver naturvetenskapliga ämnen ingår ofta teknik, statsvetenskap, juridik, pedagogik eller ekonomi. För närvarande finns cirka 9 000 miljöutbildade akademiker på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden idag

Idag kännetecknas arbetsmarknaden för miljöutbildade av balans. Det gäller både nyexaminerade och erfarna. Miljöutbildade arbetar för ökad hållbarhet, och de flesta verksamheter har idag en chef, samordnare eller strateg inom miljö, klimat eller hållbarhet. Arbetslösheten är låg och har sjunkit över tid. Det är vanligt att miljöakademiker arbetar med tillsyn, som miljö- och hälsoskyddsinspektörer. De kan också vara handläggare eller utredare på myndigheter eller arbeta som teknikkonsulter. På senare tid har flera kommuner rapporterat om ökade svårigheter att rekrytera miljöchefer och erfarna miljö- och hälsoskyddsinspektörer.

Den digitala och gröna omställningen förändrar kompetensbehovet. Utvecklingen inom AI gör matematisk och statistisk kompetens till en klar konkurrensfördel för miljöakademiker. Sammantaget är strategisk och analytisk kompetens, med förmåga till att kunna samarbeta med annan expertis, eftertraktad.

Prognos för nyexaminerade

Det stora intresset för miljöutbildningar gör att det finns en viss risk för att antalet examinerade kommer att öka i snabbare takt än efterfrågan, på längre sikt. Arbetsmarknaden skiljer sig något mellan olika yrkesgrupper av miljöakademiker. Enligt Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024), tros möjligheterna att få jobb som miljö- och hälsoskyddsinspektör vara medelstor och efterfrågan bedöms vara oförändrad på fem års sikt. Stockholms universitet har tagit fram en påbyggnadsutbildning i miljö och hälsa som kan kombineras med deltidsarbete som inspektör. Sådana satsningar motverkar risken för fortsatt kompetensbrist.

För specialister inom miljöskydd och miljöteknik finns det i dagsläget ett överskott, men på fem års sikt bedöms efterfrågan öka på grund av det kompetensbehov som krävs för den gröna omställningen. I *Trender och prognoser 2023* (SCB), görs bedömningen att det finns risk för överskott på utbildade inom miljövetenskap. Samtidigt finns många olika karriärvägar inom miljöområdet. Naturvetarnas samlade bedömning är att efterfrågan och tillgång på miljökompetens kommer att vara fortsatt balanserad under de närmaste fem åren.

Regionala prognoser och skillnader

Jobbmöjligheterna är goda för miljöakademiker i hela landet, då de både kan arbeta i offentlig och privat sektor.

Påverkan av AI

För miljöakademiker kommer AI att erbjuda nya möjligheter att väga olika intressen mot varandra, mäta naturvärden, monitorera förändringar i miljön eller att förutse vilken effekt en viss åtgärd får. Sannolikt kommer dessa nya tekniska möjligheter att leda till en ökad efterfrågan på miljöakademiker som har förmåga att använda de nya AI-verktygen på ett professionellt sätt.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för miljöakademiker kännetecknas av mellanstor konjunkturkänslighet. Deras arbetsmarknad är beroende av politiska prioriteringar och regulatoriska krav.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 4 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Osäkerheten beror på att antalet akademiker med miljöutbildning har ökat mycket kraftigt på kort tid, liksom efterfrågan. Miljöakademiker har också en tvärvetenskaplig utbildning, vilket gör att de har en bred arbetsmarknad. Tillgången på statistik är samtidigt begränsad. Andra faktorer som påverkar är regulatoriska krav och politiska prioriteringar.

Mer information

Naturvetarna, www.naturvetarna.se/arbetsmarknad

Musei- och kulturmiljöyrken

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: stor konkurrens
-

Musei- och kulturmiljöyrken spänner över en mängd olika utbildningar och yrken som arbetar med att vårda och bevara vårt gemensamma kulturarv. Den som vill arbeta inom museiområdet bör ha en examen inom till exempel konstavetenskap, etnologi, historia, idéhistoria eller museologi. För arbete med byggnadsvård eller som konservator krävs studier inom kulturvård, och som arkeolog kombinerar man huvudämnet arkeologi med andra humanistiska eller naturvetenskapliga ämnen. Enligt SCB arbetar cirka 2 600 personer som museiintendenter och 1 400 som arkeologer eller specialister inom humaniora.

Arbetsmarknaden idag

Arbetsmarknaden har länge haft stor konkurrens om jobben. Anledningen är att det under lång tid har varit fler som utbildar sig inom musei- och kulturmiljöområdet än vad det har funnits jobb.

Arbetsmarknaden präglas av knappa resurser och många satsningar sker i projektform. Många museer och kulturverksamheter har också fått mindre resurser till följd av den pågående lågkonjunkturen. Fackförbundet DIK:s statistik visar att arbetslösheten i sektorn har ökat något under de senaste två åren. I

musei- och kulturmiljösektorn är det relativt vanligt att vara egenföretagare eller att ha en tillfällig anställning – detta är grupper som ofta är särskilt utsatta i lågkonjunktur.

Prognos för nyexaminerade

Enligt fackförbundet DIK:s statistik är det unga som har drabbats hårdast av den ökande arbetslösheten i sektorn – det innebär att det just nu är extra tufft för den som är ny på arbetsmarknaden. Det är särskilt hård konkurrens om tillsvidareanställningarna, och för många börjar arbetslivet med flera år av tillfälliga anställningar såsom vikariat och projektanställningar. För exempelvis arkeologer, konservatorer och curatorer är det också relativt vanligt att vara egenföretagare.

Regionala prognoser och skillnader

Under rubriken musei- och kulturmiljöyrken ryms en mängd olika yrken med delvis skiftande förutsättningar. Beroende på sektor och bransch kan det vara mer eller mindre svårt att hitta ett arbete. De flesta jobben finns i storstäderna, men där är det också högre konkurrens om jobben.

Vissa specialistkompetenser kan vara eftertraktade, exempelvis inom verksamhetsutveckling eller digitalisering. Humanistisk kompetens är också efterfrågad inom andra delar av arbetsmarknaden.

Påverkan av AI

I kulturarvssektorn pågår ett stort arbete med att digitalisera föremål, fotografier, dokument med mera, vilket innebär att det generellt finns en stor efterfrågan på digital kompetens. Sektorn rymmer dock många olika yrken med skiftande arbetsuppgifter. Vissa yrkesgrupper arbetar mycket med sina händer, till exempel med fysiska byggnader eller föremål, och påverkas därmed i mindre grad av generativ AI. Andra arbetar mycket med bildanalys, texttolkning, katalogisering och digitalisering – där används AI redan i viss mån, och kommer sannolikt användas mer framöver. Den som följer med i AI-utvecklingen och kan anamma nya digitala verktyg kan ha lättare att få jobb.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Många jobb finns i offentlig sektor, där det ofta finns begränsade resurser och länge har varit stor konkurrens om jobben. Politiska beslut och satsningar, och de ekonomiska förutsättningarna i kommuner och regioner, brukar påverka efterfrågan, vilket har blivit tydligt i den pågående lågkonjunkturen då arbetslösheten i sektorn har ökat.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för både nyexaminerade och erfarna, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det finns idag inga tecken på en utveckling mot ett mer balanserat läge. Även om många i yrkesgrupperna närmar sig pension är det betydligt fler som fyller på. Det kommer även fortsättningsvis finnas ett överskott av utbildade inom området, och en fortsatt stor konkurrens är att vänta för både nyexaminerade och erfarna.

Arbetsmarknaden kommer sannolikt fortsätta att präglas av projekt- och visstidsanställningar.

Mer information

DIK – facket för kultur, kommunikation och kreativ sektor, www.dik.se

Officer

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

En yrkesofficer är en akademiskt skolad officer eller en specialistofficer med inomverksutbildning. Dessa utbildar och leder militära förband inom Försvarmakten. Arbetsmiljön är varierande, utmanande och ibland krävande. Yrkesofficerens arbetsplats kan variera stort, allt från ett vanligt kontor till högt uppe på fjället, eller från öken till ett stormigt Östersjön. Det finns idag cirka 9 500 yrkesofficerare, varav cirka 4 000 är officerare.

Arbetsmarknaden idag

Utbildningsplatserna på yrkesofficersutbildningarna beställs av Försvarmakten utifrån förväntat behov i organisationen. Det innebär att en antagning och en avklarad utbildning i princip garanterar anställning. Det finns två yrkesofficersinriktningar: officer, som är en akademisk utbildning på Förvarshögskolan, och specialistofficer, som utbildas via Försvarmakten.

Prognos för nyexaminerade

Arbetsmarknaden förväntas vara mycket god för nya yrkesofficerare de kommande fem åren. Försvaret behöver ständig påfyllning för att kompensera för de som slutar via pension eller går över till det civila. Försvarmakten har tidigare haft svårt att fylla utbildningsplatserna för yrkesofficerare, samtidigt som pensionsavgångarna har ökat. Trenden har under det senaste året dock varit att allt fler sökt till yrkesofficersutbildningarna, och Försvarmakten har med det fyllt sina utbildningsplatser. Prognosen är att det även om fem år kommer att finnas mycket goda möjligheter till anställning, eftersom det mesta pekar på en mycket liten konkurrens om jobben.

Även för erfarna yrkesofficerare kommer det på fem års sikt sannolikt vara mycket liten konkurrens om jobben, eftersom en stor andel har möjlighet att gå i pension under de kommande fem åren.

Regionala prognoser och skillnader, och utlandstjänst

Med utbyggnaden av den svenska försvarsförmågan ökar åter antalet platser där officerare behövs runt om i landet. Dagens och morgondagens officerare är således i praktiken delaktiga i återskapandet av den nya tidens försvar. Förmånerna för den som arbetar i utlandstjänstgöring har stärkts under 2024, och Natomedlemskapet har dessutom lett till fler möjligheter att arbeta utomlands.

Påverkan av AI

Även inom officersyrket har den nya tekniken stor påverkan. Utvecklingen av materiel sker snabbt och kunskaper inom, och intresse för, såväl digital som traditionell teknik, ger goda grunder för morgondagens officerare. Kunskap och kompetens om cyberkrigföring, drönare och satellitstyrda enheter behövs, likväl som användning av papperskartor, pennor och analoga verktyg.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden har kännetecknats av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Vid högkonjunktur tenderar något fler yrkesofficerare att lämna Försvarsmakten på grund av det högre löneläget i den privata sektorn. Men det behövs personal till Försvarsmakten, och eftersom det uppstått vakanser i Försvarsmakten under de senaste åren, kommer det med stor sannolikhet att finnas goda möjligheter till anställning och en bra karriär för de som klarar kraven och yrkesofficersutbildningen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade yrkesofficerare, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Antalet platser vid yrkesofficersutbildningarna motsvarar inte riktigt Försvarsmaktens behov, vilket talar för att den som har lämpliga fysiska, psykiska och intellektuella förmågor samt klarar utbildningen har god chans att skapa sig en intressant karriär inom Försvarsmakten. En aspekt att ta med i prognosen är det klart försämrade säkerhetspolitiska läget i omvärlden, som bland annat lett till en etablering av nya regementen och nya operativa rutiner, vilket gett ett klart ökat personalbehov.

För erfarna yrkesofficerare föreligger också liten osäkerhet, då Försvarsmakten, som styrs av politiska beslut, har fått till uppgift att växa markant de kommande 5–10 åren. Målsättningen och viljan att förstärka Försvarsmakten på grund av det försämrade säkerhetspolitiska läget i omvärlden, vilar även på en bred politisk enighet.

Mer information

Officersförbundet, www.officersforbundet.se

Optiker

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Legitimerade optiker gör synundersökningar och provar ut glasögon och kontaktlinser. Den vanligaste arbetsplatsen är i en optikbutik, men optiker arbetar även på ögonkliniker och syncentraler. Det finns idag cirka 2 200 legitimerade yrkesverksamma optiker i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Liksom för många andra yrken är konkurrensen mer kännbar i storstäderna. Det finns fler jobb att söka på mindre orter. För både nyexaminerade och erfarna optiker med högre akademisk utbildning ökar möjligheterna att jobba inom ögonsjukvården. I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård*, från 2023, framkommer att 6 av 21 regioner rapporterar om personalbrist bland optiker.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt kommer det troligen fortsätta att vara liten konkurrens om jobben. Nyetableringar av optikbutiker i många städer ger större valmöjligheter att söka nya jobb, vilket ökar rörligheten, framför allt bland erfarna optiker. Efterfrågan på synundersökningar förväntas fortsätta ligga på samma nivå som idag. Men det kan bli fler arbetstillfällen inom ögonsjukvården, och det kan på sikt ge en ökad efterfrågan på optiker. Det finns också en tendens till att optikbutiker utökar sina öppettider, och då anställer fler på deltid.

Regionala prognoser och skillnader

Konkurrensen om jobben är större i storstäderna eftersom många vill bo där, och då blir det fler sökande till varje ledigt jobb. Samtidigt finns det fler jobb att söka på mindre orter.

Påverkan av AI

AI har börjat användas inom optikbranschen. Kompetensen hos legitimerade optiker kommer dock att fortsätta behövas för en god patientsäkerhet.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 5 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsbärande professioner,
www.srat.se

Personalvetare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Personalvetare arbetar med personal- och organisationsfrågor (hr) inom alla sektorer på arbetsmarknaden och inom alla branscher. Personalvetare är ett stöd till ledningen, rekryterar personal, får medarbetarna att trivas och utvecklas på jobbet, och minskar personalstyrkan på rätt sätt när det behövs. Det finns idag cirka 40 000 yrkesverksamma med en personal- eller beteendevetarutbildning.

Arbetsmarknaden idag

Personalvetare har en balanserad och mycket bred arbetsmarknad inom både privat och offentlig sektor. I Statistiska Centralbyråns (SCB) *Arbetskraftsbarometern 2023* uppger fyra av tio arbetsgivare att tillgången på nyexaminerade personalvetare är i balans, och nästan lika många att det är god tillgång på nyexaminerade. Drygt 17 procent anger att de ser en brist.

När det gäller tillgången på yrkeserfarna personalvetare, gör arbetsgivarna i *Arbetskraftsbarometern 2023* (SCB) delvis en annan bedömning. Hälften anser att tillgången på yrkeserfarna är i balans. En av tre upplever brist på yrkeserfarna och 12 procent av arbetsgivarna uppger att det är god tillgång.

Fackförbundet Akavias arbetsmarknadsundersökning *Efter examen 2023*, och Akademikerförbundet SSR:s undersökning för hr och personalvetare, 2024, visar att arbetsmarknaden för personalvetare är god, och att det finns efterfrågan på nyexaminerade. Fyra av tio fick sitt första jobb med relevans för utbildningen redan innan de avslutat studierna. Inom tre månader efter examen hade 73 procent av de nyexaminerade personalvetarna ett jobb med relevans för utbildningen.

I Akademikerförbundet SSR:s undersökning för hr och personalvetare, 2024, framgick att två av tre personalvetare i huvudsak arbetar med att stödja och coacha chefer. Det är också vanligt att hr-medarbetare arbetar med arbetsmiljöfrågor, arbetsrätt och förhandling samt med rekrytering – för att se till att organisationen fungerar så bra som möjligt. Över 80 procent av de svarande uppgav att hr fanns med i organisationens ledningsgrupp. Viktiga kompetenser för personalvetare är exempelvis att utveckla anställdas förmågor, främja samarbete samt förenkla och informera om komplexa frågor. De pågående förändringarna på arbetsmarknaden, på grund av lågkonjunktur men också på grund av den ökade digitaliseringen och automatiseringen, stärker personalvetares roll som förändringsagenter och specialister i verksamheten.

Personalvetare inom den offentliga sektorn arbetar intensivt med att hitta personal att anställa, exempelvis inom vård och omsorg, samt vara stöd till chefer. En tydlig omställning till hemarbete, digitalisering och automatisering påverkar också personalvetarens roll. Omställningen visar att personalvetare behöver kompetensutveckla sig inom områden som informationsteknik,

digitalisering, datavetenskap och automatisering. De behöver också i större utsträckning vara delaktiga i framtagandet av nya, digitala arbetsverktyg och program på arbetsplatserna.

Många arbetsgivare lyfter också affärsrämsighet som en mycket viktig kompetens för personalvetare och hr. Det innebär att förstå och vara insatt i affären, hela verksamheten samt de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten, och att se personalavdelningens och hr:s roll i den. Därför efterfrågar många arbetsgivare, förutom personalekonomi, också kunskap i företagsekonomi, vilket även lyfts fram i Akavias rapport *Människorna och affären*. I utbildningen läser de flesta personalekonomi och hur beräkningar av olika åtgärder eller förändringar påverkar medarbetare i en verksamhet.

Det finns goda möjligheter för den som vill läsa till personalvetare och hr. Det finns ett tjugotal olika personalvetarprogram på grundnivå vid Sveriges universitet och högskolor. Programmen varierar något till kursinnehåll, men gemensamt är att du som student läser beteendevetenskap, arbetsrätt och ekonomi.

Prognos för nyexaminerade

SCB beräknar antalet nyexaminerade med en generell examen i personal- och beteendevetenskap till drygt 2 700 per år. Med hänsyn till beräknade pensionsavgångar ser SCB i *Trender och prognoser 2023. Befolkning, Utbildning, Arbetsmarknad med sikte på 2040*, en risk för överskott på personalvetare på sikt, då tillgången på utbildade inom personal- och beteendevetenskap kommer att öka med hela 65 procent fram till 2040, medan efterfrågan på utbildade personal- och beteendevetare beräknas öka med 40 procent. Det är viktigt att komma ihåg att prognosen är för 16 år framåt och mycket hinner ändras under tiden.

I Arbetsförmedlingens yrkesbarometer från september 2024, bedöms möjligheterna till arbete för personal- och hr-specialister vara medelstora. På fem års sikt förväntas efterfrågan vara oförändrad. Sammantaget ger detta en bild av en arbetsmarknad i balans för nyexaminerade personalvetare.

Regionala prognoser och skillnader

Möjlighet till arbete för personal- och hr-specialister bedöms i Arbetsförmedlingens yrkesbarometer (2024), som medelstora. Det råder balans mellan efterfrågan och tillgång på utbildade oavsett län i Sverige. Det finns däremot några regionala skillnader i efterfrågan på fem års sikt: Efterfrågan bedöms öka på personal- och hr-specialister i flera av de norra länen i Sverige, på grund av större företagsetableringar.

Påverkan av AI

Den tekniska utvecklingen kopplad till AI-verktyg sker snabbt. Framtidens arbetsmarknad och arbete kommer med största sannolikhet att påverkas i grunden av den utveckling som sker just nu. Få saker påverkar också den enskildas arbetsmiljö och arbete så mycket som när olika typer av it-system och AI-processer införs på en arbetsplats.

Här kommer hr behöva vara med och utforma framtidens arbetsplatser, så att den teknik och de system som införs främjar hälsa, välmående och meningsfullhet för människorna som arbetar i företaget eller organisationen. Utvecklingen ställer högre krav på personalvetare och hr-medarbetares förmåga att bedöma hur införandet av AI-teknik kommer att påverka de anställdas arbetsmiljö, motivation och personliga integritet. En annan kompetens som blir viktigare är förmågan att tolka informationen som de automatiserade systemen samlar in. Kopplat till det är de etiska frågorna kring hur data används, men också kompetensen att säkerställa att regelverken följs.

I Akademikerförbundets undersökning för personalvetare och hr 2024, framkom att nära tre av tio hr-medarbetare redan idag använder AI varje vecka, och att två av tre själva väljer om de vill använda AI i sitt arbete. Mer än var femte tror också att AI kommer öka arbetstempot i framtiden. Akavias rapport *Människorna och affären* visar att samtidigt som den tekniska utvecklingen går framåt, ökar efterfrågan på mänskliga kompetenser på framtidens arbetsmarknad. Egenskaper som nyfikenhet, teamarbete, empati samt social och känslomässig intelligens blir allt viktigare – och är något hr behöver främja för att skapa hållbara arbetsplatser.

Akavias arbetsmarknadsundersökning 2023, visar att åtta av tio studerande inom personalvetenskap och hr arbetar parallellt med studierna. Det är en betydligt högre andel jämfört med andra studentgrupper. Därför är det bra att redan i början av studierna knyta kontakter med arbetsgivare och även söka praktik under studierna. En fjärdedel av de nyexaminerade personalvetarna hittar sitt första jobb via Platsbanken, en femtedel via LinkedIn och nästan lika många genom praktik eller kontakter, vilket betyder att det är viktigt att bygga upp sitt nätverk under studietiden.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för personalvetare kännetecknas av relativt stora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Många arbetar inom rekrytering, ibland som anställda i den rekryterande organisationen, men ofta som konsulter eller egenföretagare. Dessa tjänster efterfrågas mindre under lågkonjunkturer när rekryteringsbehoven minskar, vilket ofta leder till färre lediga jobb och ökad arbetslöshet för personalvetare.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se & Akavia, www.akavia.se

Planeringsarkitekt

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Planeringsarkitekter tar fram fysiska planer för städer och samhällen. De utformar fungerande helhetslösningar utifrån olika regler, krav, förutsättningar och behov. De flesta planarkitekter arbetar som anställda i kommuner, på myndigheter och länsstyrelser, eller som konsulter. Idag finns cirka 900 yrkesverksamma planeringsarkitekter.

Arbetsmarknaden idag

Idag råder balans för nyexaminerade planeringsarkitekter. Efterfrågan på planeringsarkitekter har minskat något på grund av konjunkturläget i byggsektorn, men arbetslösheten är låg bland erfarna planarkitekter. Nyexaminerade planeringsarkitekter ska vara inställda på en balanserad arbetsmarknad. Sveriges Arkitekter rekommenderar att du alltid fullföljer studierna på arkitektutbildningen så att du kan ta en examen. Detta blir extra viktigt vid konjunkturedgång. Planeringsarkitekt är en relativt ny yrkesroll och pensionsavgångar har därför hittills varit ovanliga. Antalet yrkesverksamma ökar med motsvarande en årskull från utbildningen varje år. Det märks en tydlig trend i att allt fler planeringsarkitekter har gått från offentlig till privat tjänst, vilket innebär att arbetsmarknaden växer.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen för nyexaminerade planeringsarkitekter är balans 2030. Sveriges Arkitekter bedömer att det hittills inte utbildats lika många planeringsarkitekter som marknaden behövt. Sveriges Arkitekters omvärldsanalys pekar på att digitalisering, urbanisering och klimatomställning är trender som stärker efterfrågan på planering av framtidens hållbara, attraktiva livsmiljöer. Kommunerna måste hantera ett alltmer komplext samhällsbyggande och nya planeringsförutsättningar till följd av ett förändrat klimat, krav på minskad miljö- och klimatpåverkan samt ökad cirkularitet. Samtidigt har även den privata sektorn efterfrågat planeringsarkitekter, vilket breddat arbetsmarknaden för planeringsarkitekter.

Regionala prognoser och skillnader

Planeringsarkitekter arbetar i hela landet, eftersom det finns planeringsarkitekter anställda i de flesta kommuner, men de allra flesta arbetar i storstadsregionerna. Trenden att en växande andel söker sig till den privata sektorn, både som plankonsulter och som fastighetsutvecklare, leder till ett ökat fokus på storstadsregionerna.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som planeringsarkitekt följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom det kan underlätta arbetet med att analysera stora mängder data, visualisera komplexa scenarier och göra avvägningar. Målkonflikter kan snabbt visualiseras med hjälp av generativ AI, till exempel. Planeringsarkitektens process kan inte ersättas av AI, men i takt med att digitaliseringen av planeringsprocesserna framskrider och AI utvecklas så kan yrket påverkas och förändras.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Planeringsarkitekter arbetar i tidiga skeden och det behövs planering i både upp- och nedgång. Sedan de första planeringsarkitekterna examinerades i början på 1990-talet, har det funnits stor efterfrågan.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet. Den huvudsakliga orsaken till osäkerheten är omvärldskonjunkturen, inflationen, ränteläget och den ekonomiska politiken. En förutsättning för prognosen är kommunernas fortsatta förmåga att finansiera och upprätthålla planeringen av hållbara livsmiljöer i tider av lågkonjunktur. Behoven av kompetens inom planering är över lag så stora att riskerna inte bedöms ha någon direkt effekt på konkurrensen.

Mer information

Sveriges Arkitekter, www.arkitekt.se/bli-student

Präst – kyrkoherde och komminister

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Den som läser religionsvetenskap eller teologi får en mycket bred humanistisk utbildning med inslag av psykologi och filosofi. Efter teologie magisterexamen behöver du som blivande präst genomgå ett pastoralteologiskt profilår, där det krävs en examination innan du kan prästvigas för tjänst inom Svenska kyrkan. Det finns omkring 3 200 prästvigda i aktiv tjänst idag.

Arbetsmarknaden idag

Första året efter prästvigning utgörs av en anställning i stiftet som pastorsadjunkt. Majoriteten av de som prästvigas arbetar som församlingspräst, det vill säga komminister i en församling. De flesta komministrar är idag chefer på mellannivå eller chefer med personalansvar. En möjlig karriärväg är att bli kyrkoherde. Kyrkoherden är den högsta chefen för en församling och har även ansvar för att kyrkoordningen följs. För att bli kyrkoherde krävs en kompletterande och behörighetsgivande utbildning. Alternativa arbetsplatser för prästvigda är att på uppdrag av Svenska kyrkan arbeta på sjukhus, i fängelser, på universitet, inom försvaret eller inom Svenska kyrkan i utlandet.

Det råder stor brist på präster idag och därmed liten konkurrens om tjänsterna. Bristen är störst utanför storstäderna. För erfarna komministrar och kyrkoherdar är det mycket liten konkurrens om tjänsterna. Däremot konkurrerar arbetsgivarna, församlingarna, om präster. För att kunna arbeta som präst krävs, förutom en teoretisk examen, även en pastoralteologisk utbildning, och därefter en vigning till uppdraget som präst av en biskop i ett stift. En nyvigd präst arbetar i ett år som pastorsadjunkt under handledning av en mer erfaren kollega. Arbetslösheten

bland präster är mycket låg. Det är sannolikt att en pastorsadjunkt har fått en anställning innan adjunksåret är slut. Kyrkans Akademikerförbund har seminarier för nyexaminerade eller studerande som är på väg in i arbetet som präst i Svenska kyrkan. Förbundet har även en studerandeombudsman som svarar på frågor vid övergången från studier till arbete.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen fem år framåt är fortsatt mycket liten konkurrens om tjänsterna för prästvigda. I takt med förväntade höga pensionsavgångar är prognosen att behöriga präster kommer ha en fortsatt mycket god arbetsmarknad med goda utsikter att göra karriär som mellanchefer och även högsta chefer.

Regionala prognoser och skillnader

De allra flesta präster arbetar idag inom Svenska kyrkan. Några har vidareutbildat sig och arbetar mer terapeutiskt. Andra gör en karriär som lektorer eller lärare. Några väljer en administrativ karriär på nationell nivå. En andel går vidare och disputerar inom ett valt område till teologie doktor.

Påverkan av AI

AI kommer sannolikt i framtiden att påverka prästyrket på flera sätt, men inte genom att ersätta själavård och den mänskliga kontakten. I stället kan AI fungera som ett stöd i administrativa uppgifter, kommunikation och viss vägledning. Att använda AI kräver en noggrann hantering av etik och sekretess.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för präster kännetecknas av mycket små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Historiskt sett har konjunkturväxlingar inte medfört några större förändringar för prästers arbetsmarknad. Tillgången på tjänster har varit mycket god i såväl hög- som lågkonjunktur. Det råder idag brist på såväl komministrar som kyrkoherdar.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Kyrkans Akademikerförbund, www.kyrka.se

Psykolog

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Psykologer hjälper oss att förstå vad vi upplever, varför vi agerar som vi gör och hur vi kan åstadkomma en förändring. Psykologer finns verksamma inom flera olika sektorer, främst inom hälso-och sjukvård, men även inom områden som

elevhälsan, företagshälsovård och arbetslivs- och organisationsutveckling. Psykologer är experter på psykologisk utredning och behandling, hälsofrämjande arbete, psykologisk träning och förebyggande av psykisk ohälsa. Psykologer kan också ge stöd och vägledning, motivera och coacha. I Sverige finns det idag knappt 15 000 legitimerade psykologer, varav cirka 11 500 är yrkesverksamma. Många av dem är egna företagare på hel eller deltid.

Arbetsmarknaden idag

Bristen på psykologer i både regional och kommunal verksamhet är stor och har ökat de senaste åren, även om arbetslösheten ökat något till följd av neddragningen i regioner 2024. Enligt prognoser från Arbetsförmedlingens undersökning av rekryteringsläget, råder det brist på psykologer sedan en längre tid, och det är liten konkurrens om jobben i nästan hela landet. På längre sikt än 5 år kommer tillgången på psykologer att öka, enligt prognoser från SCB. Ett skäl till att tillgången ökar framöver är att det startas ett nytt psykologprogram i Luleå, från hösten 2025. Det innebär att Sverige nu har psykologprogram på totalt 12 utbildningsorter. Men med ökad befolkningstillväxt och ökade behov av hälso- och sjukvårdspersonal, bedöms efterfrågan på psykologer öka i samma takt eller ännu mer.

En utmaning för samhället är ökad psykisk ohälsa i befolkningen. Det kommer med stor sannolikhet att öka behovet av psykologisk kompetens, både i vården och samhället i stort. Vi ser även att vård och behandling via digitala vårdgivare ökar. Något större osäkerhet gäller landets arbetslivs- och organisationspsykologer. De som är verksamma i rekryterings- och urvalsbranschen har påverkats av förändringar i arbetslivet med anledning av covid-19-pandemin, och många utvecklingsinsatser som kräver att man jobbar i grupp har minskat.

Tillgången på psykologer bedöms öka de närmaste åren, vilket förklaras dels av fortsatt god tillförsel av nyexaminerade psykologer, dels av att pensionsavgångarna inte förväntas bli så stora. Söktrycket till psykologprogrammet är högt, och ligger våren 2025 på drygt 7 behöriga förstahandssökande per antagen. Antalet utfärdade legitimationer, varav 90 procent till utbildade i Sverige, ligger runt 630 personer per år.

Prognos för nyexaminerade

Trenden sedan början av 2000-talet har varit en ökad efterfrågan på psykologer. Med nuvarande omvärldsbevakning som utgångspunkt, förutser vi att efterfrågan på psykologer kommer fortsatt att vara hög. Många patienter kräver att få träffa en psykolog, en trend som håller i sig, och allt fler yrkesgrupper efterfrågar samarbete med psykologer i olika verksamheter. Den psykiska ohälsan och sjukskrivningstalen ökar. Politiker talar alltmer om den psykiska ohälsan som en prioriterad fråga. Massmedier efterfrågar också allt oftare psykologer. Utbudet av yrkesverksamma psykologer kommer att öka, dels på grund av att det under senare år tillkommit nya lärosäten, dels att intaget av studenter har ökat på vissa orter. Vår bedömning är dock att detta inte kommer att räcka för att balansera den stora efterfrågan på psykologer. Prognosen är brist på nyexaminerade psykologer år 2030.

Konkurrensen är ännu mindre för erfarna psykologer. Många arbetsgivare önskar även rekrytera specialistutbildade psykologer. Behoven hos befolkningen är mer omfattande än tidigare, och utredningar och behandlingar kräver ofta mer komplicerade insatser. Arbetsgivare har stora behov av att kunna tillhandahålla en kvalitetssäker, patientsäker och effektiv vård för medborgarna.

Vi ser att psykologer har en relativt stor rörlighet över arbetsmarknadssektorerna. Om antalet psykologtjänster kommer att öka eller inte, beror på vilka politiska beslut som fattas. Det finns idag politiska visioner om en förbättrad hälsovård och förebyggande vård, vilket kan leda till fler befattningar och tjänster för psykologer. Även i omställningen till god och nära vård, påtalas ofta behovet av att kunna erbjuda psykologisk behandling och stöd i primärvården. Det kommer i sin tur att öka efterfrågan på psykologer. Inom området arbetsliv och organisation ser vi att arbetsmarknaden växer för tjänster såsom rekrytering och urval samt chefs- och grupputveckling. Efterfrågan på hjälp med att hantera förändringar, konflikter och kriser ökar också. Vi ser även en potential i nyare områden, till exempel ekonomisk psykologi och miljöpsykologi. Växande områden är inom försvars- och beredskapspolitiken och kriminalvården.

Regionala prognoser och skillnader

Det råder brist på psykologer i de flesta sektorer över hela landet. Exempelvis bedömer 19 av 21 regioner att de har brist på psykologer sett till efterfrågan i verksamheterna. Men det är ofta svårare för arbetsgivare att rekrytera psykologer utanför storstadsregioner och större centralorter. Vad gäller PTP-tjänster (praktisk tjänstgöring för psykologer) råder det i Stockholm stor konkurrens mellan arbetssökande, och det finns viss konkurrens i övriga storstäder och större centralorter. Men i resten av landet är det liten konkurrens om PTP-platserna.

Påverkan av AI

Psykolog är ett yrke som sannolikt kommer att påverkas stort av AI, även om vi idag inte exakt kan säga hur. Det sker en hel del forskning om AI kopplat till psykologisk verksamhet, inte minst när det gäller diagnostik och prognos om hur en patient kan tänkas svara på en viss behandling. Till exempel pågår forskning kring en maskininlärningsmodell för att förutsäga autism hos små barn utifrån relativt begränsad information. Det har också utvecklats en AI som registrerar och analyserar allt som sker under mötet mellan psykolog och patient, som mimik, huvudrörelser och tonläge, vilket sedan omvandlas till text. De närmaste åren får vi sannolikt se en mängd liknande AI-baserade verktyg växa fram och komma till användning inom den tillämpade psykologin.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Psykologer har historiskt sett haft en stabilt låg arbetslöshet oavsett konjunkturläge. Här finns troligen en viss skillnad mellan offentlig och privat verksamhet. För området arbetsliv och organisation, där konjunkturkänsligheten generellt sett är större jämfört med hälso- och sjukvården, finns viktiga arbetsuppgifter för psykologer även i lågkonjunktur – exempelvis förändringsledning, karriärplanering och kris- och konflikthantering. Eftersom

efterfrågan på konsulter kan minska när ekonomin är mer osäker, blir förmågan att sälja in och förklara nyttan med tjänsterna central för framgångsrika organisationspsykologer.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

En osäkerhetsfaktor är politiska beslut. De påverkar vilken roll specialistpsykologer kommer att få, och i vilka verksamheter fler tjänster prioriteras. Ytterligare osäkerhet beror på om antalet utbildningsplatser på de 12 utbildningsorterna för psykologer kommer att förändras. Inom området arbetsliv och organisation finns en viss osäkerhet framöver om hur stor del av den växande arbetsmarknaden som kan generera fler jobb för psykologer.

Mer information

Sveriges Psykologförbund, www.psykologforbundet.se

Receptarie

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Receptarier är legitimerade experter på läkemedel, med en treårig universitetsutbildning. De flesta receptarier arbetar på apotek som är en viktig del av hälso- och sjukvården. Receptarier på apotek arbetar med att ge råd och information till kunderna om deras receptbelagda och receptfria läkemedel. Receptarier finns även på läkemedelsföretag och myndigheter. Det finns idag över 5 000 yrkesverksamma receptarier i Sverige.

Arbetsmarknaden idag

Åtta av tio receptarier arbetar på apotek. Det finns för närvarande cirka 1 400 öppenvårdsapotek över hela landet. Dessa drivs av några få stora, och flera mindre, apoteksaktörer, varav några fokuserar endast på e-handel med läkemedel. Det finns gott om arbetstillfällen i hela landet och det råder därmed liten konkurrens om jobben. Det är många receptarier som går i pension och relativt få som utbildas, vilket bidrar till en mycket god arbetsmarknad. Apoteksmarknaden utvecklas dock snabbt i och med att e-handeln växer. Detta kan påverka situationen för receptarier. Även sjukhusens kliniker och mottagningar blir allt vanligare arbetsplatser för receptarier. Här arbetar receptarierna med bland annat läkemedelshantering och beredning. Receptarier kan också arbeta på läkemedelsföretag med bland annat myndighetskontakter och försäljning. Andra arbetsplatser är myndigheter, exempelvis Läkemedelsverket, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket och E-hälsomyndigheten.

Prognos för nyexaminerade

På fem års sikt förväntas det vara liten konkurrens om jobben för nyexaminerade receptarier. En stor anledning är att många yrkesverksamma receptarier, framför allt inom apotek, förväntas gå i pension. Antalet receptarietjänster kommer sannolikt inte att minska inom en femårsperiod, även om apoteksmarknaden förändras, eftersom hälso- och sjukvården har börjat anställa receptarier. Därtill finns det ett ökat intresse för att anställa receptarier i den kommunala omsorgen.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknadsläget kan variera beroende på bransch och del av landet. I allmänhet är det enklast för nyexaminerade receptarier att få arbete på apotek. Förutsättningarna för receptarier att få jobb är goda i hela landet, eftersom apotek och hälso- och sjukvård finns på landsbygden såväl som i storstäder.

Påverkan av AI

Vi bedömer inte att AI ännu under de närmaste åren kommer att påverka arbetsmarknaden för receptarier på något negativt sätt, men det beror på hur snabbt utvecklingen går.

Konjunktorkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av relativt små skillnader i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur. Förklaringen är att användningen av läkemedel inte påverkas i någon större utsträckning av konjunktursvängningar.

Bedömning av prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Precis som för apotekare kan arbetsmarknaden påverkas av politiska beslut och av hur apoteksmarknaden och läkemedelsindustrin utvecklas framöver.

Mer information

Sveriges Farmaceuter, www.sverigesfarmaceuter.se

Samhällsvetare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: stor konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: stor konkurrens
-

Samhällsvetare är en sammanfattande beteckning på flera akademiker med mycket olika ämneskunskaper och funktioner i arbetslivet. Det är framför allt huvudämne kombinerat med intresse som avgör var, och med vad, samhällsvetare arbetar. De vanligaste huvudämnena är statsvetenskap och sociologi. Andra vanliga studieinriktningar är statistik, ekonomisk historia,

samhälls- och kulturgeografi, globala studier och nationalekonomi.

Samhällsvetare kan till exempel arbeta som utredare, handläggare, analytiker, verksamhetsutvecklare, samhällsplanerare, kommunikatör eller statistiker.

Samhällsvetare åtar sig ofta en övergripande roll på arbetsplatsen, och det är därför inte ovanligt att samhällsvetare blir chefer.

Arbetsmarknaden idag

Samhällsvetare arbetar inom många olika yrkesområden och har ofta en strategisk roll på arbetsplatsen. Många samhällsvetare är bra analytiker och förstår hur olika delar i samhället hänger ihop och påverkar varandra. I en samhällskris skiftar prioriteringar och arbetssätt snabbt, och då blir den planerings- och analysförmåga som samhällsvetaren besitter viktig. Andra områden där samhällsvetare lär behövas framöver är vid implementering och omställning av digitalisering av olika verksamheter, i det sociala hållbarhetsarbetet som innebär nya krav i och med EU:s taxonomi, samt vid civil beredskap, där myndigheter och privata verksamheter måste förbereda och planera för olika krisscenarion.

Till dig som studerar är rådet att specialisera dig inom något aktuellt område, till exempel digital kommunikation, informationsteknologi, systemvetenskap, offentlig förvaltning, miljövetenskap, hållbarhet, juridik, innovation, ledarskap, grön upphandling, risk- och krishantering, beredskapssystem, etik, samverkan, omställning eller verksamhetsutveckling. Låt dina egna intressen och målsättningar vara ledande i valet. Engagemang utanför studierna är ofta meriterande för samhällsvetare, exempelvis inom ideella, fackliga eller politiska organisationer.

Det kan ta ett tag för samhällsvetare att få sitt första kvalificerade jobb med en tillsvidareanställning efter examen. Hur lång tid det tar varierar mellan olika undersökningar. I Akademikerförbundet SSR:s undersökning 2024, fick 25 procent ett kvalificerat jobb innan examen och 30 procent inom sex månader. I Akavias undersökning av nyexaminerade 2023, fick 36 procent av samhällsvetarna jobb innan examen och 48 procent fick arbete inom sex månader. För 7 procent tog det mer tid än så.

Efter etablering på arbetsmarknaden har samhällsvetare generellt en låg arbetslöshet. Akademikerförbundet SSR:s undersökning 2024, visar dessutom att samhällsvetare ofta har nyckelpositioner på arbetsplatsen, och att fyra av tio upplever att de sitter nära högsta ledningen. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2022*, är arbetsmarknaden för både nyexaminerade och yrkeserfarna samhällsvetare i balans.

Prognos för nyexaminerade

Enligt prognosen för nyexaminerade samhällsvetare kommer det vara balans blandat med stor konkurrens om jobben de närmaste åren. Det examineras något fler samhällsvetare än vad som behövs för det förväntade rekryteringsbehovet. Det finns därför ett glapp mellan utbud och efterfrågan på samhällsvetare, som förväntas öka något varje år, från och med 2025 till 2035, enligt SCB:s *Trender och prognoser 2020*. Även Arbetsförmedlingens rapport *Var*

finns jobben? från 2022, visar samma trender inom samhällsvetenskapliga yrken, och myndigheten prognostiserar att det kommer finnas god tillgång på nyexaminerade samhällsvetare.

Klassiska samhällsvetaryrken såsom utredare och handläggare är vanliga ingångsjobb. Arbetsförmedlingen bedömer i sin yrkesprognos *Hitta yrken*, från 2022, att det kommer vara konkurrens om jobben som utredare och kvalificerade handläggare fram till 2026, vilket innebär små till medelstora möjligheter till arbete inom dessa yrken.

Sannolikt kommer efterfrågan på samhällsvetare att öka, med tanke på det allt större behovet av kvalificerat samhällsvetenskapligt analys- och utredningsarbete hos både offentliga och privata arbetsgivare. Det är även sannolikt att efterfrågan på samhällsvetare med it-kompetens kommer att öka, då samhällsvetare har kunskap om samhälls- och organisationsstruktur, vilket gör att de passar bra i roller där verksamhet och digitalisering kopplas samman.

Regionala prognoser och skillnader

Samhällsvetare finns inom alla sektorer och branscher på arbetsmarknaden och efterfrågan varierar för olika områden. På utbildningsorter och i storstäderna finns många arbetssökande samhällsvetare, men också fler typer av jobb i olika branscher. Det är i storstäderna och i regionala centralorter som det finns flest lediga jobb att söka för samhällsvetare.

Påverkan av AI

Digitaliseringen effektiviserar och rationaliserar bort en del av samhällsvetarens arbetsuppgifter. Samtidigt kommer det behövas personer som kompletterar sådant som datorer inte klarar av, till exempel intuitiv förmåga, emotionell intelligens och etiskt förhållningssätt. Här kan samhällsvetare bidra och fylla nya roller på arbetsmarknaden, liksom att vara bryggan som förklarar hur digitaliseringen kommer att påverka samhället eller verksamheten den verkar i. Då kan samhällsvetarens stora samhällsengagemang, empatiska förmåga och förståelse för komplexa samhällsfrågor bli användbara.

Ungefär var tionde samhällsvetare menar att deras arbete påverkas i stor utsträckning av AI, var fjärde anser att det påverkas till viss del, fyra av tio till liten del och ytterligare var femte inte alls, visar Akavias undersökning om AI. 67 procent av samhällsvetarna tror att de egna arbetsuppgifterna kommer att påverkas av AI de närmaste tre åren. Enligt samma undersökning tror hälften av samhällsvetarna att AI kommer ha en positiv påverkan på arbetslivet, och drygt var tionde är negativa till AI:s påverkan. Den stora majoriteten, nio av tio, är inte orolig för att bli av med arbetet som en konsekvens av AI. Akademikerförbundet SSR:s AI-undersökning visar på liknande resultat, och en av fyra anger att de redan använder AI i sitt arbete.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Yrkesverksamma samhällsvetare påverkas av omvärlden på flera sätt, beroende på vilken sektor och roll de är verksamma i. Deras roll kan stärkas i kriser, men samtidigt hotas av budgetnedskärningar och politiska omprioriteringar.

Samhällsvetare inom offentlig sektor har generellt större arbetstrygghet, men kan påverkas av besparingskrav vid lågkonjunktur, vilket kan leda till anställningsstopp eller omprioriteringar. Samhällsvetare i privat sektor lär drabbas hårdare vid ekonomiska nedgångar, särskilt om deras uppdrag är beroende av företagets investeringar eller offentliga projekt.

Vid kriser och samhällsförändringar som migration och digitalisering ökar behovet av analyser och expertutlåtanden, vilket ger samhällsvetare en viktig roll för att förstå och hantera konsekvenserna. Vid ekonomiska kriser ökar ofta efterfrågan på samhällsvetare som kan analysera arbetsmarknadseffekter, ojämlikhet och politiska åtgärder. Politiska skiften kan påverka yrkesverksamma samhällsvetare, särskilt de som arbetar inom offentlig sektor eller forskningsvärlden.

En högkonjunktur skapar ofta fler möjligheter inom policyutveckling, social innovation och strategiska satsningar som samhällsvetare är involverade i. Vid lågkonjunktur kan fler söka sig till högre studier, vilket kan öka efterfrågan på undervisning inom samhällsvetenskap.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, <https://akademssr.se/lon-karriar/yrkesfragor/samhallsvetare>

Akavia, www.akavia.se/samhallsvetare

Socionom

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Socionomer möter ofta människor i utsatta, svåra livssituationer. Målet är att ge hjälp och stöd för att åstadkomma en förändring. Socionomer arbetar med ett helhetsperspektiv och har kunskaper om hur både människan och samhället fungerar. Idag finns cirka 47 000 yrkesverksamma socionomer, 8 000 inom privat- och 39 000 inom offentlig sektor.

Arbetsmarknaden idag

Socionomer har en bred arbetsmarknad. Det finns idag många nyexaminerade socionomer, och de väntas möta en arbetsmarknad med liten konkurrens. Situationen kan dock variera något beroende på sektor och region, samt för vissa tjänster. Det finns ett stort behov av erfarna yrkesverksamma socionomer i offentlig förvaltning. Utvecklingen har under senare år gått mot en ökad brist på erfarna socionomer, framför allt i kommunerna.

Inom kommuner och regioner arbetar socionomer bland annat som socialsekreterare, biståndshandläggare, skolkurator, hälso- och sjukvårdskurator, behandlingsassistent eller fältsekreterare. De kan också arbeta inom beroendevård, familjerätt och med familjerådgivning.

Inom den statliga sektorn arbetar socionomer främst inom Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg. Vanliga tjänster är behandlingsassistent, frivårdsinspektör, handläggare, utredare, arbetsförmedlare och inspektör. Allt fler socionomer anställs också inom privat sektor. Vanliga jobb i den privata sektorn är inom vård och omsorg, företagshälsovård, kyrkan, frivilligsektorn, ideella organisationer och som egen företagare. Många arbetar som diakoner, terapeuter, kuratorer, behandlingsassistenter, chefer eller konsulter. Arbetsuppgifterna kan vara inriktade på utredning, behandling, service eller planering i vidare bemärkelse.

Prognos för nyexaminerade

Det beräknas vara liten konkurrens om jobben för nyexaminerade om fem år, men med regionala skillnader. En relativt hög personalomsättning bidrar till möjligheten att få ett kvalificerat jobb redan som nyexaminerad. Nya socialtjänstlagen, vetenskap och beprövad erfarenhet och ett tydligare krav på förebyggande arbete, förväntas öka efterfrågan på socionomer på sikt.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknadsläget för socionomer kan variera beroende på sektor, och för vissa tjänster efterfrågas relativt lång erfarenhet. Arbetsmarknadsläget varierar något över landet. I stora tätorter i södra Sverige har det varit större konkurrens om jobben, stundtals även i glesbygdsområden i norra Sverige.

Påverkan av AI

Fackförbund och arbetsgivare är överens om att framtidens socionomer kommer behöva vara rustade att hantera den ökade AI-användningen inom socionomyrket. Det krävs både kompetensutveckling för att kunna använda AI-verktyg på ett effektivt sätt, och en medvetenhet om de etiska och samhällsliga konsekvenserna. Till exempel kan AI användas för insamling, strukturering och sammanställning av information, från möten eller utredningar som ligger till grund för socialsekreterarens beslut om insatser. Den minskade mängden administrativa arbetsuppgifter kan därmed bidra till en bättre arbetsmiljö för socialsekreteraren. Det är dock viktigt att observera de etiska aspekterna av AI-användning inom socionomyrkena. Även om fördelarna är många finns också risker. Exempelvis kan användning av algoritmer och beslutsfattande leda till orättvisa eller diskriminering, om de inte är rätt utformade och kontrolleras kontinuerligt. Det är också viktigt ur ett etiskt perspektiv att medborgaren ges möjlighet att förstå hur ett beslut fattas och på vilka grunder. Därför förespråkar fackförbund upprättandet av etiska råd och riktlinjer för att bevaka reglering och användning av AI.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden för socionomer kännetecknas historiskt sett av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Arbetsmarknadsläget för socionomer påverkas istället

av befolkningstal, olika politiska beslut och ekonomi, främst inom den kommunala sektorn.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se/student

Speciallärare och specialpedagog

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Speciallärare och specialpedagoger arbetar med barn, ungdomar och vuxna som är i behov av extra stöd för att klara sin utbildning. Både speciallärar- och specialpedagogutbildningar är påbyggnadsutbildningar och kräver lärarexamen plus tre års yrkeserfarenhet. Specialläraren ansvarar för elevens undervisning, medan specialpedagogen oftast har en mer handledande roll och arbetar med att utveckla skolans pedagogiska arbete. Läsåret 2023/24 fanns det cirka 7 100 speciallärare med pedagogisk högskoleexamen och 5 400 specialpedagoger.

Arbetsmarknaden idag

Idag råder det liten konkurrens om jobben för speciallärare och specialpedagoger, både för nyexaminerade och för erfarna. I SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023*, uppger över sju av tio arbetsgivare att det idag råder brist på nyexaminerade speciallärare och specialpedagoger. Av de som idag har en tjänst som speciallärare är det bara 35 procent som är behöriga, det vill säga som har en speciallärarexamen. 76 procent av de som idag har en tjänst som specialpedagog har en specialpedagog- eller speciallärarexamen. Detta bekräftar bilden av hur stor bristen är idag.

Prognos för nyexaminerade

Till följd av ett minskat antal barn och unga beräknas behovet av speciallärartjänster minska. Eftersom utbildningarna till speciallärare och specialpedagog är påbyggnadsutbildningar är många i dessa yrken äldre. Sex av tio speciallärare och specialpedagoger är 50 år eller äldre, och väntas gå i pension inom de kommande åren. Därför kommer det år 2030, sannolikt att vara fortsatt liten konkurrens om jobben. Enligt Skolverkets *Lärarprognos 2024*, räknar de med stor brist på speciallärare fram till år 2038, och ett visst överskott på specialpedagoger. Arbetsförmedlingens prognoser förutser att det råder goda jobbmöjligheter för speciallärare och specialpedagoger på några års sikt. Den sammantagna bedömningen är därför att det fortsatt kommer råda liten konkurrens om jobben 2030.

Regionala prognoser och skillnader

Enligt Arbetsförmedlingen finns det goda jobbmöjligheter för yrkesgruppen i hela landet, och efterfrågan ser ut att vara densamma på sikt i stort sett i alla län.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom digitalisering och AI kommer sannolikt att ha stor påverkan på läraryrket och de arbetsmetoder som används i skolan. Användning av digital teknik kan i bästa fall bidra till att effektivisera administration och till nya arbetssätt som ger lärare större utrymme att ägna sig åt sitt kärnuppdrag, även om det enligt Skolverket idag saknas längre studier om hur AI påverkar undervisning och annat arbete i skolan. Samtidigt innebär digitalisering och AI ibland utmaningar redan idag för lärare, när det gäller att hantera exempelvis fusk. Digitalisering och AI är inte alltid inkluderat i skolornas arbetsmiljöarbete, och det finns därför behov av kompetensutveckling.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget påverkar arbetsmarknaden för lärare endast marginellt. Till viss del kan ett gott konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen, men konjunkturläget ska inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av storleken på elevkullar och av politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Prognoserna för speciallärare och specialpedagoger är över lag säkra, och styrks av prognoser gjorda av Skolverket och SCB samt av Arbetsförmedlingen. Det mesta tyder på att arbetsmarknadsläget kommer att vara fortsatt bra både för nyexaminerade.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Studie- och yrkesvägledare

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: balans
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Efter avslutad utbildning finns flera möjliga verksamhetsområden för studie- och yrkesvägledare. Den främsta arbetsmarknaden finns inom utbildningsväsendet, till exempel grundskolan, gymnasieskolan, komvux, folkhögskolor, högskolor och universitet. Det finns cirka 4 900 anställda studie- och yrkesvägledare, varav 2 800 arbetar inom skolväsendet.

Arbetsmarknaden idag

Studie- och yrkesvägledare är en liten yrkesgrupp. Arbetsmarknaden för studie- och yrkesvägledare ser till viss del olika ut i olika delar av landet. Enligt Arbetsförmedlingen har studie- och yrkesvägledare medelgoda möjligheter till arbete idag.

Prognos för nyexaminerade

Det är endast tre lärosäten i Sverige som examinerar studie- och yrkesvägledare och antalet nyexaminerade är därför relativt litet. Under de senaste åren har drygt 200 per år tagit en studie- och yrkesvägledarexamen. Idag saknar cirka 40 procent av studie- och yrkesvägledarna i skolan en studie- och yrkesvägledarutbildning. Tillströmning av elever och vuxna med behov av vägledning väntas ge ökad efterfrågan på studie- och yrkesvägledare, samtidigt som antalet studie- och yrkesvägledare som går i pension kommer att öka de närmaste åren. Det antas därför fortsatt vara balanserad konkurrens om jobben som studie- och yrkesvägledare år 2030.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknaden kan skilja sig åt beroende på region. Enligt Arbetsförmedlingen ser behoven inom de närmaste åren olika ut för olika län. Studie- och yrkesvägledare har även en alternativ arbetsmarknad utanför utbildningsväsendet. De kan exempelvis arbeta med karriärrådgivning för vuxna, både inom privat sektor och inom offentlig sektor, exempelvis på Arbetsförmedlingen.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom digitalisering och AI kommer sannolikt att ha stor påverkan på yrket och de arbetsmetoder som används för att bedriva studie- och yrkesvägledning. Användning av digital teknik kan i bästa fall bidra till att effektivisera administration, och till nya arbetssätt som ger studie- och yrkesvägledare större utrymme att ägna sig åt sitt kärnuppdrag, samtidigt som de kan dra nytta av AI-verktygen i vägledningsprocessen. Samtidigt innebär AI ibland utmaningar redan idag för studie- och yrkesvägledare. Det gäller exempelvis AI-verktygens påverkan på hur elever skaffar sig och uppfattar information om olika yrken och utbildningar. Digitalisering och AI är heller inte alltid inkluderat i arbetsgivarnas arbetsmiljöarbete, och det finns behov av kompetensutveckling om AI för vägledare.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. När ekonomin för kommuner och fristående skolor är kärv kan studie- och yrkesvägledning vara bland de områden där besparingar görs. Men eftersom studie- och yrkesvägledarna är en liten yrkesgrupp är det svårt att få någon klar bild av hur deras arbetsmarknadsläge förändras med konjunkturen.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det finns en viss osäkerhet i prognosen. Osäkerhetsfaktorn består av den ekonomiska utvecklingen och av kommande politiska beslut i form av utbildningspolitiska reformer.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Akademikerförbundet SSR, www.akademssr.se

Tandhygienist

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Tandhygienister har en hälsoinriktad yrkesprofil och en viktig roll i modern tandvård. De arbetar både främjande, förebyggande och med sjukdomsbehandlande åtgärder i munhålan på barn och vuxna patienter. Tandhygienisten undersöker, diagnostiserar och utför åtgärder för att förebygga och behandla kariessjukdom och tandlossning. Tandhygienistyrket är ett självständigt arbete med patientbehandling. Idag finns det cirka 5 000 legitimerade och sysselsatta tandhygienister, varav drygt 4 300 är verksamma inom hälso- och sjukvården.

Arbetsmarknaden idag

Arbetslösheten är låg bland yrkeserfarna och nyexaminerade tandhygienister. Det är färre som utbildar sig än vad tandvården efterfrågar. Arbetsmarknaden kan dock se olika ut i olika delar av landet. Viss konkurrens om jobben finns i storstäderna, men sett till helheten är det liten konkurrens om jobben.

I Socialstyrelsens rapport *Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård*, från 2023, framkommer att 19 av 21 regioner i Sverige rapporterar om personalbrist bland tandhygienister.

Prognos för nyexaminerade

Den samlade bedömningen är att det kommer råda liten konkurrens även om fem år. Efterfrågan på tandhygienister förväntas fortsätta öka. Ett ökat behov från samhället, pensionsavgångar och individens krav på hälsoinriktade och förebyggande tandvårdsinsatser talar för detta.

Regionala prognoser och skillnader

Olika delar av landet har olika stor tillgång på tandhygienister. Därför varierar även konkurrensen om jobben.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Yrket är inte konjunkturkänsligt, men kan komma att påverkas av efterfrågan på och tillgängligheten till tandvård. Historiskt sett har det inte uppstått någon betydande arbetslöshet.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Mer information

SRAT – Fackförbundet för akademiker i samhällsberande professioner, www.srat.se
Sveriges Tandhygienistförening, STHF, www.tandhygienistforening.se

Tandläkare

-
- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

I Sverige fanns år 2018 totalt ca 17 800 legitimerade tandläkare. Av dessa var drygt 11 000 yrkesverksamma. För att bli tandläkare krävs fem års studier och för att bli specialist finns det nio olika inriktningar. Specialistutbildningarna tar ytterligare 3–4 år.

Arbetsmarknaden idag

För nyexaminerade tandläkare råder det idag liten konkurrens om jobben. Prognosen är även fortsatt liten konkurrens på arbetsmarknaden om fem år.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen är att det råder liten konkurrens på arbetsmarknaden för nyexaminerade om fem år. Erfarna tandläkare möter också fortsatt liten konkurrens. Men prognosen bygger på flera olika faktorer. Vi vet genom Socialstyrelsens nationella planeringsstöd att det är många tandläkare som går i pension inom en överskådlig framtid, men det är svårt att beräkna exakt när det sker, eftersom inte alla går i pension vid 65 års ålder. Även antalet utlandsutbildade tandläkare, inklusive svenska studenter som läser till tandläkare utomlands, kan påverka situationen i Sverige.

Efterfrågan på tandläkare styrs även av hur mycket tandvård som konsumeras, och det kan ändras beroende på politiska beslut, tandvårdsstödet utformning, samhällsekonomins utveckling och migration.

Regionala prognoser och skillnader

Som nyexaminerad är det vanligtvis lättare att få arbete utanför de större städerna och utbildningsorterna. Arbetsmarknaden ser mycket olika ut i olika delar av landet, även för erfarna. Det innebär att det på en del platser är något

större konkurrens om tjänsterna, främst i större städer. I andra regioner har arbetsgivarna svårare att rekrytera.

Påverkan av AI

Framtidsutsikterna för AI inom tandvården ser mycket lovande ut på flera sätt. AI kommer på sikt att kunna användas som ett relevant stöd och komplement till tandläkarnas expertis. Exempel på det är att låta AI analysera röntgenbilder och identifiera karies, parodontala sjukdomar och därmed bidra till bättre beslutsunderlag.

AI kan sannolikt på sikt automatisera journalhantering, tidsbokning och fakturering, vilket minskar den administrativa bördan. Genom maskininlärning kan AI även analysera patienthistorik och identifiera riskfaktorer för framtida tandproblem, vilket möjliggör mer proaktiva insatser.

Konjunkturkänslighet och historiska svängningar

Sveriges Tandläkarförbund bedömer att skillnaden i arbetslöshet mellan hög- och lågkonjunktur är liten till medelstor. Å ena sidan krävs det inte stora svängningar på tandläkarnas arbetsmarknad för att påverka antalet arbetslösa, eftersom arbetsmarknaden är begränsad till få verksamheter. Å andra sidan finns det behov av tandvård i såväl låg- som högkonjunktur. Historiskt sett har arbetsmarknaden generellt varit bra, men undantag finns. Senast på 1990-talet var det stor arbetslöshet bland tandläkare.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade tandläkare, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Efterfrågan på tandläkare styrs även av hur mycket tandvård som konsumeras, och det kan ändras beroende på politiska beslut, tandvårdsstödet utformning, samhällsekonomin utveckling och migration. Värdet 2 förutsätter att inga större förändringar sker i omvärlden, såsom en djup och långvarig lågkonjunktur eller andra stora förändringar i samhället. Tandläkarförbundets bedömning är att det fortsatt kommer vara liten konkurrens om jobben år 2030. Sett till antalet nyantagna till landets tandläkarutbildningar och de senaste årens nyexaminerade tandläkare, i relation till troliga pensionsavgångar, är bedömningen att tillgången på tandläkare inte kommer att öka i en sådan utsträckning att arbetsmarknadsläget förändras avsevärt.

Arbetsmarknadsläget för tandläkare kan komma att påverkas av politiska beslut. Det kan gälla alltifrån beslut om tandvårdens finansiering och synen på tandvårdsbehov, till beslut om pensionsålder. Migration, konjunktur och inflödet av tandläkare med utländsk tandläkarutbildning påverkar också arbetsmarknadsläget.

Mer information

Sveriges Tandläkarförbund, www.tandlakarforbundet.se

Veterinär

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: balans
-

Veterinärer arbetar främst med djursjukvård, förebyggande djurhälsovård och livsmedelshygien. Dessutom finns ett stort antal veterinärer som är sysselsatta inom forskning, utbildning, läkemedelsindustri och laboratoriearbete. Sverige har även veterinärer anställda på statliga verk och regionala myndigheter, där de utför olika typer av myndighetsutövning inom djur-, veterinär- och folkhälsoområdet. Antalet legitimerade veterinärer i Sverige är idag cirka 3 800.

Arbetsmarknaden idag

Generellt sett är utsikterna till arbete goda för de flesta veterinärer inom djursjukvården, särskilt för de som är erfarna eller har specialistutbildning. Det examineras runt 80 veterinärer i Sverige varje år, men det kommer årligen ett avsevärt antal veterinärer från andra EU-länder som får svensk legitimation, varav många är svenska studenter som utbildat sig i andra EU-länder.

Arbetsgivarna bedömde att rekryteringsbehovet 2024 var markant lägre jämfört med 2023. Arbetstillgången kan dock variera beroende på var i Sverige du söker jobb och inom vilket område. Det finns många som vill studera till veterinär så därför har antalet platser på utbildningen nu ökat. Konkurrensen om platserna är dock fortsatt hög. En utökning av antalet utbildningsplatser väntas på sikt möta efterfrågan.

För veterinärer med vissa specialkunskaper och några års erfarenhet är prognosen en fortsatt mycket god arbetsmarknad med liten konkurrens om jobben. Efterfrågan på specialiserade veterinärer är fortsatt stor. Smådjursjukvården går mot en allt större specialisering av kunskaper och behandlingar. Krav från djurägare och veterinärernas eget intresse av att vidareutbilda sig har utvecklat möjligheterna.

Prognos för nyexaminerade

Prognosen är att tillgången och efterfrågan på veterinärer på arbetsmarknaden snart kommer att vara i balans. Nyexaminerade veterinärer som kommer ut i arbetslivet idag förväntas kunna hitta en tillsvidarejänst relativt enkelt. Samtidigt är det många faktorer som påverkar behovet av veterinärer på fem års sikt, vilket gör prognosen relativt osäker. Sällskapsdjuren blir visserligen fler, med en större ökning än tidigare. Antalet produktionsdjur har minskat en aning, men anses ändå vara stabilt. På livsmedelssidan kommer veterinärer att finnas kvar, men andra yrkeskategorier kan komma att ta över en del av yrket. Å andra sidan behöver myndigheter och statliga verk ett stabilt, eller till och med ökande, antal veterinärer, som en konsekvens av EU:s regler och ökad efterfrågan på veterinärkompetens inom folkhälsoområdet.

Regionala prognoser och skillnader

Veterinärer som arbetar med lantbrukets djur fokuserar alltmer på att utveckla den förebyggande hälsovården för bondgårdens djur, i stället för ren sjukdomsbehandling. Det gör att veterinärer med utökade kunskaper om förebyggande hälsovård är eftertraktade. Produktionsdjuren finns på landsbygden, men det är stora regionala skillnader mellan norra och södra Sverige. Många veterinärer vill hellre ha jobb i områden där det är tätare mellan gårdarna. Det är därmed svårare att rekrytera personal till de stora distrikten med långa resvägar.

Påverkan av AI

Det är avgörande att som veterinär följa med i och utnyttja den snabba AI-utvecklingen, eftersom AI redan idag ingår i analys av medicinska data och inom livsmedelsproduktion. Ansvarsfrågan gör dock att en veterinär inte kan ersättas av AI, men i takt med att digitaliseringen framskrider och AI utvecklas, påverkas kunskapskraven i yrket. AI förväntas vara en växande del i det dagliga arbetet framgent, och redan nu sker en utbredning av AI inom administration, till exempel i journalföring.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Veterinäryrket har historiskt sett varit okänsligt för konjunkturer. Under de senaste åren har sällskapsdjuren blivit en relativt större del av yrket, och produktionsdjuren en mindre del, vilket har gjort yrket mer konjunktürkänsligt. De privata djurägarnas villighet att bekosta omfattande behandlingar är sannolikt mer konjunktürkänslig.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 3 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Det är svårt att göra en prognos på fem års sikt, då de senaste årens trend inte hållit i sig. Veterinäryrket är beroende av vad som händer på sällskapsdjursidan, men hittills har trenden varit att allt fler djurägare är beredda att bekosta en alltmer avancerad sjukvård för sina djur. Eventuella strukturförändringar inom djursjukvårdsbranschen kan komma att påverka den veterinära arbetsmarknaden, men efterfrågan på veterinärkompetens förväntas kvarstå.

På produktionsdjurssidan går trenden mot större produktionsenheter. Viljan att behandla enstaka djur minskar och många producenter väljer att köpa rådgivning för att utveckla den förebyggande hälsovården för gårdens djur istället för att betala för djursjukvård. För tjänster inom statliga myndigheter ser arbetsmarknaden stabil ut. Behovet av veterinära handläggare och tjänstemän ser snarare ut att öka än att minska. De stora djursjukhusen och klinikerna är beroende av anställda som kan arbeta självständigt och upprätthålla jour och beredskap. För veterinärer med inriktning mot produktionsdjur är också kravet att

självständigt klara jourarbete, vilket gör att erfarna veterinärer har lättare att få jobb.

Mer information

Sveriges Veterinärförbund, www.svf.se

Yrkeslärare i gymnasieskolan

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Yrkeslärare har en stark förankring i det yrke och de yrkeskunskaper som de undervisar i. De arbetar främst i gymnasieskolans yrkesprogram och i den kommunala vuxenutbildningens olika yrkesutbildningar. Yrkeslärarens främsta arbetsuppgift är att planera och genomföra undervisning, utvärdera och bedöma elever och arbetsmetoder samt i stort bidra till utbildningens utveckling. Läsåret 2023/24 arbetade närmare 11 600 yrkeslärare i skolväsendet, varav 7 100 hade en pedagogisk högskoleexamen.

Arbetsmarknaden idag

Du som vill arbeta som yrkeslärare måste ha goda yrkeskunskaper i det ämne som du ska undervisa i. För att bli yrkeslärare behövs både yrkesutbildning och arbetslivserfarenhet. Det finns idag en brist på utbildade yrkeslärare, men det förekommer skillnader mellan olika yrkesinriktningar och ämnen. Även om det idag inte finns ett absolut krav på lärarlegitimation för yrkeslärare, ska lärare med legitimation ha företräde vid rekrytering. Enligt SCB:s *Arbetskraftsbarometern 2023*, anser nio av tio arbetsgivare att det råder brist på nyexaminerade. Även Arbetsförmedlingen gör bedömningen att det idag är liten konkurrens om jobben som yrkeslärare.

Prognos för nyexaminerade

Över hälften av yrkeslärare är idag 50 år eller äldre, och väntas gå i pension inom kommande år. Samtidigt är det en högre andel yrkeslärare som lämnar yrket, och färre som kommer tillbaka, jämfört med lärare i andra skol- och verksamhetsområden. Enligt Skolverkets *Läraprognos 2024*, beräknas rekryteringsbehovet av yrkeslärare i gymnasieskolan vara stort i förhållande till nuvarande lärarkår, och skillnaderna mellan olika yrkesämnen är relativt små. Om inte fler utbildar sig, stannar kvar i yrket eller återvänder till yrket, beräknar Skolverket att det kommer vara en fortsatt stor brist fram till år 2038. Enligt Skolverket är rekryteringsbehovet störst för yrkesämnen på fordons- och transportprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet samt el- och energiprogrammet. Även vård- och omsorgsprogrammet kommer ha ett stort rekryteringsbehov.

Regionala prognoser och skillnader

Enligt arbetsförmedlingen råder goda jobbmöjligheter för yrkeslärare i stort sett i hela landet, och efterfrågan är oförändrad eller ökar i samtliga län inom en femårsperiod.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom digitalisering och AI kommer sannolikt att ha stor påverkan på läraryrket och de arbetsmetoder som används i skolan. Användning av digital teknik kan i bästa fall bidra till att effektivisera administration och till nya arbetssätt som ger lärare större utrymme att ägna sig åt sitt kärnuppdrag, även om det enligt Skolverket idag saknas längre studier om hur AI påverkar undervisning och annat arbete i skolan. Samtidigt innebär digitalisering och AI ibland utmaningar redan idag för lärare, när det gäller att hantera exempelvis fusk. Digitalisering och AI är inte alltid inkluderat i skolornas arbetsmiljöarbete, och det finns därför behov av kompetensutveckling.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Hur arbetsmarknaden ser ut för en yrkeslärare påverkas av både konjunkturläget, regionen och det ämne som läraren undervisar i. Arbetsmarknaden för yrkeslärare påverkas mycket av hur yrkeslärarens alternativa arbetsmarknad ser ut. Många behöriga yrkeslärare arbetar inte inom utbildningssektorn, och många som arbetar som yrkeslärare är obehöriga. Arbetsmarknaden kännetecknas av medelstora skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget kan påverka utbudet av yrkeslärare, eftersom många har en alternativ arbetsmarknad utanför utbildningssektorn. Det är rimligt att anta att en del yrkeslärare under en högkonjunktur väljer att lämna yrket för att arbeta i en annan sektor, och att en del yrkeslärare söker sig till utbildningssektorn vid en lågkonjunktur.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 1 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Hur många yrkeslärare som kommer att efterfrågas påverkas även av politiska beslut. Detta gäller både beslut om hårdare behörighetsregler som skulle öka efterfrågan på behöriga yrkeslärare, och beslut om gymnasieskolans yrkesprogram. Eftersom bristen på antalet behöriga yrkeslärare är stor, och pensionsavgångarna kommer att vara betydande under prognosperioden, är prognosen relativt säker.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Ämneslärare i årskurs 7–9 och gymnasieskolan

- Arbetsmarknaden för nyexaminerade idag: liten konkurrens
 - Prognos för nyexaminerade till år 2030: liten konkurrens
-

Ämneslärare för årskurserna 7–9 och gymnasieskolan har som främsta arbetsuppgift att undervisa elever i ett eller flera ämnen. Ämneslärare planerar och genomför undervisning, utvärderar och bedömer elever, och bidrar till utbildningens utveckling. Arbetet som lärare är självständigt och omväxlande. Läroplanen och kursplanerna anger ramarna, men det är den enskilda läraren som tillsammans med eleverna står för innehållet i undervisningen. Antalet lärare som hade pedagogisk högskoleexamen i grundskolans årskurs 7–9 uppgick till 34 800 läsåret 2023/24, och antalet i gymnasieskolan var 28 000.

Arbetsmarknaden idag

Det finns en påtaglig brist på behöriga högstadielärare idag. Räknat i heltidstjänster är sju av tio högstadielärare behöriga. Inom många ämnen råder det liten konkurrens om jobben, speciellt för årskurs 7–9, eftersom det utbildas betydligt färre 7–9-lärare jämfört med gymnasielärare. Inom en del ämnen är det dock på vissa platser i Sverige större konkurrens om jobben. I gymnasieskolan är åtta av tio ämneslärare behöriga, men behörigheten skiljer sig åt mellan olika allmänna ämnen. Enligt Arbetsförmedlingen är jobbmöjligheterna för ämneslärare i gymnasieskolan goda i nuläget, och deras sammantagna bedömning för grundskollärare visar detsamma.

Prognos för nyexaminerade och erfarna

Befolkningsprognoserna förutser att antalet elever i årskurs 7–9 väntas minska framöver, vilket medför minskat behov av lärare. Samtidigt är antalet som jobbar kvar i yrket lägre än för andra skolyrken. I kombination med väntande pensionsavgångar gör Skolverket, i *Läraryrket 2024*, bedömningen att det kommer fortsatt råda brist på lärare i grundskolans årskurs 7–9 fram till år 2038. Behovet av lärare är antalsmässigt störst i ämnena slöjd, franska, tyska och teknik.

Skolverket bedömer en hårdare konkurrens om jobben på sikt för ämneslärare i gymnasieskolan. Även om elevantalen har ökat och fortsätter öka något år till, vänder elevkullarna i gymnasieskolan ner framöver. Rekryteringsbehoven i gymnasieskolan är störst för ämnena matematik, engelska, svenska, teknik, franska, tyska samt övriga språk.

Samtidigt väntas en stor andel av de yrkesverksamma lärarna gå i pension inom de närmaste åren. Det gör att det generellt väntas råda liten konkurrens om jobben som ämneslärare på sikt. Men det kan se olika ut beroende på vilka ämnen läraren är behörig att undervisa i, och var i landet läraren söker jobb.

Regionala prognoser och skillnader

Arbetsmarknaden för lärare ser olika ut beroende på region. Storstadsområden har ofta flera huvudmän och fler skolor, och därför fler arbetstillfällen. Mindre orter är oftast mer beroende av elevkullarnas storlek. Samtidigt kan det sägas råda en generell lärarbrist i hela landet, vilket gör att skillnaderna minskar mellan olika regioner och orter när det gäller behov.

Påverkan av AI

Utvecklingen inom digitalisering och AI kommer sannolikt att ha stor påverkan på läraryrket och de arbetsmetoder som används i skolan. Användning av digital teknik kan i bästa fall bidra till att effektivisera administration och till nya arbetssätt som ger lärare större utrymme att ägna sig åt sitt kärnuppdrag, även om det enligt Skolverket idag saknas längre studier om hur AI påverkar undervisning och annat arbete i skolan. Samtidigt innebär digitalisering och AI ibland utmaningar redan idag för lärare, när det gäller att hantera exempelvis fusk. Digitalisering och AI är inte alltid inkluderat i skolornas arbetsmiljöarbete, och det finns därför behov av kompetensutveckling.

Konjunktürkänslighet och historiska svängningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av små skillnader mellan hög- och lågkonjunktur. Konjunkturläget påverkar arbetsläget för lärare endast marginellt. Till viss del kan ett gott konjunkturläge betyda bättre ekonomiska förutsättningar för kommuner och fristående skolor, och därför leda till fler arbetstillfällen. Ett gott konjunkturläge kan också leda till att fler lärare söker sig till alternativa arbetsmarknader. Konjunkturläget ska dock inte påverka utbildningsväsendet i någon större utsträckning. Efterfrågan påverkas i större utsträckning av storleken på elevkullar och av politiska beslut.

Prognosens osäkerhet

Prognosens osäkerhet uppskattas till 2 för nyexaminerade, på en skala från 1 till 5, där 1 innebär en mycket låg osäkerhet och 5 innebär en mycket hög osäkerhet.

Eftersom denna yrkesgrupp är så stor, och efterfrågan på lärare i olika ämnen skiljer sig åt, är det svårt att prognostisera hur arbetsmarknaden kommer att se ut om fem år. Det kommer vara liten konkurrens om jobben bland behöriga lärare inom ett flertal ämnen år 2030.

Mer information

Sveriges Lärare, www.sverigeslarare.se

Läs mer och kontakta Sacoförbunden

I den här rapporten har du läst prognoser för hur arbetsmarknaden kan se ut om fem år. Det är Sacos förbund som har gjort prognoserna för de områden där de har medlemmar. Ta gärna kontakt med det aktuella Sacoförbundet för att få mer information om prognoserna och arbetsmarknaden inom varje yrkes- och utbildningsområde. Kontaktuppgifter till Sacoförbunden hittar du på saco.se.

Du kan också gå in på den digitala versionen av *Framtidsutsikter*. Där hittar du alla yrkesprognoser i förkortad form: saco.se/framtid.

Du hittar mer information om studievalet, olika yrken, var och hur du kan arbeta, vilka utbildningar som finns, behörighet, löner med mera på saco.se/studieval.